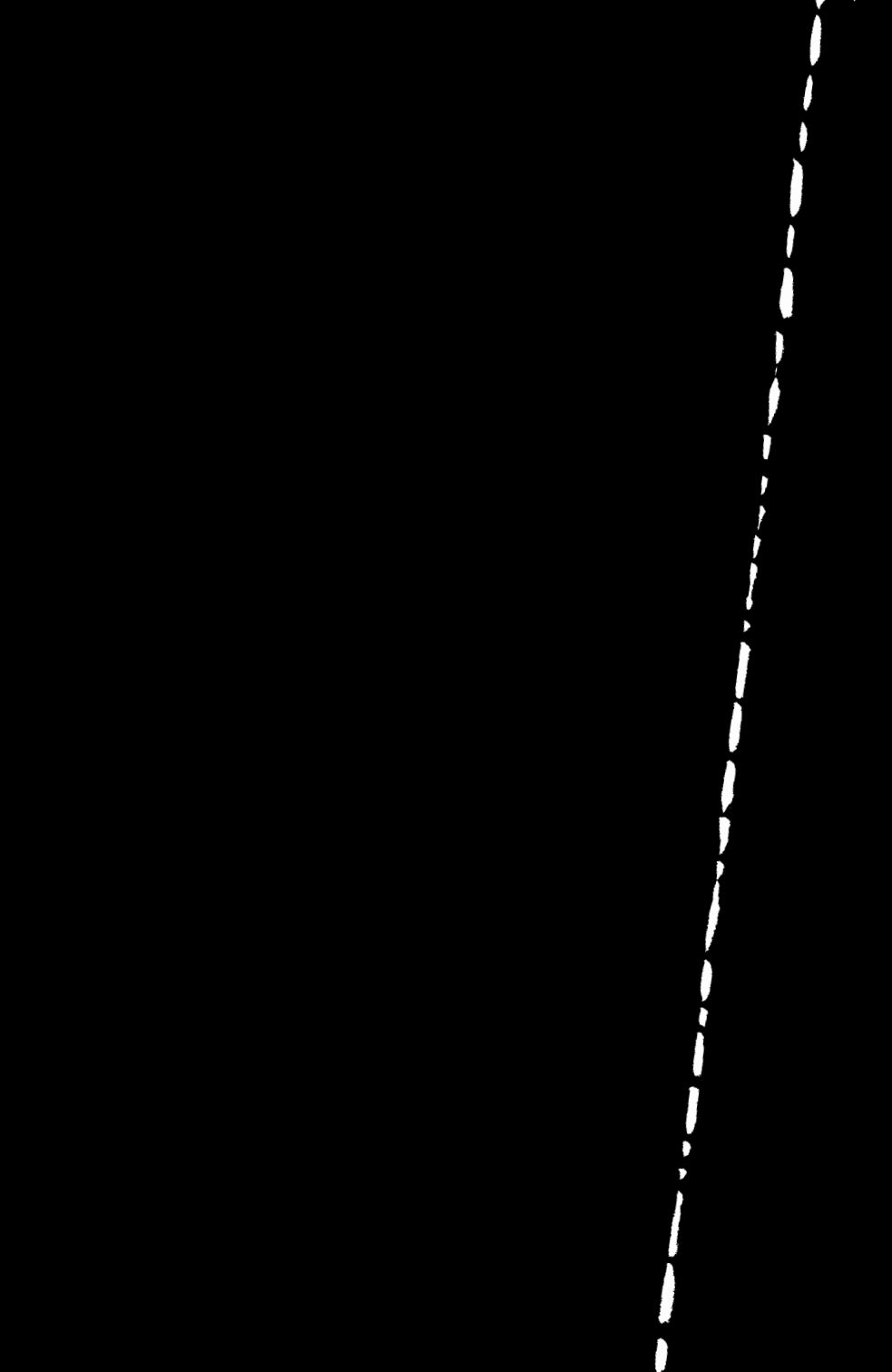

OVO
NIJE
DOWN

pesnikinje
o
migraciji

Novi Sad, 2017.

U V O D

Naša početna teza bila je da je poezija svuda, ona je individualno-politički izbor razumevanja i življenja u svetu, prilika za svakoga. Međutim, pročitavši grmljavinu stihova Katalin Ladik, neočekivano smo pomislile, poezija je retka. Ipak je retka! Ona piše: „...*Golemi crni sulundari urliču u meni gde si? Ovde vlada mrak i užas. Ako je ovo istorija, neću te dodirnuti, kad stignem, nemoj me dočekati.*“ Očigledno, puštale smo da nas pesme bacaju na sve strane, da nas slude, i sve snažnije smo osećale koliko nedostaje više knjiga u kojima su okupljene pesnikinje. Vita Trebovac godinama radi u knjižari i redovno sreće ljude koji se čude nad stihovima pesnikinja, nad postojanjem nekih pesničkih imena. Isto tako, ona kod njih prepoznaje potrebu za pesnikinjama. Rasuti glasovi, jezici i preokupacije pesnikinja su nesakupive, nisu naročito vidljive i mi smo, prosto, želele da organizujemo ovaj susret koji bi mogao biti mapa kretanja za svakoga koga zanima poezija, i ko će moći da potraži ove ili neke druge pesnikinje.

U našem Izboru nije bilo kvalitativne selekcije, osim poziva koji smo uputile pesnikinjama. Pozvane su da pošalju do tri pesme, same birajući koje se od pesama na bilo koji način tiču migracije, tako čitajući i kretanje sopstvenog iskustva kroz poeziju ili poezije kroz iskustvo. A koliko je to poetsko iskustvo drugačije (ili ne) od njihovog životnog iskustva može se nazreti i kroz informativne delove biografija. Pored biografije autorke su dale i promišljanje na pitanja gde trenutno žive i kako su tu dospele, i zato su biografije različitih dužina, bez ideje da bilo koju autorku favorizujemo. Većina pesama je ranije objavljena u zbirka ili u periodici, ali su neke druge, opet, potpuno nove ili napisane ovim povodom. Pojedine su isključivo izvođene, ne i objavljene. U Izboru su pesnikinje koje žive na prostoru bivše Jugoslavije, bilo da su se tuda selile ili ne, i one koje žive na nekim drugim prostorima. Veza među njima jeste zajednički jezik (ili jezici), ali i bilo koja veza koju same osećaju u odnosu na migraciju i bivše Jugoslovenske prostore. Stoga smo u Izbor uključile i Sandru Gugić koja piše na nemačkom jeziku, odrasla je na nemačkom govornom području, i trenutno uči naš jezik. Takođe, uključile smo i poeziju Stanislave Repar koja piše na slovenačkom jeziku, a poreklom je iz Bratislave. Jednog dana stiglo je njeno pismo: „Zanima me, ale se vaša ponudba nanaša tudi na pesnice, ki so prišle živeti v prostor bivše YU iz drugih držav (to je moj primer).“ Naravno, motiv za temu migracije bilo je naše interesovanje za kretanje, svako životno kretanje i rolanje jezika preko različitih usana koje može biti samo zgoditak, sa još nekoliko pesama u Izboru. Jedino ograničenje se javilo kada do pojedinih pesnikinja nismo uspele da dođemo, i kada se pojedine nisu odazvale.

Naslov „Ovo nije dom“ je inspirisan stihovima Anje Marković: „*Ipak ovo nikako nije dom, ova koža što se peruta nešto glasnije, natrulo voće izraslo na prstima.*“ Izvesnu udaljenost njenih stihova od tipične ideje bezdomnosti naumile smo da prenesemo i na sam naslov ostavljen, svakako, na individualno čitanje. Dom koji je negde drugde, izvan nas, izvan i same potrage za domom koji nije nužnost. Neke od ovih pesnikinja pišu u različitim

medijama, romane, eseje, priče, akademske radove i, veoma bukvalno posmatrano, poezija je samo jedan od njihovih domova.

Forme kojima pesnikinje pišu su različite, međutim, kako je ovo ipak tematski Izbor, postoji u pesmama izvesna narativnost, bilo narativ konkretnih spoljnih ili unutrašnjih događaja, bilo predviđanje ili očekivanje u odnosu na spoljne događaje. I ta svesnost sveta u kom se nalazimo preovladava, potvrđujući da poezija uvek nastaje vezano za društvo, ona ne mora biti politička ili socijalna, čak iako je samo ideja ili predstava o jednom uglu života ili o mogućem životu ili društvu, nastaje u nekakvoj vezi sa postojećim. Ovako posmatrano, možemo prepoznati kolektivni poriv za drugačijim jezicima, bez namere da insistiramo na „kolektivnom“ (na tome da ono u poeziji uopšte postoji), ipak, vidimo poriv za izrazom viđenja sveta sa mesta akcije, osećaja, praktičnosti, zanosa, odlučnosti, obećanja, što su sve mesta sa kojih žene delaju. A kako bi pesnikinje opisale sva ta iskustva prelaska granica sveta, i sopstvenih dnevnih granica? Kako bi to uradile sa ovim datim jezikom komercijalne marginalizacije poezije, jezikom borbe za vidljivost unutar vladajućeg sistema ponude, potražnje i prodaje na koji utiču mediji, imidž pesnikinje/pesnika, nagrade, dometi izdavačkih kuća koje poeziju uopšte objavljuju, jezikom takmičenja, jezikom podele na akademsku i nezavisnu scenu, i sl. Ova realnost stvara jezike taštine, i teško je poeziji da se tome odupre. Ipak, u poezijama ove pedesetjedne pesnikinje, retko se čuje taština, i to je traženje drugačijih jezika. Predale su se potrazi. O čemu god da pišu, a pišu o svemu, rade to čvrstom rukom, ništa ne očekujući zauzvrat.

Pesnikinje dolaze iz mnogih delova planete, govore sa različitim klasnim, seksualnim i ekonomskih pozicija, i prepoznavanje njihovih mnogih iskustava i mogućnosti jeste početak za solidarnost. Znajući da se pojedine pesnikinje formalno uopšte ne bi pozvale na feminističku ideju solidarnosti, mi je svakako nećemo veštački imenovati. Međutim, specifično, promišljanje migracije (kretanje žena iz bilo kog razloga) vrlo jasno izoštrava razlike u mogućnostima u novim okolnostima među samim

ženama, a uopšteno posmatrajući poziciju žena u odnosu na ostale rodove, do izražaja dolazi izloženost ženskog tela, i to koliko se u novim okolnostima ono treba braniti/negovati/čuvati. Pa tako, direktno iz poezije, smatramo bitnim da se obrati pažnja na konfrontiranje koje je zajedničko pesnikinjama, u ovom Izboru nema pesama pomirenih sa stanjima u kući, na ulici, u profesiji, u odnosu čoveka i prirode.

Najčešće, poezija u Izboru drži se za vrat sa svetom novca, kopajući dalje da dođe do vrednosti koje nisu isključivo materijalne. Ivančica Đerić u svojoj pesmi „Osmi padež“ govori o imativu, padežu koji je o „*pojmu cijena i pojmu platiti*“, padež koji „*određuje ja*“. I upravo ona nas navodi da mislimo: čak iako izaberemo i uspemo da živimo najdalje moguće od ovog ekonomski opsednutog sveta, mi smo ga svesne, znamo gde smo. U tom smislu, pesnikinje su sa obe noge na zemlji, i dok maštaju u svojoj poeziji, dok maštaju o silama koje ih vode i koje su ponekad čudnih oblika, mi znamo o čemu govore. Pesnikinje često cepaju i spajaju rečenice na neočekivanim mestima, u stalnom drmanju jezika i sveta. Ta svesnost i empatija ovih pesnikinja približavaju nam poeziju kao odluku i izbor koji se u pisanju pravi svakog momenta. O tome kako će neke rečenice biti koncipirane, kako će zaokrenuti ili ostati ukopane ili kako će reči poskočiti ili neće poskočiti.

Po pitanju migracije, nameće nam se pitanje kuda idemo, kao i pitanje gde pripadamo, da li pripadamo, hoćemo li da pripadamo, pitamo li sebe ili nas bilo ko pita hoćemo li da pripadamo. Čitajući ovu poeziju primećujemo da to gde pesnikinje „pripadaju“ i kuda idu jesu vrlo bliske kategorije/situacije, one su skoro jedno. Razmatrajući nekoliko aspekata migracije, posebno smo obratile pažnju na žal, tačnije, tražile smo ga u pesmama. Žal - za onim što ostaje za ovim pesnikinjama, za životima, za ljudima ili stvarima. I eksplicitno ga ne nalazimo, ni u kakvom obliku, ni u kajanju ni u nekoj očiglednoj seti. Možemo reći, da umesto žala nailazimo na nadu, svakako, na očekivanje, ali i na predviđanje onoga što bi se moglo desiti. Iz iskustva, postoji znanje. Nada se pojavljuje u pesmama koje se

bave onim čuvenim očekivanjem boljeg života u inostranstvu, onim poznatim osećajem da smo stalno na „pragu života“ pre nego najzad odemo. Ove pesnikinje pišu istoriju koja se još uvek događa. Ništa nije završeno, i u njihovim pesmama nema konačnosti, otvorene su za preokret. „*Prsti se lijepo za katanac...*“ piše Borjana Gaković u pesmi „Povratak“. Ne znamo šta se dalje zbiva, pesnikinja nas tako ostavlja da pomislimo kako se, na zimi, koža lepi i ostaje na dugo zaključanom katanču. Biljana Stanković govoreći o odlasku, piše dok hoda, dok promišlja, potpuno nam daje ton procesa odlaska. I ona zna zašto odlazi. Takođe, nailazimo na zbunjenost i povremeno bes u oštini nekih od pesnikinja. Kako smo napomenule, aktivnost je centralna pojava: ogleda se u građenju sopstvenog života, bilo tako što će devojke postati ptice (Ivančica Đ.) ili gradeći montažni život (Adisa Bašić). Ogleda se u čudima koja dolaze, ogleda se u momentu totalne veze sa sadašnjošću (Asja Bakić). Ogleda se kroz mulj problema koji se kreće pred nama (Dragana Mladenović), ulazeći u vesti (Jelena Nidžović), ulazeći u poglede (Dubravka Đurić) da ih preuzmu, možda ih promene. Uostalom, poezija jeste i uteha za čitaoce.

Kretanja su razna, brojne male selidbe, odluka da ne prisustvuješ, sećanja na porodične kuće, na Peru ili Sibir, prolaz kroz šume što trepere od rata, šetnje po kiselim plažama. Čitajući sve ove motive, razmišljale smo o migraciji kao o autonomnom činu, naravno, iako se dešava pod vrlo različitim okolnostima, ona je pojedinačni ili čin male grupe, ali autonoman. U Izboru postoji i niz pesama koje se tiču poslednjih svetskih migracija. Pogledi pesnikinja idu od spoljnih pogleda sa mesta većine nas koji smo videli, ali ne i iskusili, i pesnikinja Dragana Mladenović je svesna te razlike, razgovarajući o svemu direktno sa sobom, pozivajući na određenu odgovornost svakoga ko bi pokušao da sudi, a sud kao takav u poeziji, svakako, ne preživljava. Kod Biljane Kosmogine, pesme su sa mesta migranata, ona ulazi u ulogu i iskustvo. Daje glas pojedincima i grupi. Kod nje, kao izuzetak, junaci pesama pokazuju žal, koji, ipak, ne odiše iz samih pesama. Dok nas Darija Žilić u filmičnoj pesmi

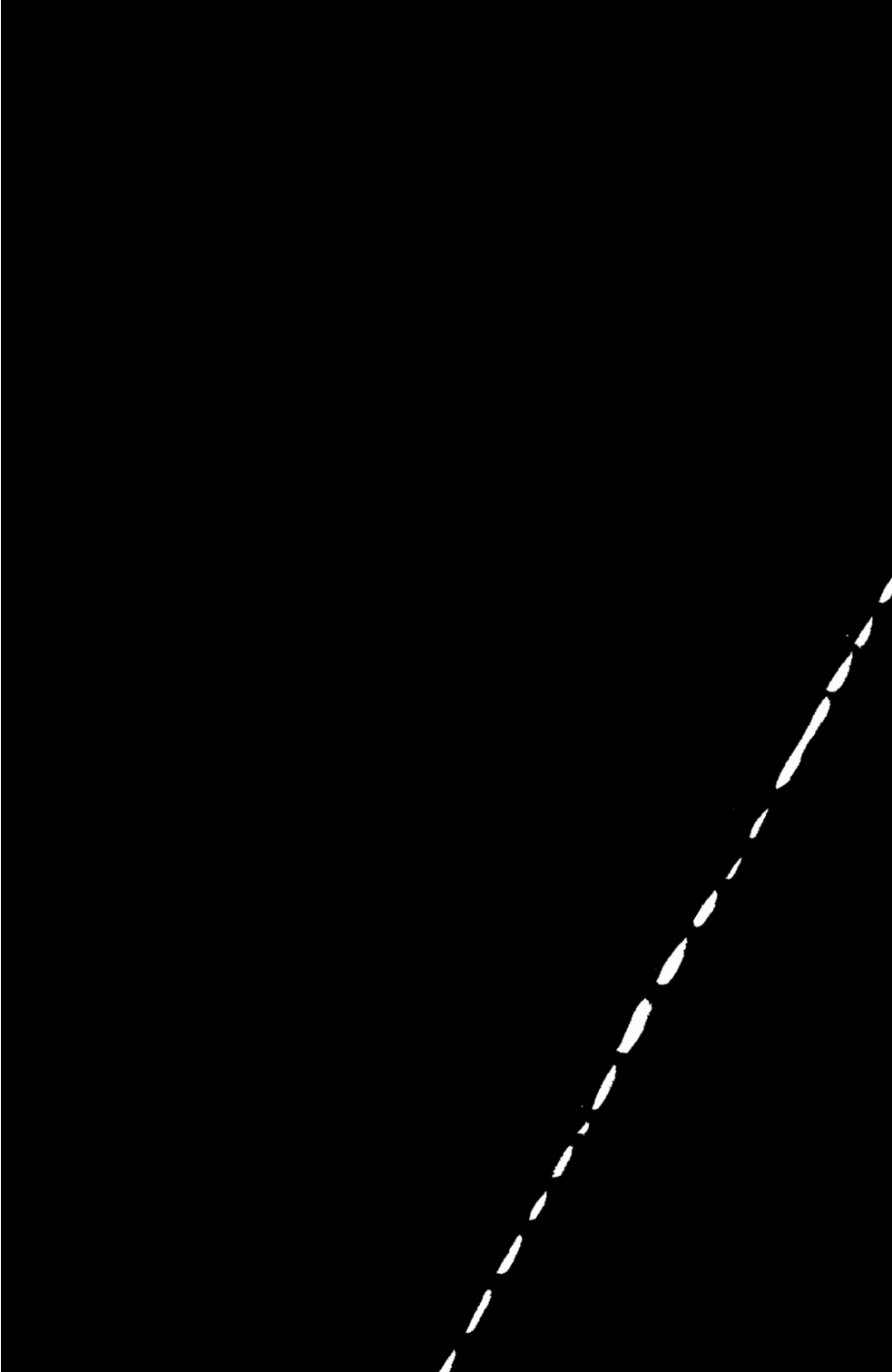
„Prizor s mediterana“ u nekoliko stihova provoza kroz promenu sveta, kao u nekoj klasičnoj drami. Počinje „*Obećala sam ti da bit ću boginja bezumlja Mediterana...*“ Završava sa Kurdima i ljudima iz Avganistana koji „...*na gumama plutaju i traže put do nove obale.*“ Humor se, osim kod Merime Dizdarević, ne pojavljuje previše u ovoj poeziji, što ne znači da poezija nije vedra. Svakako je najčešće komunikativna i nosi određenu veru, tj. uverenje pesnikinja da će pesma uspeti, toliko je borbena što se može primetiti kroz metafore koje, kada ih ima, jesu žive i one koje će ostati. Mnoge pesme, takođe, nose neku vrstu identifikacija koje prepoznamo, pre svega, kroz tu borbenost. Čine nam se otvorene za „greške“ koje su, kakve god, ono dobro i neočekivano u poeziji. One su mesta na kojima se reči očigledno povezuju sa realnošću. Mislimo na „greške“ u bilo kom smislu, „greške“ u delanju junakinja u poeziji, „greške“ možda i u formi koja se bira za neku temu.

Ko je još prisutan sa ovim pesnikinjama u prostoru dok pišu, ko je sa njihovim pesmama? Nalazimo da je paleta onih koji govore vrlo široka. Najčešće su pesme pisane iz „ja“, što ne znači da je uvek jasno ko je „ja“, ne znači da je potpuno sigurno da li se radi o osobi ili predmetu, npr. Pojedine pesme pisane su iz „ti“, gde se autorke tako obraćaju sebi ili nekom drugom. Nije neobično da se pesma piše iz „mi“, sasvim svesno iz mase.

Uživanje u poeziji, ili razgovor o uživanju nije uobičajeni deo javnih promišljanja poezije. Međutim, za nas je uživanje bilo značajno, i Izbor kreiramo, pre svega, kao radoznale čitateljke poezije, a zatim i kao one koje je pišu. Ako nikada ništa ne bismo sanjale, ostala bi jedna rupa u nama, duboka i stalna. Čini nam se da bi tako bilo i bez poezije. Sve i da puno ljudi ne zna za poeziju, iako je oduvek označena kao „slabo“ čitana, ona čini naše okruženje, tinja na zemlji kojom hodamo i nastaje iz vazduha koji dišemo, esencijalni je deo društva.

Jelena Anđelovska
Vitomirka Vita Trebovac

urednice

>>>

P E S M E

Unutrašnji egzil

Šest dana je proletjelo.
Ni jeli nismo.
Osim jedno drugo.
Iz kuće nismo izlazili.
Bradu nismo brijali.
Kosu nismo prali.
Odjeću nismo mijenjali.
Nije se imalo kad.
Šest dana smo ljuto
od zla bježali
jedno u drugo.
Šest dana se
od svih jada
u sebe sklanjali.
Na prozoru su
tri anđela
na silku lebdjela.
Čuvala stražu da nam
stvarnost
krutom čizmom
u san
ne nasrne.

Domovina

Priroda, uspomene, ljudi. Sve što imam i što volim, sve je tu.

Ovdje se govori jezik
na kojem sanjam
ljubim
i smišljam kalambure.
Jezik
koji ima ime
za svaki
moj
strah.

Ovdje su majka
i nana
i njena majka
i stara ja
do u ko zna koje koljeno.

Ovdje... U ovom lijevku.
Trebalo se samo čvrsto držati za rub.
Samo se danonoćno treba.
Čvrsto držati.
Za rub.

Emigrant to be

Brižljivo gradim svoj montažni život
da uvijek stane u jedan kofer
– ako me voliš,
ne kupuj mi debele knjige.

Ja nisam puž,
ne mogu ponijeti dom.

Ali se spremam za put.
Ja gradim montažni život.

Jezik, moj jež

Ljubljanski taksisti se klade
da sam iz Ukrajine.

Na moje „Dobar dan“
požele mi dobru noć –
moj slovenački miriše na jug ili istok,
siguran užitak.

Beogradski misle
da dolazim iz užičkih krajeva:
otežem, tvrde, kao Morava pred sušu.

A oni oko autobuske stanice
na koju stižem umorna od puta
kažu da mi Đ nije ko njihovo meko,
mora da sam Slovenka –
i pod povišenim pritiskom
taksimetar otkucava sve brže i brže.

I pitaju se pod kojom firmom
vozim tanko telo, usijanu glavu,
čiji je mali kofer na kolenima i pod njim
čija kratka suknja,
ćumez sa namenom vedrom.

Čije je tvrdo DŽ na sandalama
privezano umesto kopče
i čija su dva glasna A iz imena
oko mojih ruku i vrata, umesto omče.

I pitaju se, a ne znaju:
moj jezik brži je od mene,
jež maratonac na 500 kilometara
kome bodlje rastu na unutra.

Kao zaverenici sastajemo se
u bescarinskoj zoni, na pola puta:
naše su neme šume, gluva doba
u kojima ga mogu grejati u ruci.

Osuđeni jedno na drugo
gramatičke revolucije preživljavamo ćutke:
ja radost ponovo nađene dvojine
on, strah od crnog imperfekta.

Ničiji krevet

Pa i da se, konačno, skrasiš,
uvek je isto:
u nekom hotelu,
između usnulo

g recepcionerovog uha
i tvojih stisnutih usta
odzvanjaju varijante reči:

jednokrevetna
ili dvokrevetna
ili sa bračnom posteljom
ili sa pomoćnim ležajem.

Napolju, tako je tiho i tako tamno
i spuštaju se izrešetani čaršavi
kroz koje lagano curi
planetarni jed.

Sva opšta nesreća
u njihove rubove je ušivena.

Sva pojedinačna nesreća
u nagluvoj je veri
da je barem tvoj krevet
zaista tvoj.

I da između stopala i drvenog ruba
još uvek ima dovoljno prostora
da smestiš, ako ništa drugo
onda svoju
crninu.

Gradovi

U jednom gradu
tvoja senka je završila
u šoljici prve, jutarnje kafe
i bila popijena, pre nego
što su rub dotakla
nečija druga, očajna usta.

U drugom je ostala zaglavljena
između vrata sobe
u koju si se kladio
da ćeš ponovo ući.
Ali nisi. Pošteno.

>>>

U trećem je ostala,
ogledajući se u barici benzina
prelamajući dugine boje
i smrad svoj nazvala
mirisom
civilizacijskog prioriteta.

U četvrtom ti je iskliznula
skoro sa celom dušom,
u interfon, jer je neko
veoma važan
stajao dole. I rekla je:
„Da, molim“, i pogrbljena
ostala da stoji
iskrivljena u znak pitanja.

U petom je zavolela fasade
i ostala tamo, da brani
ostatke neverovatno lepog
od ostataka već davno
neverovatno raspadnutog.

U šestom se, sa stidom
sakrila u novčanik
i tek nehotice obojila
tvoju sliku u ličnoj karti
u crno.

U sedmom je iscurela
kroz slivnik hotelske sobe,
zato što si ležao u kadi,
udvoje. Nije podnela
teret tako slatke
množine.

U osmom je ostala
još na granici
tako da si bio primoran
da kroz ceo grad
slediš samog sebe.

U devetom je poklopila
poput, senke, Crnjanskog,
senku, nekog, ptičijeg, krila
i dve smrti su se spojile
u nežnoj harmoniji.

U desetom i pred desetim,
više je
čak ni u nejasnim tragovima
nije bilo.

Ili se, od svih tih malih selidbi
pretvorila u pouzdane brojke
ili je već pripala
nekom sasvim drugom.

koferi puni slatkiša za decu
i lepo zaokruženih bajki za odrasle.

fotografija u inboksu sa nazivom: ja danas.

ti si danas lepa
pridružena malim telima koja uživaju
u suncu, na velikoj, zelenoj površini

sladoled, hot-dog, frizbi, pelikani

haljina žuta, sa palmama i tigrovima i
svi oko tebe su nekako O.K.

u te kofere je moglo da stane sve
uredno opeglana obećanja da će sve početi
kad stigne tamo, ili se vrati ovamo
ili ode ovde ili
se vrati tamo.

kao i u jednom unutrašnjem džepu stisnuta odluka
da ne prisustvuje toj sahrani

odluka da prestaneš da prisustvuješ
svim tim rođenjima, sahranama, venčanjima
da jednostavno prestaneš da
p r i s u s t v u j e š

tamo i nazad, tamo i nazad za poneki praznik
tamo, koje je uvek dalje nego što mislim
i drago mi je zbog toga

trebalo je da vidite tog veličanstvenog
ždrala na masnom asfaltu
ispred ćevabdžinice!
drugi- to je oblikovanje
tegovima do
perfekcije
uštimovano, sporo
napredovanje mase
jer onda nije komplikovano širiti
noge na sedištu
dok se ona bezglasno
suzbija uz prozorsko staklo

prevoz nije radio
uzeli smo taksi

svi svoje države shvataju ozbiljno
dok on izgovara
dijaspora

ona zamišlja veliku,
pulsirajuću pečurku

obmotana u prozirno
samopouzdanje
kao lokalni pijanci
u obližnjem parku u mokre, besplatne
novine-
razmazuju se obeležja
nečitljivi, natopljeni
znaci:

Pogrešna tumačenja će te odvesti daleko
i jesu

ali vratićeš se
nazad
naduvena, zapletena u granje i prazne
ljuštore krabe
i tek tada će te
nepovratna dosada
koju si prvi put
osetila tog sunčanog, nedeljnog popodneva
(crveno i narandžasto nebo
mali krovovi, izmešani sa krošnjama kajsije i višnje
u nedogled svuda gde pogled seže sa
mamine nestabilne terase)
i pomešala je sa nemirom
željom za prelaženjem granica,
konačno napustiti.

fotosinteza

griješ lješnjake na Suncu
topli su dok ih gutaš
ne jednako topli kao krv
stoke kojoj puževi sišu krv na brdima Perua
ne boli me eskapizam kao prije
više me u plućima ima
pokupiti prašak cedevite iz ormara i zatvoriti zagrljaj u
šerpu
znači da vraćanja nema
moj zagrljaj sad dubi na glavi
u njegovoj šerpi za makarone
količinu svjetlosti mjeriš
dodirima koljena i
gusjenicom na vrhu nokta
dimljena svjetlost primila nam se za kapke
Sunčeva dražeja prijanja kao caklina na zube
nešto od podijeljene topline preselilo se u njezin dlan

**nacionalna lutrija financira filmove,
ne i izbjegličke stanove**

usitnio si uho
i po školjkicu na ušnu resicu prikačio
da mu se sviđiš
suha zrna kave u obrašćiću drobio
a zubima dvojni c sokić
spusti li lošu emociju na tebe
kiseli se plaža
svaka šuma u koju si od lipnja ušao treperi od rata
u stomaku uzgajaš moringu kojom bi da liječiš
podmazuješ horizont
cijediš si svježju dnevnu madeiru
jer tebe netko
tamo
toliko
zbunjujuće
treba

studija o soničnim staklenkama za rak

motre dok spavamo
za lice
ti slijepe trepavice
rastu ti kosu. neka rastu
puste ti xenu - princezu ratnicu
i već sutradan neki trigger natjerat će te da obriješ ruku
gladna si. i glad ti gladna
skeniranih misli jer čudan je ultrazvuk prošao kroz tvoj dlan
odatile ih čitaju
poneki i iz gvalja vate
biološki, meduze su besmrtne. a u tebi raste rak
dotiču te kao dvogodišnjak utičnicu - elementarni strah
ljubiš li vrat? evo probaj, prijeđen je pastom za zube
bez aditiva. *kupujmo domaće*
zrak je tanak i soba uska, predvidljivih struktura
na zemljanoj gredi tope ptice iz bajadera da bi slušali
zemaljski pjev
staklenkama puštam loše emitiran zvuk ljudskoga glasa
napunite bubnjiće
onamo gdje ćemo pričaju kao zveckanje žlice o žlicu na vjetru
u zemlju je ušao najlon, a
nešto neidentificirano umiješalo se među nas

Upaljač se ne pali blizu jetre

Ponovo su narasli vodostaji,
ali to nisu bile moje kiše.
Tačkaste jabuke raskotrljale su se po sobi
a mi smo navukli odrane kože životinja
i čutimo u polumraku.
Susedi su preblizu, gotovo da nas dodiruju
prozori njihovog izobilja.
Jež marta je šištavo prodisao požudom
i zamirisao na trulež,
na radiju su javili da neće još dugo otići
ova vodena bolest i da ćerke skupe noge
kada sede u suknjama pred svojim očevima.
Ovde se ništa ne dešava,
neko se proteže pored mene,
i trebalo bi da sam srećna.
Ipak ovo nikako nije dom, ova koža
što se peruta nešto glasnije, natrulo voće
izraslo na prstima.
Unutra nas je prerastalo
i trebalo je otići, ali sati su prolazili,
i posteljina je poprimila miris
jeseni, laganu telesnu trulež,
a voda se zgužvala na prozorima.
Pazili smo da nam umesto proleća
na granama ne procvetaju
slapovi belih miševa.

Na našim hladnim jastucima
obamrle su
patike za kišu.

U egzilu

U snijegu sam izgubila sitniš
prije dvadeset godina
par kovanica
i sad ih pronalazim u sjećanju

Ali kasirka me blijedo gleda
ne mogu platiti, nemam dovoljno –
moje sjećanje ovdje
ne vrijedi ništa

Mihra

Otac je poginuo ispred kuće kada su Rusi bombardovali
Alep decembra 2016.

brat se utopio u talasima nadomak turske obale sa njih
još četrdesettroje

muž je ostao zaglavljen u izbegličkom kampu u Idomeniju
a ja sam uspela da uđem u Makedoniju.

Život mi je svakodnevno bojno polje,
ne znam kuda idem, samo bih da cvilim
al moram dalje stegnutih zuba
zbog ove dece moje dvoje
u severnu Evropu, protiv svoje volje.

Abid

Govorim Farsi i nijedan drugi jezik.
Kad sam pobegao iz Avganistana dao sam sve pare
da me kroz Tursku prokrijumčare.
Opljačkali su me policajci u Bugarskoj,
oduzeli mi telefon i jaknu
a potom me batinali dok mi rebra nisu polomili.
U Srbiji sam spavao po parkovima
i prodavao na crno humanitarnu pomoć
- mesne nareske u konzervama.

Kožu sam ostavio na bodljikavoj žici na mađarskoj granici.
Tri puta su me hvatali i vraćali.
Jednom sam iskočio iz voza.
Dobio sam sepsu, amputirana mi je noga.
Bio sam vernik al' sve manje dozivam Boga.

Zovem se Abid, što znači pobožan,
imam devetnaest godina, patiku na jednoj nozi i dve štake
proklinjem kismet i stalno mi se plače,
sanjam čist, udoban krevet i bakine kolače.

Ptice bez krila

Jedno lice, hiljade lica, milioni lica
ratom proteranih, strahom raseljenih,
izmeštenih, prognanih, iz korena iščupanih,
po planeti razvejanih izbeglica.

Sa svojih pragova, iz svojih domova isterani
postali gladni, bolesni, siromašni, nemoćni.
Nahodali se, smrzli se, mnogi se pogašili, podavili...
nažalovali se, nastrahovali se,
za sebe, za bližnje, za svoju zemlju
bogate istorije i sjebane budućnosti.

Bez dokumenata, bez identiteta, mi smo bića poslednjeg reda,
obezglavljeni, obespravljani, najniža vrsta,
u migrantske spiskove zavedeni otiscima prsta,
na balkanskoj ruti zarobljeni između zidova od žica,
u prihvatni kamp saterani kao jato nepoželjnih, zaraznih ptica.

Miris užeglih pogleda
i odsjaj pljuvačke naroda
na spokoju mojih đonova

Bečejska kočija
na vojvođanskim točkovima
i plava sedišta

Prva ulazi kraljica
kragna opeglana
oba uha okupana

Tri otekla kufera
Tri spiska sećanja
Tri tone nadanja

Telepske krive ulice
Limanske kocke betoske
Prolaste me, prošle ste

Ne okreći se
Mi se ne pozdravljamo
mi se ne opraštamo
mi opraštamo
ti amo ja tamo

**Mi pišemo govorom razumevanja
govorimo razumevanjem jezika**

Odlazak govori jezikom kojim me oni ne razumeju
Pruga govori jezikom kojim me ona razume
Dozvola boravka govori jezikom kojim ja sebe razumem.

Kojim jezikom razumeš ovo o čemu govorim?
Kojim govorom razumeš ovo o čemu pišem?
Kojim razumom ti pišeš?

Oni ne pišu o onome o čemu govore i
ne govore o onome o čemu pišu.
Ja razumem šta oni pišu
i kad ne znam o čemu govore.

Njihov jezik govorim običnom olovkom
razumem ih grafitnim pisanjem svoga imena
i opisom vrste padavina.

Ajde mi, molim te, proveri
gde žive Vanzemaljci što su im ovaj jezik skovali
Hoću nešto samo da ih pitam.

Sjeme

možda bi pomoglo da me posječeš, da iz mene izlete sve
naše crne ptice i da
opet skakućem lagana i prozračna kao djevojčica prije
prasaka, detonacija
i jauka raskomadanih ljudi

možda bi pomoglo kada bi naše crne ptice konačno pro-
našle mir,
djevojčica se neozlijeđena vratila, pružila ruku, raširila
tanke plavičaste prste, očistila ptičiji izmet, kojim nas je
ljubav darivala

i onda se zagledala u mene, poput umiljetog zelenookog
čudovišta
i progovorila tvojim glasom.

napravipotlač

sedmi put počinješ živjeti, pa pitam te
o čemu smo pričale svih ovih godina
nisi ništa poslušala, ozbiljno shvatila i
sad opet hodaš kroz kutije, sve je tuđe
i knjige kao da su tuđe, nerviraju te, previše ih je
a sve treba smjestiti i premjestiti, gomile nečega i nečega
sve pred tobom, koja si pedeset kila mesa i kostiju i
stotine kila i kilometara umora i trauma

to je moj život kažeš, sad ću ga iznova sašiti
jer tako mora, nema druge, sjedni saberi se
smiri se udahni izdahni poludi porazbijaj

polako ćemo

saramago na posebnu policu, sva poezija
na odabrano mjesto, da se izdaleka vidi

svi ti rituali te nerviraju, znam, rekla sam ti da će biti tako
idemo ispočetka, poezija na svoju ladicu, danilo kiš na svoju
skripte gdje god, može po ćoškovima, jer čemu inače služe
ćoškovi tuđih stanova, u njima sigurno nećeš naći spasioca,
onog koji je obećao da će biti tu, nema ga, neće se pojaviti
ni ako ponovo bude rat i meteor se sruči, sve, sve si znala
govorila sam ti, sve sam ti rekla kako će biti, uprazno,
jer uvijek samo po svom, pa i onda kad nisi bila svoja
da ti kažem

samo još ovo da ti kažem

Sutra ću biti loše raspoložen

ovako ćemo
idemo sad k meni
mada sam već u podne dogovoren
s prijateljem da pijemo prošek
znam da će mi ujutro
tvoje prisustvo ići na živce
ali možeš popiti kafu s mojim cimerom
mislim
nije da bezuslovno želim provesti noć s tobom
ali prije si rekla da ti kod kuće nije baš najbolja
atmosfera
zašto me sad tako gledaš
šta sam pogrešno učinio

Povratak

Mart je
Hladno je
Od nespavanja
od nedoživljene noći
Zubato sunce mi se smije u oči
Vani je vjetar
Prsti se lijepe za katanac

Kako bi izgledala sutra moja smrt

Bilo bi mi žao da umrem

Nedostajali bi mi ljudi živi oko mene

A onda pomislim, možda tamo sretnem Mallea, Rinju
možda prvi put Katarinu

>>>

Možda bude neki dobar party
Onda se pitam
Kako bi izgledala ta moja sahrana
Roditelji bi me vjerovatno u kovčeg
Ja bih da mi prije toga uzmu sve dijelove
Da drugi žive
Ali vjerovatno nemam mnogo za ponudit
A i pomislim
Sigurno bih radije da me spale
Moje tijelo čulno
Neka ne ide crvima
Možda i da me prospu s neke planine
Mada ne, ne to, ipak pod zemlju
Čitav život sam rasuta
Možda u smrti da se sastavim
Pa se pitam kako bi izgledala ta sahrana
Familija plače
Ekipe iz Berlina razuzdano pije
Ekipe iz Bosne neće imat para da dođe
A
Baš bih voljela
Da se svi ti ljudi
U svim svojim različitim tugama
Bar tad jednom sretnu
I žive me
Svak na svoj način
Nastat će sjajna prijateljstva
A ona koja se nikad nisu desila
Neka umru tiho
I idu dolje sa mnom
samo nek se ne razaspu
po ustima
i pogrešnim sjećanjima

novo

tvoj glas
raspada
se tamo u
nekom gradu
koji nije ovaj
tamo u
nekom gradu
se tvoje ruke
trude
i sav tvoj
život dešava se
tamo
iako si
ovde
tvoje noge
hodaju nekim
bulevarima
u novim
cipelama
kakve si čitav život
želeo da imaš.

u australiji

u australiji je danas
kao toplo
dok kod nas pada sneg
i kao ima keša
kolko hoćeš
i tamo je kao život
onaj pravi
jer jedeš napolju i
voziš dobra kola
i u novinama nema
politike i crne hronike
i struja ne skače
i meso stoji gde su ga obesili
i tamo je kao tako dobro
samo što ti glas malo drhti
pa ti baš i ne verujem sve.

emigracije ponovo

ptice se zaleću
u prozorska stakla
i onda
ošamućene uspevaju
da pronađu put
ka odlasku odavde
isto kao ljudi koji žele
siguran život
ostavljajući usput
ljudeuspomenegradove
jer im ne trebaju
ljudiuspomenegradovi
samo izvesnost života
ne njegovo potiranje
lete zajedno nebom
dok pod njima
mnogi hodaju bosu
u istoj težnji
istok će stići na zapad bez cipela
a zapad već letuje na istoku
mnogi koje znam
peru čaše u jeftinim barovima
i ovde i tamo
a noću pišu poeziju
nadaju se sigurnom životu
ali nema sigurnosti
nema sigurnosti
to je sve što smo naučili ovde.

Usitnjavanje sati

Život bez mene bez mene
Bez nje

Udahni helijum i
Poleti u hologramsku
Projekciju

Teleportovan
U Njujork 2045.

Postpostfudurizam
Riva
Evropa?

Nebo
Zemlja i nešto još još

Između

Sitnih sati
Usitnjavaju se

Kao
Pesak
Cure kroz
prste

Bezбриžno Mediteraneo Grobnica

Bezбриžno Dronovi dronovi

Pakistan Baden
St. Moritz Leto

Bezбриžno Šetaju korzom

Maskenbal maskenbal
Ruševine
Rovovi

Varvari žive
Varvari umiru
Varvari pišu
Poeziju

Da li je to bio san

Koliko gb municije
Može da stane
U ovu pesmu

Slova od praha
Krvnih zrnaca
Reč

Pesma zrikavaca
Zalazak iznad jezera
Predaka
U prošlom veku
Uronjena
Šeta podvodnim gradom

Tu odmah pored Troje

Zrnca nara
Prskaju
San njene priče
U snu

Tonemo
Tonemo
Tonemo

U crvenkasto blato
sna

Povratak

Ponoć i sklopljene kazaljke
Kao ruke u molitvi Bombaj 1947

Pozornica U publici

Ja

I opet ja

I samo ja

I pored mene ja

A pored nje ja

I pored njega ja

Ne pušta me ponoć Ne puštam sebe

Izvan sebe Unutra su

Katakombe Poljana Mlečni put Vreme

I ja

I opet ja

I pored mene ja

A pored nje ja

I pored njega ja

Ne ispuštam ponoć iz ruku Beograd 2017

Poštена nalazačica sebe Vraća se kući

U svoje telo

Peške

Prizor s Mediterana

Obećala sam ti da bit ću
boginja bezumlja Mediterana,
pa kradem pedalinu,
da bježim od tamne obale,
da plovim po bijelom moru,
i plešem sa morskim psima.
Ali sad sam nasred mora,
s Kurdiima i ljudima
iz Afganistana koji na
gumama plutaju i
traže put
do nove obale..

Nuernberg

Svi putevi vode na trg: voće duginih boja, mirisi
kraljevstva,
Ptice koje su doletjele ravno s krovova muzeja i uske ulice
Na kojima sjede djeca i gledaju duh Dürera koji
Se svakog dana točno u podne ukazuje u centru grada.
U autoportretu – ogledalu vidi se lice i naličje svijeta:
Povorke nacionalsocijalista i kamene crkve, u kojima
Točno u podne, milosrdni mole za oprost i za blagoslov.
Kip willya brandta na kojem sjede ptice i posjetitelji
afričkog restorana.
I ostalgia, morski miris nostalgije i blagi miris snoviđenja.
Ostavimo povijest i zavirimo u vrtove u tiergarten i
tamo neka
Procvjeta aronija i nek se duša odmori na debelim listovima
Koje je slikareva ruka nacrtala masnim i teškim bojama.

Iranske pjesnikinje

Sve iranske pjesnikinje pobjegle su iz brakova.
Iz kaveza u kojima nikad ne pjevaju ptice.
Ostavile su iza sebe djecu, prazne sobe i
Mirise ljekovitog bilja.
Možeš ih vidjeti kako plešu s vjetrom na ulicama
I kako ih u svoje domove pozivaju samohrane majke.
Možeš ih čuti dok noću pjevaju o žudnji ispod krovova
Ili negdje u zraku, kao bestjelesna bića.
Iranske pjesnikinje, kakvog li zanosa u pjesmi o bogu,
Majci koja sahranjuje sina, o tijelu kao voću
Najzrelijem ili o tijelu kao vrču koji se puni suzama.
Žal za djetetom koje se nikad neće vratiti. Žal za sobama
Punim knjiga.
Ponekad žal za okovima koji nose tek blago snatrenje o
Slobodi, koja jest ili nije privid.

Evropa/ Nisam hodala s vama

1.

nisam hodala s vama/kraj vas
rukavi mi nisu bili mokri/ruke blatnjave
ni dete u krilu/ni vlažno ćebe
poda mnom/celu noć
nisam sedela/dremala kraj vas
s vama/ u blatu čekala jutro/nešto
moj šator nije prokišnjavao/nikada
nisam prespavala u šatoru
i nikada u gumenom čamcu
suviše daleko od obale/plaže
nikada nisam kročila na lezbos
nisam zagrlila/prenela
nijedno vaše uplašeno/smrznuto dete
nisam s vama/kraj vas pregazila nijednu
hladnu/plitku reku na granici
i nisam u gluvo doba/ vani čekala
satima mokra
nisam hodala s vama/kraj vas
u patikama/nisam ih ponela
a papuče mi je progutalo blato

2.

nisam stajala s vama/kraj vas
sinoć dok ste čekali/nisam čekala
gledala sam homeland/vesti
noć nisam provela napolju/u magli
gorela je lampa/ujutru je s prozora
sve bilo belo/drveće mokro i
sve poznato/ništa nepoznato
noćas nisam ložila vatru/
samo sam čitala/uživala
nije mi bilo hladno/vlažno
i moje dete nije stojeći spavalo
ružno/nešto sanjalo
noćas nisam stajala s vama/kraj vas
u jakni/nisam je ponela
a ćebe mi je progutala vatra

3.

nisam se budila s vama/kraj vas
nisam otvorila oči/bilo je rano jutro
i čitav jedan svet u pokretu/nisam
to bila ja
nisam se probudila/ni leđa
mi nisu bila hladna/preslikan
jesenji zid/ i nisam pitala
koji je ovo grad/jesmo li
stigli/otkuda sav ovaj svet/
grad koji trči kroz crveno/žuto/zeleno
lišće/u parku nisam bila
s vama kraj staničnog zida
i niko nije rekao
postoje samo jedna vrata
kroz koja prolaze
svi
noćas nisam sanjala
palmiru/damask/homs
nikada ih nisam videla
nisam se probudila s vama/
kraj vas i nisam mislila
na kuću/na ono što je ostalo/na dom
samo sam izašla/
nisam se ni okrenula/
ne znam jesam li
zaključala vrata/
jesam li ponela ključ

Beograd-Trst-Duino-Beograd

*

Tvoje su oči nanele mulj
samo je pesma ostala na površini
od sapunice, od žudnje
Domaćih letova više nema
još jedan rat se vodio
krišom od nas
Niko me nije obavestio
da brda plaču
da je grančica prostora
istrunula na vetru
spojio si suzu i simptom
razlika se pokazala
plodnom
futuristi su zauzimali svoja mesta
Šetala je i mislila o svojim prošlim životima
radnica, sifražestkinja,
pesnikinja
košara puna jabuka se prevrnula
dok sam čekala u redu za raj
Odbacio si rimu i prigrlio slobodni stih
reči na slobodi
patern poezija
konkretizam
vizuelna poezija
Oprostio joj je sve i rekao
Ništa se ne ponavlja dva puta

A ja sam stajala bez reči
jer film se nije završio, a filmska traka
se okreće u prazno
60te godine
i ne govorim italijanski
u mini suknji koračam ulicom
snovi su nestali
jer u ovoj pesmi nema snova
samo sam se pridržala
za tu metaforu
dok su se oni svadali
oko ponoći

Molim vas da ovo uputstvo pročitate
pažljivo i vratite na mesto

Najbliži izlaz je slepa ulica
niko ne očekuje da tamo
nema nikog
Samo po neko će znati da
rastumači te znake
Jer ona je ostavila sve u
potpunom neredu
Neredovna ishrana je štetna
Oštećenja su nastala eksplozijom
plina na pustom ostrvu
svi su ga napustili
čak je i mačka popila mleko
oblizala se i nestala.

*

Muza me danas opseđa i ja ne
želim da joj se opirem

>>>

Uzela sam tvoje naočare da bih
posmatrala svet
Volim šljokice na tvojoj haljini
Ona ne bi bila ona da te
ne gnjavi
Više od 20 puta ponavlja
Tvoja ruka
tvoje oči
tvoj ponos
tvoje nasilje
tvoje oslobođenje

Moje krilo ptice
Moj rat
U potaji ga vodim
Moja krema, moja hrenovka, moja voda...

A možda nikad neće saznati
da je ta revija na dohvat njene ruke

Osećaš se neprijatno u društvu slavnih
pesnika
plavo tapacirana stolica
kravata i mašna u kosi
Pala je sa stropa iznenada u
njegovo naručje bio je to
srećan početak inače tužne priče

Ne ostavlja me ovde samu
Ne podnosim njen prazan akademizam
Pa u toj zbirci ima možda 5
dobrih pesama. Ostalo je dosadno
-Šta sa tim da radim?
- Vрати ga na policu

- Ne mogu
- Zašto?
- Zato što je pas pojeo moju večeru
- Ja izlazim, a ti kako hoćeš.

*

Pored mene je prazno mesto.
Mesto na koje smeštam tašnu.
Malo dalje neko spava.
A ovde užareno sunce viri.

Nećeš me ogrejati, jer tražim
ledene kupke
Ruska kupatila
francusku kuhinju

Sve je to propast, jer nemam
prostora

Razljućujem se
Vičem

Pored mene je prazno mesto za tebe
i tvoju torbu
malo dalje oboje spavamo
na suncu koje prži

Ti ne želiš da skvasiš šapu
A ja zaronim
Onda i ti činiš isto

Sunce viri

Prostor je sasvim nezgodan.

317934132911 964111161

6321 597 3161 9245184,
163 9919 924597 36596139,
6321? ()
718439 9171.
63 59 84 319 49699 491184 4596 64111159
4 75975184 89 11 6139 6139 9 235191?
163 9919 924597 36596139...
63 59 89 43644184 3499839 59448951,
991685917139 651759 191959,
9 44549 34491 597 2484 16851711 247561?
163 9919 924597 36596139...
51 619 896 4949561 36 84253132 361 6351 4911
6592519 4169689 4 36214919 6939 436 613549 653139,
63 59 43 491184?
3 8399 1464 9467471, 36596139,
4251469 69 9329 38634184-21634184, 36596139,
2546184... 4 1463 1959 6121184,
163 9919 437965123 2163417 9 97968544135 7994.
51 619 896 4949561,
718439 9171...
63 59 84 319 964111169 491184,
163 89 684219 9189541661 679811 81919 685119 996931
4 51631981 84 31793413291 34151 9 71843191...

Jo-jo

niko ne zna koliko puta, tokom jedne iste godine, koliko puta, njeno telo je papir nošen olujom, nema više rukopisa, ničeg što bi bilo primetno, sve je skriveno od kiša, padavina: podeljena, a potom zbijena, šibana suncem, odlaziće ponovo, lako, ka novim nadnicama, prljavim podovima, otvaraće škripava vrata, u grudima tek nešto nalik na jo-jo, neka spuštalica, repatica, povremeno izgori i onda ostane bez daha, bleđa, tri puta je izbeglica, još ko zna koliko puta, tako je među tuđim zidovima, ko jednom dođe, stalno se vraća, kao nešto tvrdo što uvek nađe put da zaboli: ko jednom ode, odlaziće uvek, stupanje preko praga je kao tvoja aritmija, već si puna tih rupa, strah te je prosvirao, uvek naći put i otići, napuštati, iz jednog tunela u novi, duži, zagušljiviji, nesnosniji, pogađati se za par dana, za nekoliko odlazaka do supermarketa, za prebranje po džepovima, ponizan osmeh, tako si se jednom razbolela, tako si bolesna gledala druge kako nestaju, samo zato što tvrdoglavo ćutiš kada treba da te raspore i izvade nekog drugog iz tebe, sećaš se, dok si klečala na petom spratu i kroz zavesu posmatrala sanke jednog dečaka, smenjuju ti se slike nekakvih plafona, tepiha, prozora, ljudi koji piju na iskap, ali nikako, nikako da se setiš zidova kojima si do juče bila ograđena, šumovi sprečavaju snove, budiš se prazna, bez misli, čini ti se da si stvor, ilegalno postojanje, višak, automatizovano delo nekog mehaničara, dani i noći su ti sitno iseckani tuđim satarama, zato kucaš tako nemirno da drugi misle da bežiš, kada si mrtva, sve je sećanje, tuđe

Ja sam tvoj propagandni film

Ko će ti reći kako da snimiš rat
Da općiniš a da ne zavisi od tebe
Kako, kada će narod suditi
U šumi, postaješ velika mrlja
Na mom kaputu bez epotele
Paprat, ilegalna jedinica,
Dramatika bitke, reportaža s fronta
Šapućeš prislonjen na gaćice:
Drugu je eksplozija otkinula glavu
Pobegao si, more je gorelo
Gorivo je isteklo, rakija se prolivala
Toliko ih mrzimo jer su državotvorni
Nisi ni ekstrovert, obučen si za samoću
Ližeš mi list jezikom oštrim kao upala
Šta to radiš? Šta radiš to?
Obračunavam se s tobom
Potrajaće,
Znam, hoće, ali me posle lepo
Pokrij, mogao bi na onom
Jeziku kojim smo slali jedrilice
Za Odesu, to će biti, biće, znaš
Dok se iskrčamo, i već se desilo
Stevo, bolje u vodi, u gvozdenom
Kućištu kamere, vešala će ipak neko
Rasklopiti

Udvojene lozinke

Ako još nismo u utrobi kita, družu,
Mada nas sasvim izvesno melje neki Levijatan
Onda smo tek na pustom proplanku želja,
Između davno ugašenih fabričkih dimnjaka,
Izbledelih cigli, srče, smeća koje čeka
Novi, blagosloveni, stisak nevidljive ruke
Tržišta

Getoizirani
u sumraku
sričemo o
budućnosti
revolucije,
gledajući
u krtičnjake
koliko ih je samo, tih sveže iskopanih humki

Pod nogama

>>>

Izgleda da ni sami ne verujemo više ničemu
A da nas baš ta neverica slama
Sem istinitosti melanholije
Pošto smo progutali vekove nasilja
varvarstva i recesija
Psi se lavežom guše

Jedina drugarska želja koja nas još spaja
Nevidljivo, tajno, nedokumentovano
Uvući se u te podzemne odaje
Tamo gde još jedino ne urla
Teror privatnog vlasništva
Da krtičarimo u zaboravu
Jer odbijam krtice s visine da gledam
Bar malo da nam lakne
U ime prezrenih na svetu
Tih dragih pasa koji laju, pa se lavežom guše.

Njušimo se zakržljalih pogleda
Nemoj da se bojiš, znaš već
Gde god pogled da bacimo tu se otvori
Neki novi krtičnjak, gde god nogu da spustimo
Umorno, nečujno, bez traga,
Znamo da su već tuda prohujali krokodili ispijajući
Pristojno, gutalj po gutljaj, lagano poput sna
Na koji prezreni retko imaju pravo
Šampanjce, svečano puštajući u pogon
Kontejnere,
Te vrle tvornice otpada
Koji nikada ne staju
Baš-čelika
Koji nikada ne staje

Nismo dovoljno dobri
da budemo njihovo radničko roblje,
Ni otpad njihovih dnevnih bahanalija.
*Nema veze, proleter i nema domovine,
Radi se i prekookeanski, prekarno, za dolar
Nema te tačke na kugli
Koja s domom nije na „ti“*

Zato ova želja za krtičnjakom još uvek teši svojim
Anonimnim mrakom, jer tako još jedino možemo ostati
Ljudi i radnici, družo,
Žene i drugarice
u toploti jednog njušenja gde svoje jade
do mile volje
jedno drugom
prepričavamo, beskrajno, u tužnom i svečanom
(pod)razumevanju.
*A hteli bismo da nam reči svetle
kao udvojene
prokrijumčarene
lozinke*

Tek tako znamo: i dalje smo ljudi
Iako krtice, i dalje drugovi, ljubavnici,
*Dok rujemo kandžama koje postaju
Ruke kojima dajemo što nemamo
sve to, bilo šta, nema više potrebe da se
Sortiramo, nismo berba ni ulov za krokodile
Doći će hladna noć i za krokodile
Koji ne proždiru krtice, osim
Kad su i oni ljudi, a i vukovi su milosrdniji
Prema ovcama,
osim kad su i vukovi ljudi.*

>>>

Prokopajmo danas još jedan hodnik
Psi se neće ugušiti ako zalaju
Sve u nadi da ćemo nekad stići do te centralne
Prostorije u kojoj će se putevi
Koje, evo, probijamo čelom
Svih prezrenih krtica na svetu
Još jednom ukrstiti,
moja sanjana drugarice.

izvjesnost u nekulturnom diskursu

tok misli je smrznuta reka
i ja klizim kao lokomotiva
po ledenoj željezničkoj pruzi
skupa sa vagonima i putnicima
od stanice do stanice u citadeli svećnjaka.
promatrajmo krajolik: zgrade su masivne,
zelene površine mitološke:
viseći vrtovi, zapaljeno grmlje, začarano drveće.
BLAND PARADISE piše na tabli
ali B se onda prelomi u I i S.
sad vidim

izvjesnost u nekulturnom diskursu

2 žlice pšenične krupice
oko dva decilitra mlijeka (od oka kao i uvijek)
jedna čajna žlica meda (bilo kojeg, nije zgoreg da bude
domaći)

za početak nije nepreporučljivo ogrnuti se plaštem
kuhinjskog mantila u zeleno-ljubičastoj kombinaciji.
cvjetni dezeni poželjni.

u prosto prošireni lončić ulije se mlijeko (koja kap više
ili manje može se preživjeti) te se usipaju dvije žličice
pšenične krupice. miješa se do iznemoglosti, u biti dok se
krupica zvana gris ne stvrdne i postane gusta masa. za to
vrijeme preporučuje se lagano gledanje filma “u vremenu
leptira” (“in the time of the butterflyes”) koji i nije neko
remek-djelo, ali ženska snaga sestara mirabal posebice
motivira u predjelima kuhinje. te dvije radnje (spravljanje
grisa i gledanje filma) uopće ne remete mir jedna drugoj.

nakon što je gris spravljen (cca 4 i pol minute), laganim
pokretom ruke, uz okret labudice, umiješa se čajna žlica
meda koja u samo nekoliko sekundi nestane u bespućima
grisa te se stopi s ljepotom kipuće, sniježno bijele amorfne
mase, tvoreći tako skorašnji užitak slastice koja se konzumira
uz ostatak filma.

uz slasticu se preporuča voda u malim gutljajima. sobne
temperature.

krik iz nedjelje

ponekad sa balkona opisujem polukrug radio valova;
ne radi se (uopšte) o ritualu utakmice.

prijatelji čekaju ispred trafike
ja se iskradam iza zapadne strane zgrade
hoću sama

iza

niza balkona

otkriti domet višetonskog saobraćaja
u ritualu ekonomije razmene plodova

izraslim na granama što se ogledaju u rekama iz atlasa:
cordillera isabelia u nikaragvi, kapuas u borneu
ogoki duboko u ontariju, sve redom

čekaju – ili ne, ja čekam propusnicu za predele
van UKV

dometa

krik iz nedjelje

20 dekagrama riže
dvije velike šake šampinjona
vegeta (oko 3-2 čajne žličice)
ulje

ulje se stavi u vatrostalnu posudu (ovalnu, najveću od tri veličine) i oprani i nasjeckani šampinjoni se metnu na to ulje. šampinjoni polako puštaju sok i krepavaju. doda se 2-3 žličice začina preplavljenih slanom atmosferom. kada šampinjoni polupokrepaju, doda se riža i promiješa. za oko dvije minute se doda dva decilitra vode i još jednu minutu miješa s kuhačom. zatim se vatrostalna posuda pokrije s poklopcem, ali dobro pazeći da se ostavi malo otkrivena s jedne strane. vatrostalna posuda se metne u mikrovalnu pećnicu i stavi tri minute na najjače kuhanje (desetka ako je digitalna mikrovalna). zatim, kad mikrovalna zapišti, izvadi se posuda i dolije oko dva decilitra vode. opet se metne u mikrovalnu (opet ne skroz pokriveno) na deset minuta i na manju jačinu grijanja (na sedmicu ako je digitalna mikrovalna). proces se ponavlja još dva puta (na sedmici). riža sa šampinjonima je tada gotova. sve skupa, kuhanje ovog specijaliteta traje (u mikrovalnoj, bez predradnji na šporetu): $3 + 10 + 10 + 10 = 33$ minute. servira se uz pjesmu, po mogućnosti neku veselu, ali i ne mora. salata je potrebna ako se ima. protivnici mikrovalnih pećnica nek taj dan gladuju. jebiga, nemreš sve.

količina ozbiljnog sevdaha

ostala je. nanimala ju je najviše delta
[naročito račvastog tipa]
ne toliko izvor, niti reka, niti ocean.
delta. delta. zvali smo je
/pogađate/ simulacija.
svidala joj se zemlja kao mulj
voda kao bara
znala je pevati močvarne skale, uvek
negde između
nama poželjnih tonova
što su dolazili sa nivoa mora
ili nadmorskih visina pa smo
otišli, ona nije

količina ozbiljnog sevdaha

1 vrećica juhe od gljiva
1.5 litra vode
2 jaja
vegeta

u mlaku se vodu usipa sadržaj vrećice juhe od gljiva i šefljom miješa da se ne zgruda. ako se zgrudalo, grudice se moraju razbijati. to se radi tako da ih se šefljom gura na kraj posude i gnječi. stalno se miješa. doda se mala žličica slanih začina. kada juha zavrije, ubace se dva istrajbana jaja, ali kao kapanci, tj. malo se po malo kaplju u juhu i istodobno se miješa. još se kuha na slabijoj vatri, uz miješanje, oko deset minuta (zbog jaja i salmonele). jede se dok je vruća. nema priloga. to je juha.

poslušnost nije vrlina. poslušnost je ropstvo. postupno smanjenje kreativnosti s tendencijom otupljivanja. neposlušnost se često nepravедno zamjenjuje sa zločestoćom. to je tendenciozna i namjerno pogrešna zabuna. neposlušnost je samoodrživa kategorija. ženski neposluh je smrt patrijarhata.

Lozanski lonac

Spora mačka

zapanjena od batina
majčinske bezuslovne ljubavi
lutam po svojim razbacanim kostima
puna oštrih zuba, lukava
kako smešno

sliku te kuće iz sebe ne mogu izbrisati

>>>

koga to zanima
osećanja?
telo? Još manje
krvava stvarnost podupire iluziju
crvena pena zaborava – funkcionalnost porodice
ko je ta žena koja gradi zid u meni
hoću li ikada od nje pobeći?

a ja

ja sam plod samomučenja – mlitava beskorisnost
u stomaku mi fitilj već dogoreo
po sredini razrezana
ipak, moje telo preživljava po svaku cenu
puzeći za sporim nadama
tiho, naježeno, znojavo
iza njega, do krajnjih granica racionalizovan životni prostor
hoću li ikad od njega pobeći

nije slučajno da
se sve dešava noću
slaboosvetljeno treptavam svetlom, reklamnim panoima
ozvučeno sirenama hitne pomoći
mrtvi petak – paralelni svetovi, preobražaji, promene
me vuče u bajku – omiljena fobija
i useljavam se u jorgan

o ovom vrtu bih mogla zauvek nestati

način na koji se skrasila

par brežuljaka obraslih travom
stara nakaza od kuće
nema tu nikoga
moje su uspomene razmeštene po džepovima
kao bele rade u vražjoj kesi
pomračenja prosvetljenja preobraženja
prefarbana u crveno
dolaze istovremeno na više mesta

>>>

to nije san
toliko beline škodi očima
toplo piće. kafa, čaj
dim.. ne misliti
ja
puh
međutim, nema ništa
nikakvih razloga za opstajanje
ti, ako želiš
dodirni me pomiluj me
to ponižavanje – nepostojeće – čudovišno – podnosim
ja još uvek živa – bezumna – bezimena
protkana pevajućim prelivanjima
spopadam stare duhove
prošlost
to je – raskoš
bezgranična oblast
mesto gde prežive vile
tumaraju u krug u skućenoj sobi za lutke u kojoj su zatvo-
rene
uvek lepe, to im se ne može oduzeti
stvarne ili izmišljene
same sebi – majke – ćerke – sestre
sačuvane u ogledalu – zaleđene – netaknute
a našta liče sve te poplave, prelivanja
žene koja vri?
bitan je stil
ja ga imam u nedostacima
obešenim dojčkama, trbuhu iskidanom od dece i operacija
lepota više nije zabranjena
može da živi i u pepeljari
a i počćeće leto
jednog zelenog dana poput ovog
i ja ću pronaći svoj put do mora

jail break

stanujem u predivnom zatvoru
gradiću od jezera i prica
iznajmljeni raj sa zaleđenim pogledom
a život
stavljam u navodnike
po navici

Deder, naspider mi

Usuđujem se da napišem ovu prostotu,
ja sam žena koja je uspjela u životu,
sebe skućila,
sama sebe prehranjuje,
ja sam žena koja se ne smanjuje
po potrebi svoga gospodara,
niti imam gospodara,
nikome ne moram dolijevati rakiju
k'o u onoj seriji — *deder, naspider mi* –
ja sam žena koja svoju sobu ima
u oblacima do kojih se sama uspela,
ja sam žena koja je uspjela
da za samu sebe
i od same sebe
preživim.

I usudujem se da napišem ovu grehotu,
ja sam žena koja je uspjela u životu,
budale ne sluša,
što želi pokuša,
svakakve gluposti i nemogućnosti sniva
ja sam žena
živa
u svakom mogućem značenju življenja,
ja sam žena koja zna nužnost protivljenja
događajima i mislima koje nemaju smisla,
ja sam žena koja se nije stisla
u mali otisak prsta u socu usred malog
fildžana,
i ja sam žena puna mana
u kojima po svome izboru
uživam.
I usudujem se da predočim tu divotu:
ja sam žena koja je uspjela u životu,
sama močvaru svoje nesreće
isušila,
nikome dužna,
nikome pušila,
ni u kom ratu bila ubica ili žrtva,
ja sam žena koja nije mrtva
koja u sebi nosi svoj svjetionik
pa ga sama po svojoj volji
gasi,
i ja sam žena koja sebe spasi
i potpuno svjesna svog spasenja,
i ja sam žena koja ima neograničena htijenja
u životu,
u pjevanju o životu,
u pjevanju u posteljini,
ja sam žena koja sebe čini

>>>

sama sebi sagradila kapiju
a nikome ne mora dolijevati rakiju, k'o u onoj seriji,
deder naspider mi.

I usudujem se da kažem ovu ljepotu,
ja sam žena koja je uspjela u životu,
svoju glavu imala,
svoju glavu bistrila,
i svoju pamet kako htjela
koristila
na sve moguće načine,
ja sam žena koja ne trpi
pljuvačine
ni junačine
koji u ime neke ideje od prije suviše vijekova kolju,
ja sam žena koja ima svoju volju
i ne dopušta da se ta volja
izbriše,
i kažem, k'o u onoj seriji, *deder, naspider mi,*
kažem
sve nas je
više.

9. decembar 2008.

Djevojke će postati ptice

*– Istinita pjesma iz dva čina;
mjesto radnje, izbjeglički kamp.*

I

Mislim da često pisala štampa
o pogodnostima našega kampa,
kako nas hrane, kako nas brane,
kako nam liječe duševne rane,
kako u novine ne može stati,
šta su nam dali i šta će nam dati.

Radi se, ako ste djeca nova,
o grupi izbjegličkih kampova,
što u Evropi nikli k'o čir,
kad kod nas poče rat a ne mir,
i to su godine devedesete,
teško je da ih se mudri ne sjete,
kad poče belaj i krvava trampa
– fukari zemlja a nama čar
kampa.

Sjećam se i da su javljale vijesti
da Sarajevo nema šta jesti
i da u gradu, dok kiše bombe,
gube i oči i ruke i plombe,

>>>

i pričali su u vijesti danoj,
o našoj ćudi nepouzdanjoj,
o tome kako Balkanac nije
čedo zapadne demokratije,
i kako u jednom dahu znade
i da ubije i život da
dade,
i da je – sve u svemu bruka –
to duša meka al' narav
vuka.

Mislim da su pričali često:
*O Balkan, nerazumljivo mjesto,
i baruta bure i mjesto bravure,
i mjesto istorije
opskurne.*

I tih sam dana, još skroz zelena,
stekla saznanja nepremjerena,
o televiziji, i hipokriziji,
i šta kad nalete dani krizniji,
i kako je stvarno najoporije,
u svojoj mladosti živjeti sporije,
sporo kao pod noktom prljavština,
dok se ne razriješi jugo ostavština,
dok se u zemlji Slovena i gara
ne nakrade svaka
fukara.

II

Živjeh sa neke druge tri cure,
šminka se juri, momci se jure,
i svako veče, dok se dan rastače,
čujem bar jednu od njih da plače,
kako u sobi, iza ormara,

broji svoj mozak i nešto para,
broji te novce, broji te ovce,
ili se možda prihvati boce,
jer ono što duša cure hoće,
nisu te skandinavske
hladnoće.

I jednom tako, kad dođoh kući,
dočekali me pogledi vrući,
jedna od cura, od tih krasotica,
odlučila da je postala ptica,
i da tu tvrdnju dokaže, zlato,
odlučila da nas uzme u jato,
pa veli – *znoj joj sapira lice* –
kako je lijepo što smo mi ptice,
što nismo, dok lete projektili,
dolje u rovu, kao reptili,
već iznad svijeta, kao carice,
letimo svojim krilima ptice,
i do granice, i preko granice,
u svome jatu, lete jaranice,
ne pitaju
Bosnu, Tuđmana, Srbe,
da l' da se češu kad rane svrbe,
kad rane svrbe – *znaš u sitnice* –
djevojke će da postanu ptice.
Vidim da curi fali kuća,
da je stvar sasvim nemoguća,
da niko u ovom danu i trenu
smije da otme zabludu njenu,
da njene oči, neiskazane,
s nebesa broje vojne kazane,
da li su masni, da li su posni,
da li je iko živ u Bosni,
da li se bilo ko, s linije fronta,

>>>

sjeća nekog boljeg života,
ima li iko u sebi čiste
da ne ubija za aoriste,
za stvari što samo zvuče velike
a drugima pune novčanike.
Kaže mi, kada rane svrbe,
kad sjeta zahvati golotrbe,
kada se topovi ogłase glavni,
kad plaču i hodže i pravoslavni,
kad freske života postanu skice,
djevojke će da postanu ptice.
Rekoh joj, jare – moje najbolje,
stvari su gadne, narod se kolje,
takò je doba, godine kvarne,
stvari su zločin, ali su stvarne,
šta da ti velim, moja ljepotica,
kuda će cura kad postane ptica,
u koji let i kojim svodom,
sa kojim će da se zarodi rodnom,
u kom će šljiviku stati, pa znati,
ovo je moje, i moj ga plati,
i kuda će, kad im se krila slijepe,
da slete djevojke, da se okrijepe?
Kaže mi, kada rane svrbe,
kad nedužnima izrastu grbe,
kada se skupe državnici
i generali i pravnici,
kada se pobroje smrtovnice,
djevojke će da postanu ptice.
A kud će da slete, i kog će sresti,
i šta će na svome putu jesti,
kao da mare za te sitnice
djevojke koje su postale ptice.

Osmi padež

Osam je padeža u jeziku moga djetinjstva,
Sedam gramatičkih i jedan po stvarnosti,
Osmi nije u knjigama i u školi se ne uči,
Ko ga ne zna ne pada godinu nego cijeli život,
Tu nema popravni, kad se podvuče crta,
On je suma života ili presuda smrtna,
On je krvavi padež,
Ako bolje mislim.

Osam je padeža u jeziku moje mladosti,
Osmi je najteži
i najlakši za shvatiti,
Osmi je o pojmu *cijena* i pojmu *platiti*,
On lije katran po perju mladosti,
Ko ga ignoriše
Skuha se u tom katranu,
To je padež kojemu niko ne umakne
To je padež koji te smakne
Na početku
I kraju.

Osam je dakle padeža
Nominativ, genitiv, dativ
Akuzativ

Vokativ instrumental lokativ
Sve latinska imena koja malo znače,
Ali ime osmoga je najjače,
Osam je dakle padeža,
Prvi je *nominativ* (odnosi se na ja)
A osmi *imativ*,
I određuje ja.

»Svako pisanje otvara nesigurna područja«

Ireni Vrkljan

A sasvim je svejedno gdje živiš
a hlepiš živjeti u stepi.
U prostoru gdje brzi beduinski konji
izmiču nepostojećim zasjedama
jer sve je u glavi zakočeno kao perjanica
visoko zavijorena ruža predaje
starmalo odgođena za bolja vremena.
I tvoj Berlin i izgubljeni gradovi
iz Sredozemlja, Maroka, Perua,
pješčana lađa na okuci Dunava
i ovaj tvoj neobično vidoviti Maribor
koji svježim mirisom Drave
podsjeća na maglene akvarele Mrežnice
rijeka nekog davnog djetinjstva
naglo isčupane iz moje svijesti
i nestrpljivo položene među mrtva slova.
Jezik koji tvrdoglavo izmiče
koji gori u tvojim slabinama
u nekom oštrom ganuću
svijet zarobljen u šaci
svilenom dodiru nepostojećeg sna
u gustom pastoznom potezu Fride Kahlo
u plavim nebesima vrišteće nemoći
u rasutom progonstvu zagubljene riječi
kojom još uvijek otvaram vrata nesigurne geografije
u Titicaci, u kristalnim odajama smrtonosnih Kordiljera.

Odlazak kao ostajanje

Je li napokon
ovo novi prostor
iz balona
ili concorda

Drukčiji su
tlorisi
promjenjivih
dimenzija

>>>

Naseljuje li ih
duša
imaginarnih
tapiserija

Naseljuje li ih
tkivo
pjesme
ukroćena
sila
virtualnog podmorja

Ptice u letu
obrušavaju se
u nepostojeća
gnijezda
kao da
visinom
žele
dokazati
svoj plodan
pad
Turbulencije
silnih
podrhtavanja
Etne
dotiču
mistično
dno
faraonskog
arhipelaga

Zloslutna

Biti će govora o jeziku,
nažalost, opkoračenom
zlom slutnjom.
Evropa izvrće svoju
bodljikavu košuljicu
duž koje niču plamteći
krijesovi bijesne nemoći.
Koncentracijski logori
u tvojim ustima
su dobro namješteni
za solidan ugriz.
Duše na vješalima
i u krležijanskim jarcima
za temeljitu ophodnju.
Ratovi koje pamtimo,
ratovi koje ne pamtimo,
jer naše rođenje ne pada
u daleku, mračnu neopročlost.
Strašni topot krvoločnih zastava u
crnom udarnom mimohodu
razbijačkih hordi.
Ponovljene slike
u megapolisima,
malim gradovima,
raspitomljenim selima.
Jezik se uspostavlja kao
meko stratište
od granice do granice
gastarbatejskih samoća.
Kosti su posustale,
kosti su posustale,
a Bog u kolicima kričećih gladijatora
pomno pregledava zube
neistrošene mržnjom.

Žene iz Torina

Žene iz Torina, *le Nefertiti*
žive do svoje stote
umiru na nogama s visokim potpeticama
sa izduženom čašom penušavog vina u ruci
i cigaretom sa vižljastom muštiklom
među nakarminisanim usnama
Vrbaste, skladno krhke
žene iz grada crne i bele magije su me začarale i otele
zakopale, iskorenile, promenile
isisale su me do srži i onda odbacile od sebe
najdalje moguće
Bez otaždbine, bez maternjeg jezika
sada sam žena iz Torina i ja bez godina,
bez boje kože i svega što nas čini različitima
pevam *solo* na tankim *evergreen* melodijama,
la donna e' bello
veštica u svakoj naciji
žene bez *patria*, bez *lingua madre*
Najmanje što žena može da uradi
za svoju patrijarhalnu otaždbinu
jeste da je uništi
Strankinja, uvek
prelepa važna prepuna tuđeg znanja
možda iz Torina, možda iz Beograda
možda iz Los Anđelesa

možda iz Kaira
mozda , da
Odaću vam moju tajnu
doživieću stotu mudro i mirno
jer sam preživela ratove nasilje mržnju
Otrove
Svaki dan je poklon, svaka noć je orgija
danju zahvaljujem, noću proklinjem
danju opraštam, noću ubijam
danju marširam napred
noću u crnoj rupi se sklupčavam
ponekad me ubi strankinja
ponekad autentičnost i nostalgija
reč koja nedostaje na vrh jezika
jednostavna i mirišljava kao svež hleb
kao moja ćerka strankinja majci strankinji
zvana Ksenija, Barbara
Medeje obe
I ta nesnosna ljubav kao reka bez korita
neusmerena, jaka, opsesvna želja za dodirom
tako retko vrednim
ispod staklenog zvona
ispod jakog svetla i sunca
na mom pustom vrelom pjestalu
bosonoga drhtim
u svojoj izolovanoj multi oazi
post nacionalnoj, post post
pre svih postova, kunem se
stojim na tankim štiklama sa muštiklom u jednoj
a proskom u drugoj ruci,
i sve proživljavam, ja žena iz Torina
I sećam se, Nefertiti
jer imam tri hiljade godina
jer sve smo mi *donne* Nefertiti

Ravnoteža

Pokušaj da opevaš svet u koji stižeš,
u prerani čas, taman na vreme za novi život
i tek neprimetno lakša iskušenja,

Dok se svetla železničkog zdanja
pred tobom gase u susret tek otpočetom danu.

Pokušaj da opišeš koracima svaki trag grada
koji će te obeležiti kao malu pokretnu mapu
i s njom sasvim drugačija nadanja.

Dišeš vazduh i ispuštaš prošlost,
prošlošću i sadašnjošću okružena,
Udišeš mirise, upijaš sitne fasadne vezove;
pritajene trgove, nepoznate ulice, a

Nove glasove.
Odjeke.
Fotografije i reljefe.

Pokušaj da opevaš grad ništa privremeniji od
samog života! Ne zaboravi ljude, poznanstva,
barove i ulice. Neka tvoja dužnost bude da od
nevidljivog načiniš vidljivim i mesta praznine,
ili radosno proslavljene praznike, kao da si i ti tu vekovima.

Zagledaj se dobro u sopstvene korake,
ožiljke svakako načetih trajanja.
Uhvati nekog za ruku, da se zajedno vodite,
do one iste dobrodošlice svitanja –

Pokušaj da zadržiš svet u sebi, i kad odeš,
kao vidljivu svetlost dok nestaje,
nestaje i vraća se.

Grac, '14.

Unutrašnje putovanje

Često tražim tu sobu, između malenih trgova, ili
među ušuškanim stanovima, ulicama, u kojoj bismo
konačno boravili, samo kao dva bezimena tela,
lišena težine duša u čije postojanje iovako sumnjaš.
Samo sobu, s prozorom dovoljno visokim
da se odatle može skočiti jedino na onaj svet.

U njoj sastavljam knjigu, kopiju tog života, i uvek nove
rasporede starih zaključaka: da sve je na određeno vreme,
osim dobro poznatog staništa u nama;

Može biti bilo koji grad, i ulica, ili nepoznati jezik
kojim ćemo ipak progovoriti.
Mesto za sastanak, obmotano parom i prošlih i budućih kafa.

Ta soba mogla je da bude i tvoja, dok ulazim,
s napola ispuštenom dušom, već drhtavog tela da pokupim,
ono što je ostalo od oglodane koske, od potrošenog pogleda –
Negde na ivicama mogućih, opštih, značenja.

Prinudni zen

Ipak postoji na terasi
dok gledam
nekoliko puta dnevno
iste planinske vrhove
U istim putanjama
opisujem život danima
po gradu
Igram nevidljive školice
u tačno poređanim štraftama trotoara
Čak i onda kada
izbegavam rupe
prebrojavam u čudu
broj džamija i katedrala

Ipak postoji u malim čašama
piva *tirana*
Ovde bolje ide
uz inspiraciju
malu inspiraciju
teško vidljivu
presečenu poznatom markom vinjaka
i mnogo vremena
što treba da protékne

Dan zameni noć
u isprobavanju zena
skupljanju vode
curi iz bojlera
majstor je pokazivao mozaik-razglednicu
majkla džeksona
ali nije pronalazio ventil
kao da je i poplava deo mentalnog treninga

Potrošila sam kredit
na privremenoj kartici telefona
privremenog života
Tražim nn lice za nn rešenje
ko zna kog problema
da i mene odnese dalje

Mantram
Isti vrhovi planina

Višak postaje
metafizička tečnost
Trebalo se jednostavno vratiti
pogledu –

Zen ipak postoji u preostalim danima
Presahnuloj inspiraciji
još neopisanim odlascima

Svaka misao po jedan
budući spomenik nigdine.

Sad, Novi Sad

Grad se otvara pred nama.

Rajner spava na sedištu.

Voz prelazi reku.

Prvi put vidim ovaj grad.

S leve strane mosta, reklamni mural za pivo.

Od pivske flaše ne vidim građevine.

Izgaženo zelenilo.

Lica lotalica.

Severni grad, koliko severno može biti u ovoj zemlji.

Mislim, ovo je jedna, po svemu, vrlo južna zemlja.

Rosenheim

Rajner i ja
bili smo
i u tom vozu.

Noćna vožnja.
Trebalo je kupiti karte.
Stanica, žbun ljudi.
Dolazim iz Nigerije.
Avganistan.
Pakistan.
Idem u Francusku.
Zašto niko nije iz Izraela?

>>>

Zato što govorim francuski.
Ja sam frizer.
Moja mačka je ostala negde u ruševinama.
Blago tebi.
Nisam mogla da povedem svog psa.
Jesi li religiozna?
Ne verujem u boga.
Ja sam paleontolog.
Ne razumem.
Jesi li muslimanka?
Ne verujem u boga.
Ko ti daje hleb?
Sama sebi.
U šta onda veruješ?
U ovog ovde Rajnera.
Evo ti dvesta evra.
Kupi nam karte.
Nema karata za taj voz.
Neće da nam prodaju karte.
Kako podmuklo.
Lome nam noge.
Seku krila.
Fuckers.
Srećno.
Rukovanja.
Osmesi.
Vesela deca.
Šaljivi ljudi.
Ponosne starice.
Posle celog života,
u još jedan ceo.
Početak je težak.
Nije baš ljubavna gurka.
Nije baš majčina ruka.

Noć se spustila. Rajner u mom krilu. Divlje posmatra. Nikad nije izgledao tako divlje. Ulična svetla poseku mrak, da vidimo lica. Ko se koga plaši. Ko se koga više plaši?

Dečak spava i plače.
Rajner i ja ga mazimo.
Tata ga uzima u ruke.
Mirno je.
Naporno je.
Požudne oči mladića.
Polomljena leđa starca.
Mama drži bebu u rukama.
Noć se završila.
Kao tiha predstava.
Ulazi policija.
Do you have a passport?
No.
Kršite zakon o strancima.
No.
Izađite iz voza.
No.
Kršite zakon o strancima.
No.
Pođite sa nama.
Dobro jutro.
Dijalog se ponavlja.
U vozu koji kasni
ostaju samo
patrljci noći
beli evropljani
crna mačka i ja.

Automobili nisu automobilčići

Ona od dvadeset,
živim negde.
Postojim sa mladostima
drugih ljudi.
Jer iz godine u godinu
mladosti se pakuju.
Skladište se
promenjeni polovi
mladosti za starosti.
Iz godine u godinu
ne mogu da nestanem,
ona pobegla od kuće
ona protivnica bogatih,
spakovana sam negde
ona od dvadeset.

Ovo je mali grad
za vožnju kakva mi treba.
Trebalo mi
da vozim vezanih očiju
da se zakucavam u zidove
da prelećem mostove.

Ovde je nekoliko uzbrdica
i to je to.

Uvek sam se vozila.
Biciklima.
Limuzinama.
Bilo je vreme
ličnog vozača.
Bilo je vreme
pešačenja.

Vozim se van grada.
Ne vidim kola
ne vidim put
da se smrskam o drvo
i danas
ona sam koja bi ostala živa.

Svetla vrište u moje lice
smenjuju se
osećam da mi je dvadeset,
uvek isto u grudima.

Antiuspavnka u vidu antipohvale prvoj i drugoj obali (Ajlanu, Galipu)

SLIKA KOJA JE POTRESLA SVET Dečak se utopio na putu u slobodu (UZNEMIRUJUĆI SADRŽAJ!)

Blic | 03. 09. 2015 - 00:38h

| Komentara: 159

Slike dečaka koji se utopio pokušavajući da se domogne slobode potresle su svetsku javnost, a kako prenose mediji, reč je o malom Ajlanu (3) koji je stradao zajedno sa bratom Galipom (5) i svojom majkom nadomak Grčke.

Dečaci, poreklom Kurdi, utopili su se na otvorenom moru između Turske i Grčke, pokušavajući da stignu na grčko ostrvo Kos. Grčke vlasti ističu da su dečaci bili u grupi koja je bežala od užasa i brutalnosti Islamske države.

Mediji prenose i da je brod krenuo iz Bodruma put grčkog ostrva tokom noći između utorka i srede, da bi se nakon manje od sat vremena prevrnuo.

ČITAM (vest) ALI kakve slike, ALI kakvih dečaka?

Ajlan, TRI. Galip, PET, plivanje, ne i obale,

i voda i ne-zemlja i

tako biva, naoko lep pejzaž, presaberimo to:

sunašce i vodica i međumorska zamisliva i nezamisliva flora

pre i posle nužnosti u smislu da skačeš u vodu

sunašce i vodica i međumorska zamisliva i nezamisliva flora,

sunašce i vodica i međumorska zamisliva i nezamisliva flora,

udovi ili sapi, ili ono što se svrstava u mišićni trud da se opstane

a šta dete mladi plivač neplivač o tome zna osim simultanog

sunašceta i vodice i međumorske zamislive i nezamislive flore,

Ponovili li su dovoljno, da li su, i ako jesu,

sunašce i vodica i međumorska zamisliva i nezamisliva flora,

i iz materice, pa kroz floru i vodicu i sunašce kuda znaš

imigraciju i deco,

u zagrljaju te naivnosti kojoj su sunašce i žrtva sunašca

potrebne,

imigraciju,

i deco,

ljudi, i pomaci,

spavajte ili spavate ali

antiuspavljaju vas obale.

Mama

Kad me pitaju da li mi je teško što sam se porodila
I da li je naporno sa bebom
Pomislim
Bilo je hiljadu puta teže kad sam imala
15 godina i Nikola iz Pete je bio
Sa Monikom iz Arhitektonske
A ja bila zaljubljena
Njega bolelo uvo i nije mi govorio ni
Ćao

Kad me pitaju jer naporno da se ustaje noću
Mislim se
Hiljadu puta teže je bilo ostajati do ujutru
U gradu sam kao pseto i nesrećan
Što nemaš kući kome da se vratiš
Kad me pitaju da li je naporno i da li stižem da se odmorim
Mislim se odmarala sam se dvadeset i kusur godina
Trošeci vreme na besmislice
A sad imam moje momke
Mog dečaka i mog čoveka
Koje gledam kako mirno spavaju u novobeogradska svitanja
Kad me pitaju je l boli kad se poradaš
Rekla bih samo
Mnogo više boli kad ste nevoljeni
Kad trošite vreme na pogrešne
Kad nemate kome da se vratite
Ovo ništa ne boli
Lepo je i osmesi su svuda.
Kad me pitaju da li mi je teško sa bebom
I kako se snalazimo
Dođe mi da kažem
Sad se super snalazim
Za razliku od prethodnih dvadeset i kusur godina
Života.

Nije važno šta

Bilo je sve tako teško
Pomislim danas dok trudna šetam kuće po
Terenu iza zgrade
Puno je mokrog lišća
Miriše vlaga i vazduh je gust
Kao testo
Bilo je sve tako teško
Ustati obući se krenuti na posao
Uredno se u prevozu praviti da je sve u redu
Uredno se u kafani raspadati jer ništa nije u redu
Niz Bulevar sam često išla pešaka
Misleći da je šetnja terapija i da pomaže
Kao i hiljadu spiskova obaveza
Ništa to ne pomaže kad ste nevoljeni
Ništa to ne pomaže kad nema ko da vas zagrlji ujutru.

Onda je došlo ono vreme pred Novu godinu
On je došao i sedeli smo i on je ćutao
Pa smo se posle malo ljubili na klupi kod moje zgrade
On je došao i ja sam ušla u lift i pitala se
Kad će da dođe i ostane zauvek
Kad ćemo da imamo tu decu što smo je planirali pre šest godina
Posle se javljao sve češće i stvarno došao i ostao
Kao što mi je obećao kad sam imala 23 godine i pila
 stomakliju iz flaše
Luda od godina i sveta oko sebe.
Bilo je sve tako teško
Maltene na glas kažem svom psu koji sve razume
A sad čekamo dete
Venčali smo se i volimo se
Ja u stvari nikad nisam mislila da možeš nekog toliko da voliš
Da vam i biranje pločica za kuhinju bude vrhunac romantike
Hodam kroz lišće sa psom
Vazduh je gust kao testo
Jedva čekam da pričam sa našim detetom
I da on dođe
Zatvori vrata i kaže nešto
Nije važno više šta.

Otoci

Dode mi stvarno da odem i raspalim ti šamar iz lakta
da ti se okrene glava
da shvatiš malo odakle si otišao
Dode mi da te tučem da ti zvoni u ušima
Da te pitam kako se ne sećaš onda
kad smo pljuvali u dalj
maštajući o našim ozbiljnim evropskim karijerama
kako se ne sećaš
brojenja vozova i onog leta kad
smo ponovo počeli da pričamo
Kako se ne sećaš bre
kad smo se zaključali na onoj glupoj žurci u ulici Kralja Petra
klizili uza zid plakali i potukli se
kad sam htela da sečem vene
ili nešto slično tako dramatično.
Ne znam kako se ne sećaš podeljene cigarete i zagrljaja
posle skoro četiri godine na jednoj terasi na Zvezdari
Dode mi stvarno da ti raspalim šamar
jer si izgleda prestao da veruješ
da postoji otok, osunčan,
nekima od nas od davnina znan.

Iz ciklusa „Korto u helankama”

1.

u astrološki paralelnom životu početkom svakog meseca
boljem, izvesnijem
raspoloženom za nove pokušaje

piše: ljubav
beskompromisna

raskrinkati sve velike reči
i prevelika osećanja
dokazivanja
sve svoje nerealnosti

i kuda sa strahom?
u marginalizaciji sebe
gubljenju središta
kontrolisanom samosagorevanju

kamenčići iz žuči
pripremljeni za mozaik
celovitog razočaranja

2.

strepiš
da tvoje pretakanje
problemi sa unutrašnjim vremenskim zonama
ne eskaliraju
dok bleskaš neočekivano
zaogrnut nežnošću
uljuljkan šumom

ta tvoja neprekidna putovanja
od mene, do mene
doći će ti glave
jer nema izbavljenja
od ove neizvesnosti

u borbi za radost
sunce
dodir
avangardne ljubavi
nema odstupanja

3.

zagrlimo poslednji dan leta
ne rastajući se u njegovoj poznosti,
ne raspirujući mu muk.

preteću stvarnost ukinućemo
obostranim nežnostima,
glavi što počiva na trbuhu.
ne u ispitivanju krajnjih granica.

i svi ti nesrećni završeci
što nadiru iz raspuklog sećanja
neće značiti ništa
u različitosti, bez stega.

odsustvo kao zaloga prisustva.
i lagodna bezobzirnost
pogrešno interpretiran

Balkan ekspres

Povratni svetovi! Kako se
vrte u krug sa pocepanim rubovima,
s jednim ma gde god palim trenom,
koji će bez mene nestati.
(Deže Tandori)

Daleko sam od tebe,
ja, preookeanski brod na kukuruznim poljima.
Jureći električni stubovi crni su jarboli.
Veoma sam daleko, da se poput pobjedničkog jedra
ne bih raskidala,
a kad stignem, biću još udaljenija.

Ovde vlada žeđ i bolni glas iz dubine.
Sve je ovo san – šapćem nadahnuto.
Tu se juče srušio jedan anđeo.

Sad svako piše dnevnik,
i umnožava istoriju.
U vratima labud i mitraljez u zagrljaju.
Mašinovođa je pepeljasto sivog lica,
i praznih očnih duplji.

Sve udaljenija od tebe, dok ti se približavam,
jedan vrabac lupi o prozorsko okno.
Golemi crni sulundari
urliču u meni
gde si? Ovde vlada mrak i užas.
Ako je ovo istorija, neću te dodirnuti,
kad stignem, nemoj me dočekati.

(prevod sa mađarskog: Katalin Ladik)

Meridijan ekspres

U Istočnom Berlinu muškatile
upravo sada teraju pupoljke.
U vrtovima Beograda
dime se lomače.

(prevod sa mađarskog: Katalin Ladik)

Jednom pacovu peščaru

Jednom pacovu peščaru koji je pazuha
prepustio mlakom korenju cveća.
On je bio ta junost, ta slatka šolja mleka.
Sada drema u peščari ispod jabukovog stabla,
nadomak reke s ribama zelenog stomaka,
u zadahu obale ispucalih usta.

Sve to beše mu ispod pazuha
još kada beše trave, ptica i anđela.
To sve bejaše on, i biće, u naduvenim ribama,
on – muva strvinarka, on – kivni žuti cvet
u loncu punom crva.

Zelena zunzara sedi na nebu.
Leto je, sa zadahom iz usta.
Zloslutna tišina.
Nema zrikavaca.

Skorene haljine,
šišmiši vise sa drvca jabuke.
Već davno je zaboravio ko je i zašto je ovde.
Zakačio se na pecaljku kao neki cmizdravi crv
i ostao da visi u sušnom pejzažu Bačke.

(prevod sa mađarskog: Draginja Ramadanski)

Kako preživjeti teške životne trenutke

bez suviše patetike.

u slučaju da vam danas to još nitko nije rekao, vi ste sposobni, lijepi, inteligentni.

svoj ste život dobili s razlogom, vaša se svrha svakoga dana

sve više iskazuje.

vi ste jaka osoba i kad vam je samopouzdanje opasno narušeno.

vi ste osoba dvadeset i prvog stoljeća.

što ste vi?

vi ste čelik. baš čelik.

možete upravo sve što hoćete. molim? ne znate što hoćete?

onda razmislite dobro o onome što nećete.

vama ne trebaju kojekakvi savjeti šarlatana koji >>>

putem interneta, televizije, novina
nude ekspresno mršavljenje i
kristaloterapiju za nadogradnju ega.
vi ste jaki, vaša je volja čvrsta.
um caruje, snaga klade valja.
kako da vam objasnim.
nakon jedne izuzetno dramatične situacije osjećala sam se
kaojadni, mali, ostavljeni psić.
prvi dan sam plakala i plakala i plakala.
i tulila i zavijala.
drugi dan sam samo sjedila
i tupo, tuplje, najtuplje buljila ispred sebe.
kad mi je postalo još teže, legla sam.
nitko nije mogao doprijeti do mene.
treći dan sam počela primjećivati
kako me susjeda vrata do promatra s iskrenom sućuti.
na poslu se više nisam trudila
i potpuno sam podbacila.
tek nakon petog dana sam stala na noge
i za ručak počela pripremati pile za pečenje.
kad sam duboko u njega zarila nož i kad je iz njega potekla
svijetla tekućina, nastavila sam ubadati.
ubadala sam ga okomito, horizontalno, s lijeve pa s
desne strane,
držeći nož najprije jednom, a onda s obje ruke.
nakon toga sam pustila libertango,
upalila veš mašinu pa s bocom viskija sjela ispred nje
i gledala veš kako se vrti na jednu, pa na drugu stranu
sve dok nisam zaspala.
ako želite slijediti moj primjer, reći ću vam iskreno.
ne razmišljajte o suicidu.
vama ne treba psihoterapeut.
vama samo treba žestoko piće, i jedna dobra, moćna, snažna
centrifuga.

Treće lice

ne znam gdje da počnem, mama, možda bolje
ispočetka, stvari krenu loše kad se kažu
obrnutim redosljedom jer ni sunce ne izlazi na zapadu,
pa se bojim,
desit će se nešto loše ne budem li konzistentna, čekaj,
samo da se maknem s mjesta, evo, sad ti mogu reći,
dobro mi je ovdje, mama, smirujem se svakog dana malo više,
ne mislim na ono što je moglo biti, ne planiram i ne plačem,
samo čekam drugo >>>

jutro, da sve opet krene ispočetka, svojim redom,
buđenje u sedam i kava bez mlijeka, mora biti crna, mama,
mora biti gorka, bez šećera, tako mora biti, moram
biti konzistentna, ne budem li, desit će se nešto loše,
čekaj, samo da se maknem s mjesta, evo,
tako počinju moja jutra, tako mora biti svakog dana,
zatim slijedi kupatilo, mama, smijati ćeš se, ali, ja još
uvijek spavam

u čarapama, inače ne mogu, hladno mi je, ovako ne moram
ustajati noću, spavam sve do jutra, a onda buđenje u sedam,
kava, tako mora biti, moram biti konzistentna, mama,
pazim da veš uvijek bude okrenut na pravu stranu, bojim se,
ne bude li, desit će se nešto loše, čekaj, samo da se maknem
s mjesta, zube perem uvijek prvo slijeva, onda zdesna,
i iz kade uvijek prvo lijevom nogom, mama, ne budem li,
plašim se,

desit će se nešto loše, čekaj samo da se maknem s mjesta,
evo, sad je dobro, gdje sam ono stala, mama, moram
dalje redosljedom,

odlazim na posao, cipele su redom prvo desna, zatim lijeva,
da provjerim samo je li pegla isključena, ključ u bravi,
okrenuti dvaput,

nikad jednom, mama, moram biti konzistentna, brojim,
jedan, dva, tri

koraka, a onda preskok preko kocke, ponekad se desi da
stanem na krivu, to se brzo mora ispraviti, mama, moram biti
konzistentna, ne budem li, desit će se nešto loše, čekaj,
samo da se maknem s mjesta, evo,

sad je dobro, jutros nisam srela onu ženu, nikad ne odzdravi,
ali

kad je vidim, znam, dan će biti dobar, sad se bojim,
desit će se nešto loše, nešto strašno, čekaj da se maknem
s mjesta, počela je kiša, osjećam tjeskobu, mama,
ne mogu se sjetiti da li sam isključila peglu i koliko sam puta

zaključala vrata, mama, već je podne, dan će brzo proći,
sve je dobro, zasad, samo ne znam, one čaše,
da li sam ih spremila u kuhinjski ormarić, ako nisam, bojim se,
desit će se nešto loše, nisam bila konzistentna, mama,
čekaj samo da se maknem s mjesta, samo želim natrag kući,
da provjerim
je li pegla isključena, u pidžamu i čarape, za krevet,
lijevu čarapu na lijevu nogu,
vidim to po obrisu stopala, ne bude li, desit će se nešto loše,
mama,
plahta mora biti glatka, deka mora biti ravna,
cedulja u donjem desnom kutu, moram biti konzistentna,
ne budem li, desit će se nešto loše, čekaj, samo da se
maknem s mjesta,
viljuška je danas bila u pretincu s noževima, to se mora
brzo popraviti,
knjigu sam odložila u pogrešnom kutu stola, to se mora
brzo, čekaj,
evo sad je dobro, moram
biti konzistentna, mama, samo da još vidim vrata, u redu je,
dvaput, eto, tako idu moji dani, mama, pazim da sve bude kako
treba, pazim, ne bude li ispoštovan redosljed, mama,
desit će se nešto loše,
nisam bila konzistentna, kao onog jutra kad je pala prva
bomba, kad sam spavala na desnom boku, ustala na
lijevu nogu i kad nisam
bila konzistentna kao sada kad još samo čekam da se
desi nešto
od čega ću ozdraviti.

Kako doći do pravih odgovora ?

slavni pjevač pronađen je mrtav u svom domu
a limariju na mom autu je načela korozija.
radim kao administrativna službenica u jednoj instituciji
i život s vremenom postaje dosadan.
po prirodi sam znatiželjna ali
lako me obuzima tjeskoba.
ponekad tražim odgovore preko interneta.
ukucam u tražilicu pitanje o najnovijim astronomskim
otkrićima
a tražilica mi izbaci linkove o bogu.
u društvu su se pojavile skupine koje se protive cijepljenju
i skupine koje mole za život ispred ulaza u bolnice.
osobe iz tih skupina predstavljaju se kao bog i kao
nerođeno dijete.

osim toga što se mene tiče
ponekad podliježem egzistencijalnim krizama.
moja garsonijera ima pogled na parkiralište.
svakoga dana kupujem mlijeko i dva voćna jogurta.
svako jutro ustajem u pet.
nikad nisam izgubila dokumente ni ključeve od stana.
petkom perem veš. prašinu i podove rješavam subotom.
nedjeljom odmaram ili odlazim biciklom u vožnju.
jednom sam na tomboli osvojila antireumatsku kremu.
radilo se o prezentaciji jastuka i posteljine
na kojoj je svakom posjetitelju bila osigurana i večera.
odgovor na nagradno pitanje glasio je: merino.
samo jednom u životu sam obula štikle.
strahovito su me nažuljale
pa sam ih vratila u trgovinu i za njih dobila povrat novca.
u internetu sam našla ovu informaciju:
poznata manekenka obratila se iscjelitelju koji liječi
pogledom.
iscjelitelj ima blag pogled i vlastitu streaming stranicu.
ne preporučuje se trudnicama, djeci i nevjernicima.
šta reći.
dirnula me vijest o smrti slavnoga pjevača.
nekoliko puta sam bila blizu smrti. mislila sam da sam se
izvukla.
ali na kraju se nitko ne izvuče.
na televiziji su danima puštali njegovu muziku
i vrtjeli isječke iz video spotova.
gledala sam ih u pauzama između sjeckanja mrkve
i krastavaca za francusku salatu.
taj slavni pjevač je umro na božić.
napisao je sve te pjesme a sada je mrtav.
uzrok smrti nije odmah bio poznat.
tabloidi su špekulirali o tabletama.

Voda

Iz bardaka pijem izvornicu
a u njoj plivaju sunca
koje od kojeg sunčanije.
I čudim se
kako je voda hladna
ali kapljice su joj bile od mesečine,
i čudim se
kad je u dlanove izlijem
da li ona ima boju ruke
ili ruka ima boju vode.
Ako slomim bardak
voda će zaplakati ljudski.
Ako prolijem vodu
i taj dom koji ima opusteće.
Lutaće ona
i od čemera serpentine praviti
a ljudi će je nazivati grešnicom
i s njom će umivati grehove.

Samotnjak

Ne skuplja me ni jedna kuća
ni svet mi nije dom.
Crno pile iznad kornjača
praznina u divljaku,
nedovoljna je tišina za pakleni let.
Paganko, šta si drugo
ako ne mužjak u džungli,
lijan svetkovina.
Leteću sama, vreme mi je,
samotnjak je nož,
tražiće me ovaj krug,
ali pevaću.
Nisam kriva.
Pesmu moju ne može skupiti ni kosmos
ni vreme u crnom brusu.

Vatra slova

Federiko, ja gorim.
Ovo je peron vatrene zmiije
ili delirijum luka?
Zdravlje u mom salonu
na sedmom spratu mora
nazdravlja snazi bola.
Silovita bolesti, čaščavam te masakrom.
Ti imala si sina
i ja imala sam sina,
ali mi ga pojedošé slova.
Evo kroz celi eon jedem ih
i
rodiću totem.
Gorim ja, Federiko
i vatra vraćena kući nije više nomad,
nego car na putu.

(sa makedonskog preveo Duško Novaković)

Ugao

Taj čovek je rekao
da ti ljudi što dolaze
drugi ljudi
ne mi
ti
ljudi
nije to baš
šta ja znam
nije baš prijatno
ima ih mnogo
remete nam mi/r/
i ja ga pitam
A kako je vaša ćerka u Kanadi

Vizionar

Zapanjim se
kada moram da odem s nekog mesta
za koje sam mislila
da ga neću nikad napustiti
a kupila sebi kartu
i kofer mi već spakovan

Sumnje

Moje sumnje su iste kao i komšijine
Moje sumnje su iste kao i komšijine
Moje sumnje su iste kao i komšijine
A komšija baš onako
Nije da mu pozavidiš

čovek žica kamen

čovek nije kamen nije ni žica
napunjen je vatom sećanja bola radosti gađenja
bombonama propelerima letnjim dubinama
raste u njemu gusti vez panike
mućkaju se sonate etide lestvice humusa
nikada on nije kamen nije ni žica
kamenje žudi da se od njega napravi bunar kuća
žica da bude deo instrumenta nakita
čovek želi da bude namazan na zemlju
zabode sidro ima kuću
čovek želi da ode
nekada to *mora*
a ne može
jer se kamen i žica uzjogune u ogradu
pokušaju da ga zaustave
čovek se hrve sa zidovima ogradama
kamenje se baca na čoveka
žica se obavija oko čoveka
čovek se buni što čovek hoće da mu preotme posao
čovek poklekne
i pretvori se u hrapavi kamen žicu

slajdovi od zgrade do zgrade

sa kriškama žutog nameštaja
ispod tvrđave
u udubljenju starog grada
uselili smo se u dabrovo jezero
tamo smo živeli nekoliko žutih godina žvakali papire
polupali šest tanjira i još više naracija
mačke su dolazile i odlazile, a samo naša mačka zvana Mačka
ostajala je da nam spava na nogama
jer smo je udebljali i pretvorili u mačku za maženje

svaka formalistkinja videće u tome formu koja je više od forme

>>>

ja vidim jelenu anđelovsku kako nosi kauč preko glave
i ulazi u obližnju zgradu

odlazim u
kasarnu
kućicu koja nema nijednu vlastitu sobu
miriše na množinu lica
iz tanjira vire bučni cik-cak glasovi
svaki glas je prvo forte pa fortissimo pa jedan nad drugim
jače i jače
dvadesetšest sati traje predstava u kojoj se jede proja
pa opet

i j. i ja studiramo pisanje
ona odlazi na Sunčani kej i gleda bosonoge ljude
na Oblačnom
ja joj mašem iz predgrađa

napuštena kuća u centru
okupiraju je fantomi koji dolaze i odlaze
sa mnoštvom ključeva
jednom su poneli i naše gitarsko pojačalo
i usrali se u beskonačnu prazninu bez puštanja vode
iskočili kroz prozor
ruže su rasle oko te kuće i čekale su bager koji je
svakog momenta mogao doći
pretvoriti sve u površinu za maženje
pitala sam se gde je siva mačka Mačka
da li je našla drugarice ispod tvrđave?
da li je srela jeleninu mačku u četvrtak popodne?

posle je bio stan tako mali kao zrno geršle
sa velikom plavom pilates-loptom u sredini
i pincetom u rukama pinceta je najstrpljivija

prijateljica
pa opet kuća i predgrade
zidovi crni od vlage
prozor na kojem se nikad ne zalepi sunce
okrećili smo sobu kao sladoled i zahvalili se
stanodavcima što su nam
ubirali zrele forme iz bašte
pojeli još nekoliko miliona slova ostavili ljubav
da proklija

selimo se
u stan broj 68
darwinovi golubi nam žele dobrodošlicu
 vilika voli susede više od rodbine
stan ima nekoliko ulica
golub smejač je još mali i ne može da leti
golub inženjer mu donosi hranu
jedva čekam da pokažem jelenu ulicu virginie
 woolf u novom stanu
gde rastu forme
rastu krila malog goluba
raste geršla na ringli
raste fotelja iz zida glasno se smeje roletna

mašem drugarici jelenu, mašem joj preko dvadesetšest zgrada
i sedamstošezdesetdva prozora
na ringli stoji zagorela geršla gle, raste i mačka Mačka
(negde u žutoj geografiji)
izraste još slova iz zida
ovde je plodno ekrani nas gledaju sa svih strana
golub dijalektičar preleti nomadsku kartu
i vidi kako se jelena sprema na put

vojna beskućnica

ne nisam prebegla
odbegla

izbegla
bila sam *premeštena*
jer takvo je bilo naređenje

ostaviti sve doći tamo gde nećeš dobiti ništa

barake su mirisale na pohabane početke
i oljušteni kreč

kantina u kojoj je za doručak bilo toooooooooooliko bijele kave
da su svaki dan prosipali ogromne lonce tekućine u travu
a mi dotrčavali sa praznim plastičnim flašama

naređenje je bilo da se dođe i ostavi sve, da se dođe
tamo gde te potpuno zaborave
gde te stave na listu za stan koji moraš kupiti, ako imaš para,
ako nemaš nema stana

barake su bile pune ljudi

mali ljudi obučeni u maslinasto zelena odela

došle smo u kolektivni centar obučene u stare jna uniforme
jedna devojčica je rekla drugoj deci da je baš dobro to
što smo ružno obučene jer se niko
neće zaljubiti u nas

nekada davno sam obožavala bijelu kavu
verovatno zato što je nikada nije bilo
ni u jednom doručku tokom premeštanja

preko trideset stanica beskućnog života
preko trideset razmazanih prostora
a nijedan tvoj

umesto pristajanja na naplatne rampe

uvek kada se zamišljam - hodam ili trčim,
a predeli kroz koje to činim u konačnici su nevažni
jer samo promiču stapaju se umnožavaju prepliću i gore;
zato i znam odakle dolazim, ali ne znam gde se završavam,
niti je ključno gde ću se stropošitati kada mi zubi poispadaju.
novi kukovi nežno
će prestati da škripe pod haljinama, jer tada ću,
pretpostavljam, stalno nositi haljine.

u Kninu 1942. gušćijim perom probodena materica moje
prabake krvarila je po hodnicima njene majke Antonije,
katolkinje, vlasnice pansiona. drugo dete, ono živo, upu-
tilo se odatle severoistočno, gde se udala za mog dedu, u
restoranu koji više ne postoji.

*autoputevi su mi postali naporni, jer se grade
kroz drugorazredna mesta; od gađenja neću
moći da hodam u kontinuitetu. spavaću retko
i lakim snom.*

moja majka išetala je iz tuđeg tela lagodno i nije bežala
daleko, osim iz stanova, ovih i onih. udala se u kafani od
koje me ponekad i dalje deli tanki trbušni zid. majka se,
za razliku od enterijera, menja dosledno: nadlaktice joj
vremenom postaju pegavije, a jagodice oštrije.

iz njene utrobe pobjegla je i moja sestra, nakon meseci zatočeništva koji su proglašeni neophodnim. nužnim je moguće nazvati bilo šta, ali nije lako bilo gde se nastaniti, pa uvek kada se zamišljam – odlazim.

da sam pristala na autoput, sada bih imala visoke plafone i letovala bih u nepoznatim odmaralištima. ne znam kuda bih šetala; ne znam gde bih kupovala trešnje. izmislila bih nekog da mu odem na grob.

meni još uvek niko ništa nije tako nasilno oduzeo kao mojoj prabaki sladoled, iz mesinganih kutija u Kninu 1942, niti sam išta tako hrabro ostavila kao ona svog supruga, kraljevog oficira.

presadiću se u veću saksiju ukoliko se ispostavi da sam šipražje. ako otkriješ da sam asfalt, pozovi ljude da te leti posećuju preko mojih leđa.

Apatrid

Osjećam se kao Kišov pjesnik
Apatrid
Bez domovine
ovako lutajući tuđim gradovima
i pljujući riječi po prljavim pločnicima.

I ovaj put bi htjela otići
dalje u prostranstvo,
ali da ne moram ostaviti komadić sebe
u dnevnim boravcima prijatelja
u šalicama napola popijenih kava.

Boli me kad sve poprimi drugu boju
i kada se likovi izobliče
a ja ne znam ni gdje sam stigla
ni što bih sa sobom.

No put me vuče,
ja ga pratim,
umirem
bez neozaobilaznih zvukova
mojih potpetica
i usprkos svojoj boli
idem
tamo negdje dalje,
koračam naprijed,
gdje neka zvijezda sija.

Stran, sam

Stran,
Sam,
Samac u samoći

Sam,
Stran,
a opet svoj
i ničiji

Kao kapi kiše se raspršuješ
svugdje si
i nigdje
i nema te
i ima
Stran si

Pogledaj,
tvoj dom se pruža
tamo gdje ti srce leti
tvoja domovina si ti

Svugdje stran
Svugdje sam
a opet tu
dobrodošao
u prostranstvo svijeta

Zemlja

Tražila sam
Zemlju

I vidjela sam je
daleku
vidjela sam je
prekrasnu
golemu
prostranu
mističnu
nepregazivu
neslomljivu
neosvojivu
zemlju skrivenih tajni
zemlju raznih puteva
obasutu raskoši i bijedom
svjetlosti i tamom
zemlju čežnje i nade
straha i zaborava
most neostvarenih snova
tuge i sreće
ljubavi i očaja

Osjetila sam
zemlju
živjela je
u meni
a ja sam bila njezin svijet

nautičke natikače

vidi ih tamo
u nautičkim natikačama
svašta im iza leđa poželim nazboriti
i zimi strepim nadolazeće vrućine
i plaže pune nautičkih natikača

>>>

neko mi reče da šta ja imam tu da im se rugam
ja kažem da šta te švabe i skandinavci imaju kupovati
nautičke natikače
koje će imati priliku da pronosaju
maks dvije sedmice godišnje
i bog zna koliko su ih platili
i kakva je to više tolika predostrožnost
šta će im pobogu biti

onda kažu da pa šta je mene uostalom briga
i da valjda treba da znam da je stijenje jadranskoga mora
dušu dalo za nautičke natikače
da to stvarno nije nimalo loša stvar
pa čovječe ne možeš nikako prići moru
a i kad uđeš puno je ježeva
pomislim da daj majke vam ne serite
ali ništa ne kažem jer smo u skandinaviji
i ovdje vlada razum
i glup si ili necivilizovan
ako se ne baviš predostrožnošću
ili ako makar one očigledne mjere opreza
koje ti se tu nude
odbaciš
a u komfor ni ne diraj

k vragu i vi i vaše nautičke natikače
što bi ovdje rekli
a u stvari mislili
i vas i vaše nautičke natikače nabijem na kurac

.../sarma

mama je rekla da ih dobro namažem i tako ostavim sat vremena

u Palestini ima selo Sandala

**onda mi je rekla da ih izglanjcam
i pružila mi neku rozu naramenicu iz neke roze majice**

*ako pretražite internet tragajući za Sandalom,
pronaćićete kako je to arapski grad u sjevernom dijelu Izraela*

sestra je rekla da se kod mame uvijek obavljaju takve stvari

*Isus je nosio sandale,
mi kažemo "Isusovke"*

ja sam onda šetala gradom jer nisam mogla da nađem ključ od bicikla

Palestinci nekad kažu "sarma", a misle na cipelu

nisam znala da moje cipele proizvode tolike zvukove kao da sam neka žena

*nekad tako isto kažu "koja si ti sarma",
a to se odma čuje šta je*

**mislila sam da se to samo dešava kad sam u drugim gradovima, državama
bilo me je sramota sjaja cipela**

*nekad isto kao i mi kažu:
"vratićemo se za dvije sedmice dok ovo prođe"*

možda zbog tog što se u ovu državu stiže sa rupom nad palcem

*pa stižu u razne države
sa rupama nad palčevima*

nakon šutnje

nakon šutnje
spavamo
kao da si prvi put
leg'o kraj mene
ne prepoznajem
ni miris ispod
tvog pazuha

ali zato, iz usta
smrdi ti k'o iz guzice
i hrčeš k'o četa vojnika
što spava na leđima.
stoko!

efter tystnaden

(en översättning)

efter tystnaden
sover vi
som vore det första gången
du lagt dig bredvid mig
jag känner inte ens igen
lukten från
dina armhålor

men däremot
luktar det röv ur munnen
på dig
och du snarkar som en trupp soldater
som sover på rygg.
äckel!

efter tystnad

(Google Translate)

efter tystnad

sömn

eftersom det var första gången

lego bredvid mig

jag känner inte igen

ingen lukt nedan

dina armhål

utan därför, ut ur munnen

du luktar som röven

och snarkade som en trupp soldater

de sover på rygg.

punk!

Strahovi

Ako ne budemo odisali hrabrošću, postaćemo prelepi robovi
sa negovanim rukama, sa još neugaslim sjajem u očima.

Ako ne budemo odisali hrabrošću,
postaćemo vode sa uvek izdignutim nivoom vodostaja,
nespremne na povlačenje.

Ako ne budemo odisali hrabrošću, poverovaćemo da je
svaki trzaj tela
nama upućen.

Ako ne budemo odisali hrabrošću,
navikavaćemo se da svi veliki odgovori
dolaze s godinama.

Ako ne budemo odisali hrabrošću, bićemo u saglasju
sa onim što najiskrenije preziremo.

Ako ne budemo odisali hrabrošću, dopustićemo svima na
korišćenje sopstvenu ranjivost,
a u znak zahvalnosti stizće nam
razglednice.

Kost u grlu stvarnosti

To nismo bili mi, odeveni u vita stabla,
zašiveni do pupljenja, vezani zbog cvetanja i potom
nestajanja.

To nismo bili mi.

Obuzeti
zahvatanjem stvarnosti u svojim fantazmima o samouranjanju,
nagoveštavanjem iskonskog.

To nismo bili mi.

Umorni i ozlojeđeni otpadnici od svojih želja, kao
povratnici sa ratišta, nismo ni to bili.

Ni nevernici dugih lutanja
ni vernici preobražaja.
Ni seobama učvršćeni
ni razlozima
zasnovani.

U lepršanjima sopstvene senke
umireni, tako naglo. Kao da nam je
oduzeto svako pravo na dostojanstvo.

Intimna istorija čovečanstva

Sinoć sam nikla kao biljka
i već su me jutros počupali,
da bih u sobi 406 hotela Tokio
poslužila kao zaslađivač čaja.
Njima, koji će već sutra
biti na dva različita kontinenta.

o rusiji

*„Uvijek kada bi ti se obrazi zarumenjeli
bojom cikle, izmislio bih Poljsku.“*

I. Šamija

O sibirskom tigru

kada bi pala kiša
stavljala sam glavu pod jastuk
i rasla u jednom dahu kao Pinokijev nos
produljeni korak mogao je
dosegnuti do sibirske tundre

djed je bio najvještiji lovac u plemenu
vodio me često da vidim sibirskog tigra
gledali smo u oči pred izumiranjem
zgušnjavali hrabrost u šarenici
tigar je govorio oštro i glasno
tlo je podrhtavalo
otvaralo rane
punio se korijen zime

djed može gledati dugo u tigrove
plamteće oči
dulje od plemenskih šamana
njegova hrabrost čvrsta je kao sibirska tajga
i otporna kao lišajevi

i danas kad ga pojedim
umjesto cvijeća uvijek ostavim
crtež naše mačke
u sibiru
sve mačke znaju
kako postati
tigrovi

O sibirskom medvjedu

za najtmurnijih dana moskovka željeznica
proguta putnike i svijet se prenamijeni
za samoću

na peronu dočekam djeda a onda
satima lutamo po moskovskoj mećavi
tražeći polarne medvjede

oni su vješti u igri skrivanja
ponekad ih pronađemo iza novina
dok piju jutarnju kavu
ponekad u knjižnici proučavaju
prirodu ostalih medvjeda
medvjedi su jedina vrsta rusa koja razumije poeziju
krzno im je puno riječi kao svjetlo mušica
nosimo im sve što smo imali u prošlom životu
plemensko obrazovanje o vrstama bilja
koplja nabodena u tigrove oči
šatore pune vatre
medvjede žene pažljive su u gašenju dana
kad pretjeramo s tugom
darujemo medvjedođ djeci
plemenske kovčege pune djedova i unuka
lutke za duge moskovske zime

približiti glavu koljenima
i ućahuriti se u medvjede krzno
kao u majku
najbolja je zaštita protiv
moskovske sjete

O sibirskom vuku

pod sibirskim smrekom
umrla sam prvi put od tuge
kad se Mimi pretvorila u vuka
ali vukovi nisu krvoločni
u ruskim tajgama
oni su tihi čuvari
kasnije mi je pokazao djed
kako da je pronađem
otvarajući trbuhe velikim zvijezdama
u kojima je mogla
saviti brlo

Dok guramo ovo hiljadito izgnanstvo
Za prijatelja, anarhoantropologa,
druga u izgnanstvu, brata u oružju, Davida Grebera

Svi smo mi tih 99 procenata
A ja sam sto posto sigurna
Da je izgnanstvo pesma u lancima, okovani mehur od sapuna
Transformaciona gramatika u bolovima
Meka misao koja se poradja
Smeh u nevolji
Osmeh u očajanju
Gle bila je tu ljubav ali je ščepao
Užasan stres,
Pametniji deo mog Id-a hteo je
Da napusti ovo mesto izgubljenih
Nadanja još pre toliko vremena
Još pre no što je tvoja izuzetno trentinjanovska faca dospela
na ovu obalu,
Uh, kada vidiš, moj kralju Davide,
Moja predškolska levinasovska aristokratijo,
Da se Mabuhajska šuma seli u tvoj vrt- potrči i beži.
Rad je to antropološki koji traje celu večnost, školjke
umesto novca,
Plaćaju nas začinima i crnim naočarima
Dok čistimo najprljavije slivnike u ovom novom kraju
Dok čistimo studentske mozgove za večnost
Molim te, ne plači kada te niko ne vidi
Spiritualni sud nas neće pomilovati...
O, kada sam te ugledala, ti blesavi nasmejani stvore,
U tom dvorištu Portobela ispunjenog lutkama,
Znala sam da neću umaći sjaju naše sudbine,
Tim sjajnim šarenim lažama tvoje kritike,

Totemu ove sulude krajnosti, a upravo tada
Prirediše večeru za nas na gornjem spratu
Tvoje kuće i ostalo pripada prošlosti...

Da li znaš da nani znači „hvala“ na malajskom i da Tamili
nisu tako crni?
I da li je tvoj rad na Madagaskaru bila lekcija u skromnosti?
A tvoj istraživački, ovde u Evropi, teži od svake džungle,
ova etička laboratorija
Gde hrane vukove i ševe našim srcima, dok oni tako lete
u lakom
Sutonu ka britanskim ostrvima?
Kako su samo mogli da pomisle
Da smo lažnjaci, ti i ja, dok tužno gutamo tone
Najčistije čokolade?
Mi smo svi 99 procentno ovde, ti reče,
A ja –da je izgnanstvo stoprocentna muka, pomešana sa
prahom zaborava
Što sriče tugu,
Jezik je prostor u geometriji duše
U Ešberijevim jezerastim gradovima i na Džojsovim tihim
brdima
Gde se poradja stih
I daje nam dete uličnog govora
Bez ikakve interpunkcije. A ti sad,
Sa sjajnim perima na totemu kanua kojim si se otisnuo
Niz tu divlju reku tvoga jasnog muzikalnog glasa...
Trebalo da nam kažeš—da li smo svi stranci ovde, prave
novajlije?
Potomci nekog mladog, jako bezazlenog, infantilnog
plemena?
I šta da radimo sa šamanima gluposti i birokratije,
u svakom ukletom štetlu
Kroz koji smo prošli, ti i ja? >>>

Kao da je algebra tuge morala da sruši
Svaki zid
I svaku bodljikavu žicu na koju smo naleteli...
Uteha stranca je vrhunski trenutak dubokog sna
U koji sam utonula susrevši Tebe, tojest Veliku Drugost
Što se klanja tvojoh arhitektonskoj strukturalističkoj mreži
U kojoj intuicija drema
A vrata percepcije širom otvaraju pod naletom vetra...
U Beču, seti se, i ti i ja,
Bilo je to 1893e...
Zglob mi se slomio a ti beše negde drugde,

No ipak danas, čuj me dobro, Kralju mog veselog smeha,
Oslušni bar jednom to tvoje srce:
Tik tak tik tak tik tak, da, pa zaokruži
Odgovor koji kaže
Da svet neće postati nimalo bolji
I neće sačuvati ni gladne ni jadne
Već će im baciti kao kosku neku ukrasnu medalju,
Sa školjkama Maora umesto novca
I jel Šekspir lepo reče da je ceo svet tamnica,
A Endrju Marvel se nasmejao na tu glupost njegovim veselim
Ha ha ha ha ha

Na izgubljenom putu ka Damasku?
I beše li to Džon Dan koji se otarasio sveta naslikanog u
zelenom?
PKK i Kobane neće sigurno preživeti sad bez tebe, stoga
ne nosi tamo taj
Kolonijalni štap i šešir madjioničara
U ovom Hramu, u ovom ukletom Štetlu
Evo me u sudnici punoj cveća,
Zaseda Spiritualni Sud i neka crvena tečnost curi iz
pretkomore moga srca...

Violine cijuču i Šagal sa Dišanom opet igra šah...

Izgnanstvo je tako duga neka besmislena stvar,

Veličanstvo moje,

A ova Pesma nad Pesmama uskoro će da utihne ali pre no

što ja stanem

I ekran se zamagli treba da ti kažem

Da bi stvarno nešto dali, treba da upijemo nešto

Ovaj trenutak muzike

Koji curi iz pukotine Drveta Života naslikanog u Kabali,

Ah, nekog drveta, moj kralju svih Davida,

Sa povetarcem iz mediteranskih planina,

Dakle,

Elohim i Elohena,

Znači- Životu

Elohim i Elohenu

Znači Životu

Elohim

Elohim, Elohena

Vidim Ga

Baš kao što vidim

Tebe

Ogromnu

Svetlu Tačku

U sjajnom Hramu

Okupanom svetlošću

Zora u Parizu, oktobar 2015

Sve je pank i sve je poezija

sve je pank i sve je poezija
osim knez mihailove trga republike ade ciganlije
redova u prodavnicama vikendima u kojima se grabi
samo najbolje za porodicu

ja nemam nikoga izbačena sam iz redova
sve je pank i sve je poezija
osim

verskih praznika kad bi svi da se dodvore bogu
bezvazdušnih prostora tržnih centara u kojima
odvratna razmažena deca
samodovoljnih roditelja sprovode teror
crkvi u koje ne ulazim čak ni da razgledam svodove
banaka u koje ulazim želeći da u njima je sve moje
skupštine koju stalno zamišljam u plamenu
dok na klupi u parku preko puta uživam u prizoru
grickajući kokice

sve je pank i sve je poezija
osim

desničara iz predgrađa i njihovog ništavila
koje traži da se lome tuđe kosti
provalije umesto ličnosti
krštenih levičara iz centra i njihovih tribina
koje nikome ne pomažu
dok samodovoljno citiraju fukoa i badjua
ja sedim bespomoćno
vidim, naučili su lektiru
i kako da nose marame
a meni bude tužno

svi samo žele negde da pripadaju
bude mi žao svih
teror tribina teror nove umetnosti teror većine
teror upravljanja teror projekata teror porodica
teror mišljenja i stavova stalno mišljenja i stavovi
poludeću od mišljenja i stavova
a najveći od svega teror istomišljeništva
najveći od svega teror pripadanja
žao mi je svih nas
sve je pank i sve je poezija
tvoj život tvoje lice
sve je predivno
eksplozije kada se čestice razlete i sve postane ništa
ima lepote u delovima tela rasutim po ulicama za neke
više ciljeve
to su samo fotografije
ipak, branila bih te svojim telom ako bude potrebno
sve je pank i sve je poezija
moj bes u dosluhu
s tugom
moj napor da budem
srećna
tvoja rezigniranost koja liči na mir
prekor u tvojoj sabranosti
mi ne možemo
bez slobode
zato ne spavamo
takva sam
zaljubim se i ne pitam šta košta
a košta
i nema te banke koja bi mi pomogla ni tog krsta ni te
ideologije
ne postoji ništa na svetu lepše od tebe
pamti me bogdane

Videla sam te Emile

videla sam te emile
misliš mom oku nešto promakne
nikad ništa
sem mene same
videla sam te kako prelaziš autoput peške zbunjen i ometan
pomahnitalim automobilima
e, tako se osećam oduvek, i to po običnom danu
i šta je taj moj život u odnosu na stvaranje dana dok se budim
otpijem malo vode iz flaše pored kreveta
sve je dobro dok je samo voda
i dobro je sama sam
ne izdajem nikoga
svakome dajem podjednako ništa
nepripadanje mi spasava život
dovoljna je voda pored kreveta i čista posteljina
i ta tvoja knjiga

videla sam te emile
budim se pre alarma, pre zore jer me peče hitnost života
a ti, pozivaš se na smrt kao utehu i ne trepneš
videla sam te emile
ta tvoja rumunska sela u tvome čelu i te namrštene oči
kao da ti stalno smeta svetlo a nikada nisi ni izašao na njega
ti misliš meni nešto promakne
ti misliš vidiš bolje od mene
samo zato što si imao više vremena da posmatraš
i smisliš kako se kaže to što osećaš
a meni život dahće za vratom,
nema vremena, šta misliš zašto ne spavam
hitno je
hitno je
mora da se živi
i onda kao živim
videla sam te emile
lice mi je bilo starije od tvog a tvoje je starije od svačijeg
probudila sam se mnogo pre alarma koji je zvonio
tačno u sedam
gledala sam u plafon prestravljena jer i dalje nemam plan
a budućnost mi izgleda
kao ogromni vulkan
čekam da podivlja, tada ću barem osetiti zagrljaj
poznatog
pritajenost primirja je nepodnošljiva strepnja
i taj strah od svega koji samo masakrira
sve što je sunce ikad donelo
da samo nisam toliko radoznala
da mi samo nije toliko žao te radosti u meni
koju bespoštedno šutiram po ceo dan
jer krivica i radost ne idu zajedno
da samo život može nekako da me pusti
sklupčala bih se i pretvorila u ništa

Na poslu

provirujem kroz prozor
u senci staklene zgrade ljudi puše
lupkaju svojim ozbiljnim cipelama za posao
dok se ja šunjam hodnicima
kao da sam nešto ukrala
isprobavam korporativnu igru
prijavljujem se na radionicu o protoku migranata
sunce mi pada preko šake
ta toplina me podseti na to kako je kada te neko drži za ruku
na radionici ponekad zapišem nešto ponekad zaplaćem
onda uzmem bombonu i razlivam slatkoću po nepcima
uteha ima ukus pomorandže
i uvek je privremena
najgora je beskorisnost
male odmazde naših udobnosti
i evo, nema suza, tek nešto malo čestica stida
po kosi i prstima,
kao barut
čitamo vesti
ali svaki put preživimo
čitamo knjige iz psihologije
ali nikada nećemo znati do kraja šta sve nosimo u sebi
ostaje samo da se nadamo da naša deca neće celoga života
morati da se oporavljaju od sopstvenog detinjstva

Lockerungsübungen für die Revolution

Einen Raum für die Gegenwart einrichten
diese unsere Gegenwart (gib uns heute)
alle Uhren zurück auf Jetztzeit die Frage der
historischen Bedingtheiten der Ausgeschlossenen
verworfenen Gedanken *Europa haben wir uns anders vorgestellt*
Suchbewegungen *missing link* gemeinsame Sprache
Scheitern als Scheitern im O-Ton *das Knacken*
von Knöcheln Bilder fallen aus der Fokus unscharf
im O-Ton *das Rascheln von Papier* Augen kleben an
Untertiteln *fast forward* wir sprechen diese Sprache nicht
shoot schreiten Themenfelder ab *get treasure*
fallen aus dem Zusammenhang *repeat*

Transgression

Das Vordringen des Meeres auf bis dahin
trocken liegende Teile eines Kontinents
Das Auflösen der Trennschärfe zwischen
Zugehörigkeit und Unterscheidung als
Kontaktimprovisation in Neusprech durchgeschwitzt
Sequenzen eines Austauschs *bedeuten*
die Grenzen meiner Sprache die Grenzen
*meiner Welt**

* „Die Grenzen meiner Sprache bedeuten die Grenzen meiner Welt“, Wittgenstein

Restaktivität

Die entscheidenden Schwierigkeiten in dieser Familie kommen nicht von Außen (*etwas arbeitet*) dieses sogenannte Draußen (*etwas kommt*) die Vorzeichen einer Zwangsgemeinschaft (*etwas kommt nicht*) stehen auf und verlassen (*Stillstand*) den Plenarsaal (*Etwas arbeitet, etwas kommt nicht zum Stillstand*)
Kein Flugzeugabsturz keine Insellage kein Attentat kein Weltuntergang
Wir produzieren alle Konflikte aus uns selbst heraus ein Grundzustand allzu großer Nähe die Diffusion ist maximal psychologisch ökonomisch topografisch logistisch Niemand geht hier nachhause nachdem auch das Geschäftliche geklärt ist sitzen wir um den Tisch als könnten wir es selbst nicht glauben

If/ Then

Ako nas život ostavi,
kao što smo mi ostavljali naše ljubavnike
treba li se onda plašiti smrti?

Zar za sve to ionako ne kažemo
da je prirodna stvar?

Ako smo se voleli
znači li to da će ljubav nestati?
Ili samo da će otići od nas
vođena slobodnom voljom
koju joj iz neznanih pobuda uskraćujemo.

Ako je nešto stvoreno da bi raslo,
nije li normalno i da ode
u trenutku kada nauči da hoda?

I ko smo onda mi
da o svemu tome pišemo jadicovke?
Plima i oseka

Moja baka zaudara
na težak nataložen znoj
i u tome je nemoguće naći
bilo kakvu poeziju.
Shvatila sam da su neki ljudi
drugima daske za spasavanje.
Postoje dani kada bih samo
gledala ispred sebe
ako je moguće u nešto zeleno
ili plavo.
Brine me novonastala smirenost
koju imam spram života
kao da sam se pomirila
ali da ne znam sa čim.
Sinoć si se prenuo u sred sna
da bi mi rekao koliko me voliš.
Nekad je orgazam u tvom zagrljaju
jedini smisao.
Nekad smisao umire u zagrljajima
jer su grčevito grabljenje prisustva
a ne možemo biti prisutni negde
više nego što jesmo.
Talasi koji me nose znaju
da je njihove oblike prouzrokovalo
nešto potpuno drugo.
I naše je prisustvo i odsustvo
oblikovalo nešto potpuno drugo,
besmisleno je u ovom prelivanju
viška reči tražiti oblik
zaključka,
oseti pesak koji se povlači
sa osekom.

Lutanja

Ljudi su gradovi
gradovi su reke
ljudi se otkrivaju
u gradove se ulazi
u ljude se zaluta
u gradovima se gubi
gradovi se probaju kao cipele
ljudi se presvlače kao donji veš
gradovi se opsedaju
ljudima se opseđa
sa ljudima se razilazi
u gradovima se ostaje
po potrebi
ljudi nemaju zaobilaznice
gradovi su raskršća
ljudi su putevi od kojih mnogi
ne vode nigde.

Sretan je onaj
koji zna gde mu je kuća
jer nije osuđen
na kompleksne odnose sa gradovima
turistički obilazak ljudi.

Zalazak leta

za Riittu

Otac je jednog dana skinuo
epolete majora
prestao da brine o sebi
i okrenuo leđa svetu.
S bolovima u leđjima
uvek je imao zgodan izgovor
da se ne okupa.
Brada puna moljaca
sakrivala mu je onu drugu
koja je podrhtavala od tuge.

Tri nedelje mrtav ćutao u mraku.

>>>

Dugim noktima
ispod kojih se hvatala prašina
godinama je sakupljao marke
i pravio modele aviona
u stanu što je zaudarao na urin
i odsustvo gostiju
Po podu dlake
(otpale sa rastrzanog tela)
bacale su duge senke,
dok je zbog odsjaja novčića
- rasutih po podu kao neka
odbačena sazveždja -
soba izgledala kao
oskrnavljena grobnica
poludelog faraona

(jedini ukras u sobi - niska razglednica
na jeziku koji više nije razumeo
i u dnu svake jedno malo *Riitta*)

Na rubu te pustinje
evo, zalazi leto
gorko kao soli magnezijuma,
dok u njenom srcu zima
vec oštri zube
jednim od novčića

Merenje vremena

za b.

Napustila sam linearni pogled
na vreme i prestala da verujem
jedinicama dana i meseci
- u njima nema istine -
verujem svom telu više

Predjem prstima po kosi
i jagodicama premerim
- pet meseci te nisam videla

Zima je bila na izmaku
prošli put kad smo ćutali
(glas me je napustio
kao što tebe obično napušta nada)
kosa mi je bila do slepog oka
sada mi se uvija oko resice na uhu
i puna je soli

Tako mogu da izmerim vreme
koje se nadima i raste između nas
kao more pred buru

Petrovac, leto 2014.

pisma, neposlata

nebo u 9.41 ujutro
tamno kao da se spušta mrak
sunce se iza oblaka tiho
presvlači u pun mesec
u vazduhu pomešano lišće
boje cigle i plave plastične kese
trotoar je musav - nalik onoj deci
što stanuju po podvožnjacima –
kamion koji se spušta niz moju ulicu
helikopter je u niskom letu
u rukama stežem pismo
da ga ovaj suludi vetar ne odnese
sa reklame me gleda
iz svog tihog kraljevstva
staro lice sa papirnom krunom
sa sledeće *Roots Manuva*
poručuje da krvari
(ovog jutra ima više lica
na plakatima i zidovima
nego na ulicama)

u rukama stežem pismo
prsti su mi sve hladniji
i telo
i telo
i telo

Patos

Izvaganu porciju okrećeš na tanjuru
razgrćeš dekorativno lišće - tanko, baš k'o intuicije
ima ga najviše i ostavljaš ga za kasnije

još kukavica iz zidnog sata nije zakukala pet puta
i prerano je za rezanje dobrog kruha

pobireš mrvice od jučer
između proreza plastičnog stolnjaka
možda će ostati koja i za sutra

okrećeš hrđavu kašiku, onu istu
kojom je tvoj otac kusao partizansku čorbu
i kojom si u omladinskom taboru grebao po kotlu
dok ti je osušena krv sipala iz žuljeva na dlanovima
tvrđim od pruga i ceste koju si do jučer glodao
hitajući u fabrički dim koji će te izdisati za djecu
koja se vrijedno uče kako će propasti

okrećeš opranu, hrđavu kašiku
i ne pitaš se više gdje su nestale oči, gdje su ti usta,
odsaj obrazu il' bilo koja druga slika:
iskrivljena stolica, kvadratić neba il' djelićak sunca
što svakom pripada

sviknuo si na sjaj kojeg nema

zemlja je zemlja, kažeš, što uzme to ne vraća
i sliježeš ramenima

kukavica u zidnom satu je pozobala bateriju
osluškuješ muku
što krutim prstima tambura po stolu,
odmičeš tanjur s izvaganom porcijom, promrmljaš:

dekoracija lišća zna biti lijepa i na groblju

i mraz ti već crta venecijanske ruže na prozoru,
zidovi sve više liče na ogledala iz tinte,

al' tebi je svejedno, znaš svaku rupu u patosu.

Ništa nisi izgubila

mrak
iz kojeg si stigla

jazbinu
iz koje si pobjegla od glasa
starijeg od sjećanja

vatru
uz koju si plesala s čoporom vukova

pjesmu
što te je pokopala u šumi nozdrva
dok si čeznula za svilom euridikinih haljina

brazdu
niz koju si se skotrljala u bujicu
rastopljenih svjetova

deltu
što te je izlila u more chanela

ruke
što su te do kostiju svukle

kosu
kojom si prerasla lubanju

sve baš sve si našla u reljefu vrata
dok si čekala da ti otvori starica

Napredujemo, nema govora

zaključavamo vrata i srce, majstorski
zatvaramo prozore
i oštrim rubovima žaluzine
siječemo bogom dane svjetline
na uske šine
za unutrašnje mrkline
prostor između
je taman
i upravo toliko širok
koliko nam treba
da se gledajući izvana
jedva još naslućujemo

Putovanje

Postojala su ta mjesta
na koja sam željela otići s tobom
Put je sasvim praktično pitanje
Prevozno sredstvo
Mjesta u kojima ćemo se zaustaviti
Trebalo bi sve to pogledati
A ipak, idemo li zbog nas
ili zbog tih prostora što nas namjeravaju
bezosjećajno mimoilaziti?
Da krenemo vozom?
Tako ćemo sve vidjeti
krajolik koji nestaje u prljavom prozoru

Pogledala sam u pod
i rekla da ne želim ići
zbog onoga što ću vidjeti
Tu negdje će morati da bude jedna kuća
jedna usamljena kuća
Ispred nje pokoje drvo i tišina
Bit će tu i žena
zaokupljena nekim poslom
ili će samo sjediti na kamenu
i gledati za vozom koji prolazi

Itinerarij

Sva ta mjesta u kojima nikada neću zaista biti
životi koje neću živjeti
Sjediti na klupi u pariškom parku
pod gustom krošnjom
u strogom teget kostimu i salonkama
na pauzi za ručak
dok pušim dugačku žensku cigaretu
i nekog zaboravljam

Stajati u vodi do članaka u Sjevernom ledenom moru
s podvrnutim nogavicama farmerica
na norveškoj obali
pred praznim horizontom
koji, kao u teatru sjena, u daljini osvaja jedan brod
što je sasvim sigurno na odlasku
Gledati u svoje ruke
dok se od vrhova prstiju polako razlijevaju šare i oblici od kane
što nanose je vrijedne ruke moje sasvim nepoznate majke
i daleko dole u dnu sobe
u ogledalu oslonjenom na zid
moj odraz plače
u nekom indijskom selu u koje nikada ne dolazi zima
Ili spuštati veliku zdjelu salate
na bijeli stolnjak na stolu za četvero
u stanu neke sasvim nepoznate zgrade
dok se u pozadini smjenjuju pejzaži
komadi namještaja, mirisi i boje
 – U vreloj julske Sieni
dok nikom ne želim reći da sam opipala kvržicu u desnoj dojki
I moja djeca govore užasno glasno
i skoro da ni taj jezik više ne razumijem
kao da cijeli taj život uopće nije moj
 – U predgrađu Tokija
dok pod našim prozorom cvjetaju prve trešnje
u džepu mog muža je crvena plišana kutijica s ogrlicom
 za drugu ženu
a ja se brinem je li se supa već ohladila
i hoće li je pojesti takvu
 – U snježnom Sankt Peterburgu
kada zdjela konačno biva puštena na stol
ja grlim djecu sretna što je naša kuća topla
i ne mislim ništa dalje od toga

Jutro

Hodali smo
s rukom u ruci
pogleda uprtog u prazninu pločnika
Od vjetra oštrog
usta ispucala
i oči zamagljene
slijepe
I hodali smo
ulicom
putem prema šumi
da zagrlimo stabla
mnogo starija od nas
hraneći se njihovom snagom
I bilo je tiho
bolesno jutro
sasušen februar na umoru
i kosti su boljele starački
sluteći na kišu
I već neizdrživo dugo
hodali smo
s rukom u ruci
šuteći samoću rata

TROIL I MEJBRID

*C'est vrai de image-affection;
a la fois c'est un type d'image et
une composante des toutes les images.*

- Žil Delez, *Film I: slika-pokret*

Ponavljaju se u očima, u umu, iste serije zamislivih pokreta. Žive u mojim očima, umiru u mojim očima, ispred njih: ova svetlost što ne vodi me nikud, iz tihe ništavnosti, kroz izbrisanu zamenicu prvo-progovorenog Ne ja. [1] Istovremeno umiru *Grci sa takvom imaginacijom da su mogli da predstavljaju raj i sa toliko upornim iskazivanjem svog ja da su mogli stvoriti pakao*: ova lažna zemlja preko koje si hodala, ista lažnost na koju ni konji ne bi kročili, niti bi je ptice okrznule svojim krilima. Nestajanje: jedino trajanje ostalo i odbranjeno, mapirano kao sadašnje stanje i nemesto ovog zatočenog mora koje lomi sve svoje granične linije. Odakle si došla iz ovog sivila (morske) površine ispred kojeg izdvojen samo tvoj odlazak. U mom umu slika tebe prolazi krugovima Troje, goreći, dugo skrivena, kao ugarci očiju moje sestre pre nego što je izgovorila, ne plačući, *sve oči, a nijednog pogleda*. (Nekad ostavljena poruka na šporetu: žena sa glavom u kutiji šibica). Ovi krugovi limba: instrumenti bilo kojeg viđenja, *nikad ne gledaj, nikad ne gledaj: orlovi su odleteli*, svetlo-pišući anatomiju svog leta kao izvinjenje:

*lažne,
reči,
sutra, sutra, sutra*

*lažne,
reči,*

*lažne su
reči i*

>>>

mogla si postati mašina, let u njoj, l'aile, simulakrum ili fragment porodičnog albuma, rastezanje krila prelomljeno kroz očna sočiva ptica u okretu. Na pučini se pojavio svetionik: zapaljena Troja. Veličkovićeви psi, bezglavi, počinju kružiti oko svakoga ko kroči na tlo.

Ponavljajući se u očima, u umu, u istim serijama zamislivih pokreta. Žive u mojim očima, umiru u mojim očima, ispred njih. Ostavljaju pepeo u očima, pepeo zvezda.

JØRN OBERG UTZON,
danski arhitekt Opere u Sidneju

Kreacija je pokret između dve nemogućnosti.
Žil Delez

Konkretne forme opere u Sidneju ili znaci pitanja? Dubokopovršinsko snimanje, prostranstvo i bademi. Lopaticama, jedrima leđa, sečivima ramena, uglom njihovih meseca, podupreti beli prostori neispisanih brojeva, držanih u vrhovima prstiju. Na horizontu alibija, samo se nejasne slike pojavljuju obalom opažanja, odronjavajuće simetrične odlučnosti: tangenta utzonovske, ponavljajuće trouglaste forme davi se u još neizbrisanom sopstvu, odjekujući prilagođavanjem „površinske misli“ „linearnoj misli“, „stvarima“ – u abisu, ravno do ideje. Teoretski terminal sa kog su isplovila jedra građevina – metonimija pre-skandinavskog mosta kao predgovor toposu, mapiranim jezerima i jednostavnim kućama. Etimologija jedne strane mosta dohvata drugi deo grada, drugo poluostrvo: bela betonska nit: dedukcija mehaničke Arijadne, reflektovana linija iznad senke mosta: metafora stabilnosti u tečnom nestajanju. Istovremeno, pesak vlada horizontom i u njegovoj narandžastoj masi nestaje belina kao agent svetlosti u soli okeanske vode osušene na koži.

NOV BEKETOV MOST NA FILMU

Ali. Ne protiveći. Mapa/traka mora ići dalje. Ići ponovo. Ići bolje. Pucati bolje. Zaglavljivati „se“ bolje. Svoje „se“ i svaku autoreferencijalnost. Kada dalje. Kuda dalje. Kako dalje? Neupitanošću(.) gde je devojčica^[2] iz prethodne scene kad istorije (filma) znaju gde je bila, a ne znaju gde će biti (.) (sledeće) razaranje gradova, parcijalnost, participacija [u partiji (karata na *brodu za lutke*)], particip kultura koje institucijalizuju Euridike migracija, ptica, (), (). Trakom traga ne-tragedije, san-pisanjem dokumentarnih filmova u decembarskim časovima psihoanalize:

zatvarajući jedna vrata, jedan kadar, otvarajući stotinu drugih na filmskom platnu metonimije, na mapi daleko od onih gde Irci u izgovor većine reči ubacuju glas *h*: glad, ahromatska, za zvučnošću pitanja gde je devojčica, tokom „noći u kojoj su sve [Merlo-Pontijeve] mačke sive“, feminizirajući fenomenologiju percepiranih prostora, njihovih očiju u očima mačaka Torkvata Tasa [*fantoma slobode*]. Oči: prolaze različite i iste: različiti krugovi i isti pali zid: sve pale različito i isto: u svim drugačije pao zid isti. Zvukom zamagljene zenice: radijski ugarci. Kost davljenika govori na sceni: *gde je devojčica* sa splava Meduza. Dati jedan izvor svetlosti da se film ostvari, a dva da se zaboravi gde je devojčica kad most nalazi kost, film otvor blende, ne gledajući gde je bila, već gde je sada da vidi svoju odsutnost i odsutnost straha odsutnost glasa *h*, odsutnost strana?

Ovo je bio samo test izdržljivosti na refleksije, pisane, koja piše. Sve što sam uradila je bilo da im pozajmim svoju nemogućnost da se izrazim.

1 Svi delovi štampani kurzivom su citati iz Šekspirovih drama *Troil i Kresida* i *Makbet*.

2 Pitanje *gde je devojčica* je ponavljanje jednog zapleta filma *F*

Voyage, voyage

U kafeu u kraju krcato je putnicima,
Sve stalno izmiče našoj samonekontroli,
i postajemo statue kojima se menja boja očiju iz vodiča
kroz
Luvr, pohabanog od kretanja muzejom;
(Onda kada ne priznaješ, samo poništavaš
Oluju u sobi, onu iskonsku oluju)
Voyage, voyage, neprekidno,
Ruža koje je ukrao Varava, vrtovima u kojima su progonili
bogove,
A na poledini dopisne karte stoji
Gruss aus Dortyol, Otomanska imperija,
dolnji predeli Dunava,
ogrezli u krv, ogrezli u život;
Želim u neku ravnicu gde neću morati više da savladavam
uspone,
Voyage, voyage,
Pijem hladnu moku koja ima ukus
Kože, anemične svakako,
Neizostavni sastojak, a putovanja su od jedne tačke kafea
do druge,

Pekara koja je pekla najbolji hleb, zatvorena je,
putovanja su strašna kao razularene zastave na konjima
koje dolaze
Ka nama i poravnaće zemlju i nas,
Prozirni zidovi da se sve bolje vidi - misli, mirisi, kratke
rečenice,
Pažljivo birane reči izgovorene u polusnu, a kroz čistilište
smo samo u prolazu,
Ne sumnjaj u mene: ja sam došla da ti kažem da volim granice,
Odsedam u hotelu koji ne radi,
(Samim tim, sve sobe su moje),
Izna kaldrme lebdi sećanje na
Konjicu koja je jednom morala ovuda da protutnji u
pobedničkoj pesmi,
Voyage, voyage, tragam za svim jesenima koje lete nebom,
Razbiju se stakla od oblaka,
Voyage, voyage,
Svaki put kada mi kažeš sve ono, ono što znam, poželim
da odem,
stvarno poželim da odem, ali ne na neko bolje mesto, ne,
želim pasaže sa sviračima harfi, sneg i punč u plastičnoj čaši,
Sitninu za kočijaše, burmutice za lekove protiv glavobolje,
I kad god da odem negde biće novembar,
Ili bar pozna jesen,
Voyage, voyage,
Ne bih se pomakla od Bajlonove pijace,
Nikada, od šina što me voze do same sebe sa zakašnjenjem,
magle sa Dunava pune slanog vazduha od
Panonskog mora, ali
Voyage, voyage, ipak,
Prihvatiti neke ulice znači i
Poći gde god bilo; sa Urijem, da,
pošla bih, i nikada se ne bih vratila
U ovo mesto koje najviše volim.

Koliko je sati?

Na ovim ulicama, časovnici
Ne otkucavaju pravo vreme, u radnjama
Gde se priprema puč, napad na sve slobode,
Ležiš i u izgužvanoj postelji, sa izgužvanim telom,
Čekaš a napolju godišnja doba se ne razaznaju,
Ne mogu da objasnim kakva peščana oluja može da izbije
samo sa
boje peska odeće, neočekivano, kakav obrt sveta, nemoguće,
Menjaju se vremenske zone u sobi,
Sve izgleda privremeno,
Okrnjeno, dodirujem nečije ruke u rukovanju i

Znam samo jedno mesto na planeti gde
Dodir nema granicu kože,
Ponekad je stapanje brzo kao jesen i fasade,
spiraš me kišama koje se ponašaju na mom telu
Poput nekog velikog mora pa ulazim u bestežinsko stanje,
Gubim prošlosti,
Novembar već prolazi, evo, već prolazi,
Koliko je sati?, ovde je vreme stalo na časovnicima,
svi pokazuju trenutak kada sam se okrenula od zida ka
biblioteci,
Koliko je sati?,
Koja je vremenska zona tu u Vavilonu?,
Ovde časovnici ne rade,
Stali su nasekundi kada sam se okrenula
I nežni mrak je pao umesto noći,
Siluete su ugasile časovnike, a potom,
Slikala sam lišće, popila neprokislu bozu u poslastičarnici,
ostala je iza mene najstarija kuća u gradu, i još ponešto
na trepavicama,
Hodala sam po šinama, neoprezno, u krugu opisanom
Urijevim prstima,
svo to čekanje da sletimo u isto vreme na sve uporednike
Zemlje, jedan po jedan,
Poslastičar nas je voleo a ja sam volela
Iscepkano spavanje, isprekidane snove,
Ne mogu da objasnim kakve peščane oluje mogu da izbiju sa
Boje odeće, kako se uskomeša nebo u mojoj sobi i telu mi
postane drugačije
(Koliko je tu sati?),
Čudne nijanse knjiške prašine,
Pomeranje časovnika na bezvremeno stanje,
Moja definitivna odluka,
Koliko uopšte može biti sati,
Ako ne želimo da znamo?

Vavilon

Tamo gde nikad nisam bila,
Postoji jedan veliki trg, more je trg,
obuzeto mirisom parfema, stavljenog ovlaš, škrto,
Da bi ostalo što više na jastuku,
Tamo je sve udvostručeno, prodisano, bez duvana,
 bez vinskih halucinacija,
Jer pesma nije tu da bi ti rekla šta je istina, šta nije,
Dokle je umisao, na kom uporedniku planete se treba
 vratiti nazad;
Ne umem da se vratim više
Nigde gde me ne bi uspavljivao
Onaj zvuk, uskomešane krošnje i
Vetar parfema, jer samo je jedna tačka
U kosmosu gde važe strogi zakoni koje *ne moramo* da
 poštujemo,
Gde volimo zato što
jedino to možemo da radimo bespogovorno,
besprekorno,
neumrljano mastilom,

ustajem rano da bih mislila na more,
na velike bulevare kojima se kreće slobodno i nehajno;
Ništa ne nedostaje u nebu u kome nema godišnjih doba,
Čekam na uglu Ulice koja nosi naziv po jednom datumu
za koji niko ne zna,
a Uri čeka da razvije boje kao da razvija fotografije, čekam
Na svim sporednim ulicama poznanstva, pekla bih macot
po boji peska odeće,
Dok ne nastane mora, dok ne nestane horizonta;
I nemoj da pakuješ sve u kutije, previše ih je pojelo vreme,
Nagrizala vlaga, vidi, veliki svežnji svetova su iščezavali,
A mi imamo nebo sloj po sloj,
Imamo zoru zrak po zrak,
Nerv po nerv imamo svoja tela,
Taj valer ostaje na
Mojoj koži u sfumato tehnici,
I lepo je ignorisati razdaljine,
Kao da nas neće kad-tad dočekati,
Daješ mi jednu tesnu misao a ja osećam celo telo,
Gde koža isparava u velikim kolotovima
Mirisa mora, i onda odjek iskonskog smeha: "nema dalje,
ne može dalje",
Tačno, *sve je već ovde,*
Sve je poredano u skupocenu kutiju za bacanje,
ali i mi smo unutra,
Pogledaj, u muzičkoj kutiji, i memla postaje lavanda,
Kutija postaje svet, mi postajemo muzika,
Tamo gde nikada nisam bila danas sam stigla odsvirana
na klaviru,
U Vavilon čiji jezici
Su i dalje nepomešani.

resno sedijo
saj oni to kulturo
saj oni vse pogruntajo
po svojih najboljših močeh

snujejo in snujejo
razkadijo, zapijejo

ubijejo, jih vidim z rečiščem ženskega
klokotanja, z rešetom, sholistično
luknjo, tiste male fantke

v velikih zgodbah, kako potegnejo
kako kri krvi, kako se z njo
dušijo, gumijaste puške

po žepih, kepica zrn v jeziku
plesnivih, nekoč morda lepih

(in šviganje po ultravirtualni strmini)
(in zarisi srn, košut v mesečini)

do togega, čisto togega, okej?

punce, opasne ste!

(shakespearove sestre
v divjem ritualu?)

babnice, ustvarjalke
nevarnih izjav, ki bi se
morda kmalu zaljubile
v ubesedovanje?)

je rekla, obmolnila
razmazan tintni madež na
displeju; čutim jo, kako diha
pričakuje (kvazi)razsodbo

>>>

ko-misije: pristojne?
z večnostjo ubrane?

kako po njej stikata brezup
in zopet upanje

kako v njej vera-nevera
zdaj pada, zdaj pa se dviga

in kako jo briga za ta božji svet
(v njenih letih)

gledam te neubogljive lase, doživeti
njen glas – grmi, boža, na vest trka
zvesta je, neupogljiva in mrka

revolucionarno brezmadežna, sicer
se ji okužena sodrga v resnici smili
še toliko bolj, ker so upepelili
skupaj z žensko uro
tudi kulturo

– vseeno te, nataša, vržejo pod lupo
glavico odtržejo, odvržejo truplo

roko si na srce položiti:
polo-žiti, v spol
ožiti, od biti

odbiti

*(o pohodu žensk na versailles,
– barbari, andrini in hannah)*

1)
v jajcu smo prišle, vendar
v jajcu ne umremo

jajce se bo poslovilo in
odkotalilo na vršiček

(venerina skušnjava:pa
biček na griček?)

spodrsavanje v bistveno

eh, šele v posvečenem
smoposvet(e)ne?

2)

antigone, ifigenije, helene in druga
koristna dejanja

stojimo – čudotvorno žrelo nam
leži pod nogami, zeva kot
nebeški obok

za konec se predamo
odzvanjajočipraznini

nas prečka, prebrodi gozdna puščava
snežna planjava, v nas poskoči

božje detece

eksplodiramo s telesi, žlahtno
(*v jajčecu nebo*)

3)

vendar nas avant-garda straži in
nadzira – ne bo ji uspelo
ne njim ne nam:

babnice, razpelo!

in jajce v jajcu (sveta): še doooooolgo
razporeja otipljive perspektive, dokler
iz zadnje zadnje ne-iz-ruje in ne-iz-vrta
svoje zlate breztežne sredice ... in za nas
ki se kuhamo, medsebojno lupimo, ne spre-
govori z visoko besedo in s pikrim piskom,

z osramočenimi ustni – pa s pk! pk!-pokanjem:

na začetku in na koncu
vsega je
le

vseprisotna nevidnost!

4)
glej ga!

pokavica: pok

pa pokanje, pokovanje

izpokanapokačica v pokajo-

čem odpokavanju; skozi-treščanju:

in *pk* (pik-pok) in *st* (kot zvezda, ko pada)

onomatopejaontičnega? notacija vnebovzetja?

Kuća

Otišla sam da vidim kuću
Jedna kritičarka je pisala kako pjesnici u ratu puno koriste
motiv kuće
U ratu nisam bila pjesnik nego dijete
koje je ostalo bez kuće
uopšte mi nije bilo tužno
najprije me obradovala promjena
drugi grad i ljudi
čudio me očaj roditelja
vjerovala sam da postoje kuće i mimo te kuće
Govorila sam gluposti
Kuće kao peteljka trešnju drže uspomene

*one sazriju i ispljuneš im tvrdu špicu a pojedješ slast
Kuće su samo mutne močvare mračni hodnici duhovi u boci
pravo mjesto duše je na raskrsnici gdje uvijek šiba vjetar
novih početaka*

S godinama sam sve češće mislila o kući
Dolazila mi je u san prolazila sam njenim hodnicima
otvarala vrata soba a one su bile pune vazduha u kojem
smo ostali
život se noću tajno gurao ka onoj niti u kojoj je prekinut
Dugo mi je trebalo da shvatim da sam nesretna zbog kuće
i da ne mogu nastaviti dalje dok ne odem i isplačem se kraj nje
Kuća je velika i bijela sunce se zabija u stakla vrućina peče
stojim ispred kuće i plačem
To je njena kuća kaže moj muž nepoznatim ljudima
oni se čude i sliježu ramenima
*Tu je nekad živjela hoće samo da vidi sve je u redu samo
da vidi kuću*
Gledam kuću
Žutokosi dječak protrči ispred mene to je moj brat
to nije moj brat moj brat je sad čovjek i živi u drugom gradu
Kuća je lavirint ne smijem ući unutra može me progutati
prazna utroba
samo je gledam spolja ona me grli i odbacuje
to je moja kuća
Kako sve uspomene mogu stati u par minuta
skakanje preko ograde kupovina u kiosku pored
smokva u dvorištu
šaht kraj zida garaža česma
šljiva se smanjila govorim kroz suze
sve se smanjilo
ja sam odrasla bez kuće sa bijelim zidovima
Nikad više ne želim imati kuću
kupi ćemo stan

Utakmica

Djeca trče po kiši u gumenim čizmama lokve toliko puta
opjevane pršte pod njihovim nogama
kao naše godine
ja starim majko ja starim sine
obala je neplivaču urečeno mjesto kazne odakle gleda
koliko daleko ne može otići
a sve me mami
Ja sam umoran majko neke zemlje su predaleke moje oči
nisu dječije

i imam tamne krugove okolo i imam crvene žilice unutra
u oku imam te znakove
godine kao drvo godove kružne putanje kada sam spavao
kada nisam spavao kada sam plakao
kada sam pio kada sam čekao da dođeš i rasporediš stvari
po kući po svom
i spremiš ručak po svom i ispričaš mi kako treba da živim
po tvom
onako kako ni ti nisi mogla
ali znaš da treba
da mi bude bolje
Otputovao sam u daleku zemlju daleko od tebe kenguri
koji vise na tvom zidu
u predsoblju su mi sada bliže nego ti i sunce sija jače gore
mi oči dok mu trčim u susret
da odigram s njim utakmicu sa svojim brzim nogama
sa suncem za vratom ja sam dobar fudbaler možeš da se
diviš mojim vještinama majko
dok sanjaš da sam mlad
i čuješ kako udaram loptom o spoljni zid kuće kao da hoću
da ga razmrskam udarcima
i banem u tvoju sobu unutra
ne brini za mene ja sam u onoj toploj zemlji ne vjeruj
telefonima i plaču
ne vjeruj ljudima uopšte
to je bila samo još jedna utakmica
brat i ja smo tvoji vječni dječaci pogledaj smijemo se
uokvireni iza napuklog stakla na natkazni
vani pršte lokve pod nogama djece
kapljice su svud glasovi su svud sve se slijeva niz okno u
tvoj san
sve je u redu majko
tu sam

Dok mater zove na večeru

Glavu u torbu torbu pod mišku
Borove iglice peckaju stopala moje je sunce
Jako ga grlim moje je sunce gorim u groznicama
morsko djetinjstvo slane usne pijane školjke u koje
se uvlačim
meko tkivo kada bi moglo moje bi srce za tebe bilo ova
tečna nutrina
što drhti pod dodirom
ali očvrslilo je kasno je
prejako sunce
vidiš kako udara u očima žmirkamo žuti dječak i ja na
rubu obale
sa vrhovima prstiju u vodi pocrnili od čekanja na suncu
riba još ne grize

oštro kamnje utiskuje svoje pečate u naše bose noge
mi trčimo zanemariivši bol
jer još uvijek ne rastvara ona nas nego mi nju
obala je obrasla našim uspomenama
kuda smo to krenuli
riba još ne grize
tvoja žuta kosa je zlatnik ispod neba
mater nas zove na večeru

Glavu u torbu torbu pod mišku
u kakav svijet smo otišli brate
odrasli bez sunca i gdje je tvoja žuta kosa
raznio vjetar
glavu u torbu torbu pod mišku
riba još ne grize
i čuti mater
luke su druge obale strme i strma u nama pristaništa
putnici smo u brodu bez mora
i bez jasnoga odredišta
plime i oseke nisu od vode nego od neke tuge u nama
koja nas nosi tamo ovamo po nekim tuđim obalama

Glavu u torbu torbu pod mišku
daleki svijet je premrežen čežnjom
i putnicima umorne oči cijede još slika pod posrnutom
vjeđom
nedaju mira zlobni pejzaži ljepotom svojom rasmusni su
i nema oka koje se svijeta dovoljno može nagledati
uzmi me popij me opij se samnom ja ću ti vječnu glad
raspjevati
i ništa od mene uzeti ne možeš
i ništa mi ne možeš dati
(riba još ne grize
daleko od kuće u nama rastu tuđi sati)

>>>

Glavu u torbu torbu pod mišku
borovi ćute čempresi ćute i kamen ćuti i zmije ćute ispod
njega
u mazno klupko umotane u ljuti otrov slutnji i sjena
a čudni putnici na čudne puteve kreću sa pregršt uspomena
kuća u podne blješti na suncu a noću u bunilu joj gori lice
neke je ruke miluju vatrom (preljubnica)
a mi se usput preoblačimo u druge ljude - izbjeglice
i garava je poslije dugo naša kuća bila dok se nije umila
od svoga stida
od svoga crnila
sramota na nju kakva je to kuća što je strast tuđa zapali lako
noću i dalje kroz šuplje oluke zove ruke koje su je gradile
bestidno tužno kroz san nas doziva
luda glava naša kuća u tuđem zagraljaju izdajica

Glavu u torbu torbu pod mišku
i komad kruha da nam se nađe
kad ogladniš na molu dok čekaš
(riba još ne grize)
u društvu dva puta je slađe
pričamo neke obične stvari
naivno sanjamo putovanja
prezrevši mlaku vodu u našoj uvali
oči su nam fenjeri mašti
i misli su nam spremne za plovidbu
a mater zove na večeru

Love emigrant

Točkovi sviraju kišu
po vlažnom bulevaru
noći ne kriju ništa
bez uspomena u prostoru
samo vreme kuca
beskrajna voda
spira besmisle
zarasta u porama,
priče za sebe,
a new history
Bez kajanja
bez zadržke
bez razmišljanja
predaja
novim prostorima
osećanjima pra-starim.
Buketi stranaca
više sa terasa
ima ih mnogo
za premale stanove
njihovi mirisi
boje hodnike
sluzavi pločnici
klize po cipelama
dah riblje pijace
zvoni u nozdrvama
beskrajni *okean iznad*
puni pogled plavim
ljubav je boje osmeha.

Residence

Žurni bulevar
u nedogled pulsira
buka, smog
zvuci predgrađa
mirisi domorja
bez borova
sa niskim palmama
i plavim bojama.
Velika radost
zaronjavanja
beskrajna dosada
u hladnim danima
mesto na obali
zemlje bez drveća.

ne Moć

Iste razdaljine
koje prelazim
uvek su druge,
u satima nigdine
prostor me razdvaja
miris sasušenog znoja
ustajale hrane
završenih snova
misli se trkaju
sa brzinom
gubeći pred
prizorima
koji se smenjuju,
osunčana gola brda
ne skrivaju
ni pomisao
da se u njima
može sačuvati nešto
uvek ostavljeno
kao nikad cela
i nikad prisutna
sasvim
puštam vreme
da me igra
sad kad smo
face to face.
Na zelenom severu
dočekuje
prividni mir
brzina
međutim
ostaje
i kad sam stigla.

mi smo bili spremni da verujemo

mi smo bili spremni da verujemo
da svaki treptaj drveta i pomeranje oblaka
nastaje samo zbog nas

i da se u pogledu sa strane
sigurno prepoznaje nešto slično nama

ali spremnost da u sve verujemo
bila je nespremnost da bilo šta uradimo

neki su susreti zato otrgnuti od sveta
zaglavljani i jedino što ih pokreće su četiri oka
usmerena jedno na drugo

i sve tu počinje
ne bi li život nastavio svoj tok
ne bi li sutradan svanulo
uz pokrete koji oblikuju reljef

nekada uništim knjigu tražeći pravu reč
rečenicu koja bi bila početak
ili nastavak moje nedefinisane misli

i listam listam savijam
podvlačim pamtim broj stranica
naslove ciklusa

nema ipak ničega što
može da izbriše
poboljša
nedostatak pravih reči
pravog dodira

gledam u lepo okrečen zid
bez ijednog traga prošle boje
ili istrošenog pogleda u nekoj tački

i tek kada zatvorim oči
mogu da vidim kroz taj zid
probijajući se do glasova i
prilika nagomilanih
negde između

dok žmurim polako upadam u san
a zid
kao nema karta
počinje mirno da se obrušava na mene

dok se deca
daleko od ovoga mesta na kojem sam
bacaju u oblake

negde tamo je leto
i evo gušteri već sigurno izlaze iz svojih rupa

iz sna u neki drugi prostor

bližimo se sredini u kojoj je dopuštena ćutnja
zidovi se krive oko nas ali tu
nema arhitekture
ni dograđivanja

samo prirodni rast jezika
i topljene čokolade u rukama

prebaciti se u to stanje
u taj drugi prostor
nije paralelan život
niti tajan

samo oslobođen svega što se želi a ne sme
uz ritmično disanje i ljuljanje noge

markirane tačke šume oko nas

niko ne seče drveće
ne pali vatru
taj drugi prostor živi sam od sebe

a posle

kad naizgled umre buđenjem
nastavlja život u crvenim kanalima
gde tutnji sve
tuda prolazi misao
lek za smirenje
isparavanje ručka
neki odgledan film
i živi krišom u tom stanju

i u tom je stanju stvaran

čas te nema- čas te nemam

zašto si uvek tu a nikad stvarno tu
zašto te uvek vidim blizu a nikada stvarno tu

zašto sama pijem ovo pivo
umesto da te odvedem u neki mali kafić sa izgužvanim
stolnjacima
u uglu u kojem niko nikad ne sedi

ništa drugo ništa interesantno
samo tako
stolnjak ti i ja

>>>

samo kratki blesak tvojih svetlih očiju
koje upijaju i u toj tami i u tom uglu
kao mali svetionici
zašto te uvek sanjam a nikada ne ustajem odmorna
eto niotkuda tog mosta
time bi počeo moj dan
događajem tako realnim
tako priželjkivanim

primicanjem usana jer znamo da nas
odavno
ima u tome

pardon

da me odavno ima u tome

u tom poljupcu koji je uvek samo izmicanje u stvarnom
prostoru
ali san me- proklet bio- vrati na pravo mesto

to jedino postojanje na samo santimetar od tebe
kada sve staje

jedino je živo udisanje tvog daha
koji evo samo što se nije prelio u moj

i onda se naravno budim iz sna
izbezumljenog pogleda
praznih šaka
isfrustrirana

stvarno me muči me to što si uvek tu
a nikad stvarno tu

ADISA BAŠIĆ je rođena 1979. godine u Sarajevu, gde i danas živi. Proteklih 25 godina taj izbor propituje barem jednom dnevno. I uvijek mu se iznova vraća. Do sada je objavila četiri zbirke pjesama. Na Komparativnoj književnosti predaje poeziju i kreativno pisanje. Piše disertaciju o spoju erosa i komike u južnoslavenskoj lirici.

ANA RISTOVIĆ je rođena 1972. godine u Beogradu. Od 1998. do 2004. godine je živela u Ljubljani, gde je, između ostalog, zajedno sa Alešom Čarom pokrenula časopis za kulture Balkana, *Balkanis*, koji je sadržinom i jezicima pokrivaio čitav prostor bivše Jugoslavije i šire, a ideja mu je bila prevazilaženje svih granica i spajanje srodnih kultura. Zahvaljujući životu u Sloveniji naučila je slovenački jezik sa kojeg danas svakodnevno prevodi savremenu slovenačku prozu, poeziju i esejistiku. Diplomirala je srpsku književnost i jezik sa opštom književnošću na Filološkom fakultetu u Beogradu. Objavila je devet pesničkih knjiga, među kojima i „Snovidna voda“ (1994), „Nešto svetli, izabrane pesme“ (2014), „Čistina“ (2015). Dobitnica je više nagrada za poeziju. Pojedinačne knjige izabranih pesama su joj prevedene na nemački, slovenački, slovački, makedonski i mađarski jezik. Živi i radi u Beogradu, u Zemunu, sa pogledom na Kej.

ANA SEFEROVIĆ je rođena u Beogradu, a danas živi u Londonu. Diplomirala je na katedri za orijentalistiku beogradskog Filološkog fakulteta. Objavila je tri knjige poezije: „Duboki kontinent“ (2000), „Beskrajna zabava“ (2004), „Zvezda od prah šećera“ (2012). Koautorka je antologija „Diskurzivna tela poezije“ (AŽIN, 2004), „Tragom roda smisao angažovanja“ (DEVE, 2006), „24/7tragom ljubavi“ (DEVE, 2007). Koautorka je drame „Diskretne žene, dekorativno dete, danska doga“ (2008), kao i drame „Plovidba“. 2015. godine dve knjige poezije objavljene su joj na engleskom jeziku, kao rezultat saradnje sa pesnikinjom Alice Maddicott. Poezija i proza joj je objavljena u mnogim časopisima i antologijama, i prevedene su na više jezika. Trenutno se bavi poetskim instalacijama, saraduje sa mnogim umetnicima. O imigraciji piše: „Postoje ljudi koji su, čini mi se, rođeni imigranti. Čak i da je sve bilo fenomenalno u Beogradu ja bih svejedno otišla. Jedva sam čekala da krenem! Još kao dete okretala sam globus i crtala moja izmišljena putešestvija. Jedno od najživljih sećanja je kada sam sa roditeljima prvi put prešla

granicu. Išli smo kolima u Grčku. Veoma jasno se sećam svoje ekstaze prilikom prelaska granice. Skakala sam na zadnjem sedištu i podvrisivala, oleandri su bili crveni i prelepi i zbog toga i dan danas mi je oleandar u glavi kad prelazim bilo koju granicu... Uvek sam osećala da samo delimično negde pripadam ili ne pripadam. Uostalom, svi smo mi deca nekih imigranata. Koliko god je to "imati korene" prirodno, toliko je i biti imigrant još prirodnije za ljudsku vrstu. I moje pisanje je upravo to: putovanje kroz likvidne identitete, slobodan let u međugraničnoj zoni, galopiranje po praznom ekranu no man's land-a, trenutak kada se avion odvaja od piste, road movie, putopis kroz ničiju zemlju-Između... Za mene je biti imigrant subverzivna uloga nepripadanja i distance... Prihvatila sam tu ulogu slobodnjaka, onog koji ne pripada, vančoporaša, onog koji veoma često mnogo toga ne shvata i slobodan je u neshvatanju zato što "nije odavde" ili "nije više odavde", onog koji prelazi granice da bi shvatio, koji se vraća da bi shvatio, onog koji opstaje u sivoj zoni između kultura, u sivoj zoni između različitih sebe, onog ko je niko i svako... London je pun ljudi koji više ne pripadaju nigde i lako je uklopiti se, osloboditi se- to je mesto gde briga o sopstvenoj različitosti napušta. Izlazak iz lokalnog autizma. London je savršena izmeđuica i zato ću tu ostati neko vreme dok ne nađem novu, jer putovati se (ne kao turista, nego kao imigrant kao došljak) mora!"

ANITA PAJEVIĆ je rođena 1989. godine u Mostaru. Magistrica je hrvatskoga jezika i književnosti. Dobitnica je prve nagrade Mak Dizdar za najbolji neobjavljeni pjesnički rukopis 2015. godine. Dosad je objavila zbirku poezije „Perlinov šum“ (2016), za koju je dobila drugu nagradu Fondacije Nijaz Slipičević. Poeziju je objavljivala u časopisima *Asymptote Journal*, Sarajevskim sveskama, online portalima za književnost *Strane*, *Kritična masa* i *NEMA*. Organizatorica i moderatorica niza pjesničkih i teorijskih programa. U Mostaru živi od rođenja. Traži mjesto gdje se može presložiti. Mostar to sigurno nije.

ANJA MARKOVIĆ je rođena 1988. godine u Beogradu. Objavila zbirku pesama „Napolju su ljudi“ (2012), za koju je dobila Brankovu nagradu za prvu pesničku knjigu, i „Kowloon“ (2016). Između dve cele zbirke napravila je i jednu iscepanu u okviru projekta „Vejte, snegovi“. Trenutno radi kao urednik u

izdavačkoj kući Dereta i saraduje sa udruženjem „Nebograd” na projektu Novi kompozitori i nova lirika. Živi u Beogradu i gotovo nigde se ne oseća kao kod kuće.

ASJA BAKIĆ je rođena 1982. godine u Tuzli. Završila je studij bosanskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Tuzli. Objavila je zbirku pjesama „Može i kaktus, samo neka bude“ (2009) te zbirku kratkih priča „Mars“ (2015). Njezina je prva knjiga bila u najužem izboru za nagradu Kiklop, za prvijenac godine, a njezina knjiga Mars u najužem krugu za nagradu Edo Budiša. Autorica je bloga „U carstvu melanholije“ koji je pokrenula 2006. godine. Uređuje i piše „Muf“ (muf.com.hr), portal za feminističko čitanje popularne kulture. Članica je Hrvatskog društva pisaca i jedna od osam hrvatskih pjesnika i pjesnikinja uključenih u europsku pjesničku platformu Versopolis. Izabrana je za jedan od deset novih književnih glasova Europe u 2017. godini. Bavi se i književnim prevodjenjem. Živi u Zagrebu.

BILJANA KOSMOGINA je multimedijalna umetnica i aktivistkinja iz Beograda. Rođena je 2000. godine kada je nastala Kosmogina (umetnički pseudonim pod kojim javno nastupa). Bavi se književnošću, performansom, fotografijom i novinarstvom. Performanse izvodi samostalno ili grupno na feminističkim, književnim i queer festivalima. Piše za književne časopise i web-portale širom regiona, dobitnica je tri književne nagrade, zastupljena je u tri antologije srpske proze prevedene na italijanski, nemački i albanski, a u okviru grupe ARTEQ godinama je prisutna na kulturno-aktivističkoj sceni. Zbirka priča „F-book“ objavljena je 2008. godine. Kosmoginin rad je zasnovan na borbi za ženska i manjinska prava, propitivanju rodnih i seksualnih identiteta, te nemilosrdnoj kritici političkog sistema i patrijarhalnih odnosa u društvu.

BILJANA STANKOVIĆ LORI je rođena 1974. godine u Novom Sadu, a poslednjih godinu dana živi u Eno (Finska). Zato što nije želela da spušta svog psa u mračnu komoru aviona, iz Novog Sada je u Eno (2700 km) putovala kolima, vozovima i brodovima. Diplomirala je srpski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Godinama se bavila feminističkim pozorištem, 1999. godine bila je jedna od

osnivačica Fens Teatra, a 2003. godine bila je jedna od osnivačica trupe ActWomen. Od 2004. do 2015. vodila i živela Novosadsku Lezbejsku Organizaciju - NLO. Sada intenzivno uči finski, saraduje sa lokalnim pozorištima i aktivističkom zajednicom Severne Karelije. Živi sa žutom kujom Lenom.

BJANKA ALAJBEGOVIĆ je rođena 1983. godine u Sarajevu. Profesorica bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti. Studira na postdiplomskom studiju na Odsjeku za komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Objavila knjigu poezije „Između dvoje“ (2005). Objavljuje prikaze poezije i književnu kritiku u književnoj periodici i na portalima: Odjek, Sarajevske sveske, Ars, Plima, Motrišta, Kul.ba, Strane. Gostovala na brojnim regionalnim pjesničkim susretima. O gradu u kom živi piše: „*Sarajevo, od blata i snega* Već trideset i tri godine živim samo u Sarajevu, idealnom gradu za melanholike. Na tom nevelikom prostoru, spletom (ne)sretnih okolnosti, vodim zanimljiv, nomadski život. Stanovala sam gotovo u svim sarajevskim naseljima i vjerujem da sve fasade i čorsokaci prepoznaju moj glas... Pa ipak, Sarajevo me svakodnevno uspijeva iznenaditi.“

BORJANA GAKOVIĆ je rođena 1981. godine u Sarajevu. Od 2001. živi u Berlinu, gdje je studirala medijske i filmske nauke. Bavi se filmskom teorijom, te medijalnošću historiografije, ali i praktičnim, kustoskim filmskim radom (kino-programi, uvod u filmove, moderacija artist talk-ova...). Pjesme i druge tekstove objavljivala i (književno)aktivistički djelovala krajem 90-ih, početkom 2000-ih, uglavnom u okruženju mostarskog Alternativnog instituta, te južnoevropske književne mreže Lit-Kon (Literarni konzorcij). Uređivala glas nesvijesti IZA. Pjesme prevedene na poljski i talijanski. U Njemačkoj uglavnom objavljuje (filmsko)naučne tj. teorijske tekstove, najčešće u kontekstu feminističke filmske historiografije, te (autobiografskog) dokumentarnog filma (sa fokusom na ratne traume i Shoah).

VITOMIRKA TREBOVAC je rođena 1980. godine u Novom Sadu. Tu i danas živi. Mrda po potrebi. Ima objavljenu zbirku pesama “Plavo u boji” (pesničenje/škart 2012) i novu knjigu kod urednika.

DANICA PAVLOVIĆ je rođena 1976. godine u Beogradu, gde i danas živi i radi. Završila je Bibliotekarstvo i informatiku na

Filološkom fakultetu u Beogradu. Odrastala je na relaciji Beograd – Čapljina. Od 2002. je učestvovala u radu Ažinove škole poezije i teorije, a od 2008. jedna je od urednica časopisa “ProFemina”. Članica je Srpskog književnog društva. Poezija i eseji su joj prevedeni na poljski, mađarski, slovenački, turski i engleski jezik.

DARIJA ŽILIĆ je rođena 1972. godine u Zagrebu, gde je završila studije istorije i komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu. Prvu zbirku pesama „Grudi i jagode“ objavila je 2005. godine. Objavila je više knjiga poezije, kao i ogleda o poeziji, ali i kratke proze, među kojima su: „Tropizmi, ogledi o pjesničkim knjigama,“ (2011), „Omara“ kratka proza (2012), „Klavžar- kratka proza“ (2013). Oduvijek živi u Velikoj Gorici. O putovanjima piše: „... putovala sam po raznim zemljama, od SAD-a, do Irana i upoznavala se, često, sa neobičnim sudbinama ljudi. Posebno se to odnosi na iranske pjesnikinje koje su morale biti spremne na unutrašnju imigraciju, a neke su bile i prisiljene otići iz vlastite zemlje zbog svoje subverzivnosti.“

DRAGANA MLADENović je rođena 1977. godine u Frankenbergu. Diplomirala i magistrirala na Filološkom fakultetu u Beogradu. Radi kao novinarka nedeljnika „Pančevac“. Uređivala je portal „Male novine“ i jedna je od urednica „Rukopisa – zbornika poezije i proze mladih sa prostora bivše Jugoslavije.“ Objavila je devet knjiga poezije, među kojima i „Rodbina“ (2010), „Magda“ (2012) i „Slova ljubve“ (2014). U proleće 2016. godine, Fabrika knjiga objavila je njenu prvu knjigu pesama za decu „Uljezi“ koju je ilustrovala Maja Veselinović. Pesme su joj prevedene na nemački, švedski, italijanski, engleski, mađarski, makedonski i slovenački jezik. Radovi su joj objavljeni u svim značajnim antologijama savremenog srpskog pesništva, kao i u književnim časopisima i strip izdanjima. Dobitnica je tri nagrade za poeziju i jedne za priču. Poetski opus je predstavljala širom zemlje i u mnogim gradovima Evrope. Živi u Pančevu.

DUBRAVKA ĐURIĆ je rođena 1961. godine u Dubrovniku. Živi i radi u Beogradu. Pjesnikinja, kritičarka, antologičarka, esejistkinja, teoretičarka poezije, koja oralno izvodi svoju poeziju. Od 1988. godine bavi se američkom language poetry, koju prevodi i proučava. Objavila više pesničkih zbirki, među kojima je poslednja „All-Over“. Sa Vladimirom Kopiclom uredila

i prevela antologiju američke poezije „Novi pesnički poredak“. Objavila studiju „Jezik, poezija, postmodernizam“ i zbirku eseja „Govor druge“. Urednica časopisa ProFemina, od 1994. do 2006. predavala u Centru za ženske studije, u Asocijaciji za žensku inicijativu od 1997. vodi Ažinovu školu poezije i teorije. Predaje na fakultetu za medije i komunikacije Univerziteta Singidunum.

EMA STEFANOVSKA živi u Novom Sadu, bavi se filozofijom i feminizmom. Radi na Filozofskom fakultetu kao asistentkinja. Ovako živi kada je budna jer, inače, postoje minimum dve Eme Stefanovske, drugačije se zovu, jedna sasvim slučajna i jedna koja konstantno emigrira u nove duše i svetove, koja je uvek sebi domaća. Bar iz ove perspektive tako može da se opiše.

IVANA MAKSIĆ je rođena 1984. godine u Kragujevcu, gde i danas živi. Bavi se pisanjem i prevodenjem sa engleskog jezika. O imigriranju u najširem smislu piše: „Nezaposlena sam, često se selim i nemam dom.“

IVANA SARIĆ je rođena 1984. godine u Beogradu. Poslednje četiri godine živi u Lozani. Ona je medicinska sestra, šnajderka, kuvarica. Nekada filozofkinja, pesnikinja, objavljivana u časopisima i zbornicima. Voli da pravi lutke i da farba stvari u sivo. O odlasku u Lozanu piše: “Odlazak iz Srbije je došao nakon niza neprekidnih posruća (univerzitetskih, poslovnih, ideoloških)... Ta Švajcarska je nekako uvek visila nad glavama. Godinama smo živeli ignorišući je. On je odlazio svakog leta i igrao se baštovana tamo. Ja sam ostajala i anketirala, prodavala, planirala, pokušavala, snalazila se. Ključno – nismo završavali fakultete, nismo imali poslove, nismo želeli više tako da živimo.“

IVANA PERCL i SNEŽANA ŽABIĆ

Ivana Percl je rođena 1974. godine u Zagrebu, gdje i dalje živi. Snežana Žabić je rođena 1974. godine u Vukovaru, studirala je u Beogradu, selila se od 1997. do 2005. godine, od kada živi u Čikagu.

Ivana je sa Snežanom osnovala Neo AFŽ, na Visu 2001 godine. Njihov fanzin “Bilten Neo AFŽ-a” je izlazio od 2001. do 2003., a Po(jest)zija/Po(eat)ry, dvojezična (na srpsko-hrvatskom i engleskom) zbirka pjesama u stihovima, prozi, i receptima, nastajala je u godinama od 2003. do 2010., uglavnom putem

email prepiske. Knjigu, koju je ilustrirala Dunja Janković, je objavila edicija Dirty Life SKC NS. Evo šta su napisale u uvodu svoje knjige: „Poezija kao aktivizam ili aktivizam kao poezija? Često nam se nameće kao tema razmišljanja poetski aktivizam, dekonstrukcijsko progovaranje i pritisak u domeni riječi. Riječ ima moć, moć koristi riječ. Aktivizam je poezija i utopija sam po sebi bez obzira na konkretnost ishoda kao i sam njegov oblik. Aktivizam pretvara imaginaciju i svijest u akciju, a poezija pretvara pismenost u akciju.“

IVANČICA ĐERIĆ je rođena 1969. godine u Sisku, a odrasla u Prijedoru. Danas živi u Kanadi. Diplomirala je na Fakultetu političkih znanosti, u Zagrebu. Magistrirala je na Sveučilištu Carleton u u Ottawi. Radi u informatičkoj industriji. Sticajem lično neprovociranih okolnosti, živjela je u izbjegličkom kampu (1990-ih godina), te na dva kontinenta i 23 kanadske adrese. Svako boravište smatra privremenim. Dobitnica je nagrade Biljana Jovanović, višestruko uvrštavana u uži izbor za NINov roman godine, te, romanom, „Nesreća i stvarne potrebe“ u uži izbor za nagradu Meša Selimović. Prevođena je na poljski, slovenački i makedonski jezik. Napisala je pet romana, među kojima: „Sva je priroda divlja i surova“ (2013), i „Nesreća i stvarne potrebe“ (2012). Objavila je pjesničke zbirke „Otvorenost“ (1991), te „Sa moga prozora odličan je moj život“ (2009).

JADRANKA MATIĆ ZUPANČIĆ je rođena 1950. godine u Konjščini. Osnovnu školu i gimnaziju pohađala u Karlovcu. Diplomirala jugoslavistiku i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Piše poeziju na hrvatskom i na slovenskom jeziku. Bavi se i prevođenjem slovenske poezije na hrvatski. Članica je Hrvatskog društva pisaca. Do sada je objavila četiri pjesničke zbirke: „Jezik u nastajanju“ (1987), „Paralelni glas“ (1995), „Zasuti ocean“ (2000), „Tramontana“ (2012). Bila sourednica knjige „Iz jezika u jezik“, antologije suvremene manjinske i doseljenjičke književnosti u Sloveniji (2014). Od 1974. godine živi u Novom Mestu, gdje je svo vrijeme radila kao bibliotekarka u regionalnoj narodnoj knjižnici (Knjižnica Mirana Jarca). U Sloveniju je došla zbog egzistencije, a ostala zbog toga što je imala mogućnost raditi zanimljiv posao u bibliotekarstvu, te zbog toga što je imala mogućnost povezati dva jezika i dvije kulture.

JASMINA TEŠANOVIĆ je rođena u Beogradu, živi u Torinu, Ostinu i na internetu. Bavi se pisanjem, performansima, muzikom, filmom, i to uglavnom online. Piše na tri jezika, engleskom, srpskom i italijanskom. Odrasla je između kultura, mesta i jezika, što je i njen izbor.

JASMINA TOPIĆ je rođena 1977. godine u Pančevu, gde uglavnom živi. Piše poeziju, prozu, eseje, tekstove za novine. Urednica je Zbornika poezije i kratke proze mladih s prostora ex-YU „Rukopisi“ i koordinatorka pesničke edicije „Najbolja“ Udruženja književnika Pančeva. Zastupljena u nekoliko izbora savremene srpske poezije. Piše povremene opservacije u 140 karaktera na Tviteru kao @neoromanticna. Vodi blog na adresi: www.jasminatopic.blogspot.com, a audio poezija na nekoliko jezika, u okviru projekta Languages of poetry (Grac, 2014) može se čuti na www.soundcloud.com/jasmina-topi-1. Autorka je šest knjiga poezije, od prve knjige „Suncokreti. Skica za dan“ (1997) do „Dok neko šapuće naša imena“ (2012) i „Plaža Nesanica“ (2016). Živela je i u Austriji, Švedskoj, Hrvatskoj, Albaniji, Australiji, kao pisac na rezidencijama, kao turista i kao građanin drugih država u pokušaju. Ta povremena izmeštanja, kao i unutrašnja izmeštanja koja su ih pratila, čine dobar deo poetičke definisanosti, odnosno važan deo poetskog identiteta. Svoj si, a nisi svoj, pa onda opet i jesi, samo „drugačiji“. Svuda si, a dobro ti je ako si sam sa sobom dobar i otvoren za novo i drugačije. Kao i u umetničkom stvaranju.

JELENA ANĐELOVSKA je rođena u Beogradu, a u dvadesetpetoj se preselila u Novi Sad. Završila je dramaturgiju. Radila je kao novinarka, konobarica, sos konsutantkinja za žene u nasilju, itd. Tokom deset godina je bila aktivna u kreiranju programa Novosadske Lezbejske Organizacije- NLO. Osnovala i organizovala poetske večeri *Poezija u kući* i *Transporteri* (novosadski susreti poezije na srpskom i mađarskom jeziku). Pesme su joj prevedene na više jezika. Izvodi poeziju u saradnji sa muzičarima i vizuelnim umetnicima. Do sada je objavila knjige poezije „Domovina, bes mašina“ (2013) i „09:99 ujutru“ (2016). Kolumnistkinja je portala Glif: <http://www.glif.rs/blog/category/kolumne/jelena-andelovska/>

JELENA NIDŽOVIĆ je rođena 1987. godine u Čačku. Živi u Beogradu sa ženom koju voli, što smatra najvažnijom biobibliografskom odrednicom. Završila je studije književnosti, posvećena je knjižarstvu, nekada je igrala fudbal i igraće ga ponovo.

JELENA PALIGORIĆ je rođena 1987. godine u Beogradu. Trenutno živi i radi na relaciji Beograd-Prag. Više od decenije piše i objavljuje drame, pesme i priče. Drame su joj prevedene na engleski jezik. Boravila na rezidencijalnim boravcima u Amsterdamu, Frankfurtu, Puli, Bregenzu. Radi kao dečji dramski pedagog na nekoliko projekata. 2014. godine dobila je Zmajevu nagradu za tekst monodrame za decu. Ima sina Kostu. Veruje da bi svet bio bolji kada bi se osmehivali nepoznatim ljudima u prolazu.

JOVANA SVIRAC je rođena 1977. godine u Pančevu. Apsolventkinja je srpskog jezika i književnosti na Filološkom fakultetu u Beogradu. Autorka je dve knjige poezije: „Oblikovanje tišine“ (2003), „Oko okean“ (2009). Nagradu za poeziju „Duškovićeve zvona“ dobila je 2007. godine. Objavljivala je radove u Rukopisima, Kvartalu, Trećem trgu, Sveskama. Članica je Udruženja književnika i književnih prevodilaca Pančeva.

KATALIN LADIK je rođena 1942. godine u Novom Sadu, a od 1992. godine živi i stvara u Budimpešti i na Hvaru. Raspon njenog stvaralaštva proteže se od književnosti, preko glume, do stvaranja i interpretacija eksperimentalnih zvučnih kompozicija i radio igara, fonetične i vizuelne poezije, happening-a, performansa, akcije, mejl art-a. Objavila je preko dvadeset knjiga poezije i proze, među kojima su: „Belső“ (Unutrašnja vodena bujica, 2011), „Ladik Katalin legszebb versei“ (Najlepše pesme Katalin Ladik, 2012), „A víz emlékezete“ (Sećanje vode), poeziju (2016). Dobitnica je više nagrada za svoj rad, između ostalih, priznanje Lennon Ono Grant for Peace (2016) i ARTISJUS nagradu za poeziju (2017).

LIDIJA DEDUŠ je rođena u Banjaluci, odrasla u Sarajevu. U devedesetim je, zbog ratnih okolnosti, iz Sarajeva stigla u Hrvatsku. Živi u Varaždinu. Pjesme su joj dosad objavljivane u regionalnim časopisima kao što su Tema, Kriična masa, Strane, Afirmator, Agon, Ne-ma, Ajfelov most, Knjigomat, te u prijevodu na engleski jezik u tematu „Poets and Power: Language and

Resilience from Central and Eastern Europe” časopisa Europe Now, Sveučilišta Columbia iz New York-a.

LIDIJA DIMOVSKA je rođena u Skoplju. Nekoliko godina je radila kao lektorka za makedonski jezik i književnost u Bukureštu, a predavala je Svetsku književnost na fakultetu u Novoj Gorici, u Sloveniji. Živi u Ljubljani, kao slobodna umetnica i prevoditeljka.

LJILJANA ILIĆ je rođena i živi u Beogradu. Završila je nemački jezik i književnost. Prevodi s nemačkog i engleskog jezika. Izdala je dve zbirke poezije: „Nije zabava to sve” (Pesničenje) i „Preča posla” (2014). Pesme su joj objavljivane u raznim književnim časopisima na češkom, poljskom, slovenačkom i nemačkom jeziku. Deo je organizacionog tima Pesničenja, treninga aktivne poezije. Članica je Udruženja književnih prevodilaca Srbije. Peva u eksperimentalnoj muzičkoj grupi „Mazila sam delfina”.

MAJA SOLAR je rođena 1980. godine u Zagrebu. Doktorirala je filozofiju. Bavi se političkom teorijom, prevodi sa engleskog i francuskog, piše poeziju i prozu. Članica je kolektiva Gerusija i deo uredništva časopisa za teorijske prakse Stvar. Objavila je zbirku poezije „Makulalalalatura” (2008) za koju je dobila Branckovu nagradu (2009) i zbirku na mađarskom jeziku, „Jellemzö, hogy nem természetes” (Naravno da nije prirodno, 2015). Pesme su joj objavljene u mnogim antologijama i zbornicima, između ostalih u Antologiji nove srpske lirike ”Serce i krew” (Lublin, Poljska, 2015) i Cat Painters: An Anthology of Contemporary Serbian Poetry (Diálogos, New Orleans, 2016). Od 2007. do 2014. godine je bila deo uredništva časopisa za književnost i teoriju Polja. Bila je članica Centra za novu književnost Neolit, poetsko-političkog teatra Poetske rupe, autorka i učesnica performersko-poetskog programa LILITiranje (izvođenje poezije pesnikinja), te nekoliko performansa i poetskih video radova. Od 2015. godine prevodi za srpsko izdanje novina Le monde diplomatique. Od 2000. godine živi u Novom Sadu i seli se po njemu u zavisnosti od povoljnijih kirija. Pre toga se selila diljem Jugoslavije, neka pristaništa su bila: Križevci, Sarajevo, Ruma, Vrdnik. Dospela je ovde kao vojna beskućnica, otac bio vojno lice i premeštao se po naredenjima. I dalje bez stana/kuće, roditelji i dalje žive u “privremenoj” baraci nekadašnje kasarne

pored Novog Sada. I dalje se nada da će negde baciti sidro i da neće osećati strah od beskućništva.

MAŠA SENIČIĆ je rođena 1990. godine u Beogradu, gde i danas živi. Scenaristkinja i pesnikinja. Kao diplomirani dramaturg na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, pod okriljem iste institucije završila je Master studije Teorije dramskih umetnosti i medija. Sarađivala je na različitim domaćim i međunarodnim projektima, pre svega na filmu kao autor i saradnik, a zatim u pozorištu i na radiju. Jedan je od selektora programa Hrabri Balkan u okviru Festivala autorskog filma, kao i kreativni direktor Bašta festa. Jedan je od osnivača i koordinator programa Filmkulture, a kao učesnik ili predavač bila je deo različitih filmskih i interdisciplinarnih radionica. Njena prva zbirka pesama pod naslovom „Okean“ nagrađena je Mladim Disom za 2015. godinu. Ostalu poeziju autorka ponekad čita naglas na manifestacijama i okupljanjima, a bila je objavljivana na internetu, u zbornicima i periodici. Trenutno je glavni urednik onlajn portala Before/After, te istovremeno pohađa Doktorske naučne studije Teorije dramskih umetnosti, medija i kulture, sa fokusom na digitalnu humanistiku.

MELISA SLIPAC je rođena 1978. godine u Banjaluci. Magistrirala bosanski/hrvatski/srpski, engleski, te španjolski jezik na Sveučilištu u Beču. Njena prva zbirka poezije „Ples između zidova“ (2007) je nagrađena književnom nagradom „Kočićevo pero“. Objavila je i znanstvenu publikaciju „Black Female Sexuality and Nature of Womanhood“ (2009). Dugi niz godina organizira literarna čitanja i sudjeluje u organizaciji različitih projekata u polju kulture. Aktivna je članica odbora interkulturalnih udruženja „ditiramb“ i „LINE IN“. Radi kao profesorica engleskog i španjolskog u Beču, te piše doktorsku disertaciju na Institutu za slavistiku u Beču. O svom imigrantskom iskustvu piše: „Moj put izbjeglištva i emigracije je započeo ratne 1992. kada sam s majkom i sestrom napustila Banja Luku i nastanila se u Splitu, gdje sam kao dijete provodila i po nekoliko mjeseci kod bake i djeda. Kada je i moj otac 1995. otišao iz Banja Luke, s roditeljima sam se preselila u Austriju. Najprije sam tri godine živjela u Linzu, a nakon završetka srednje škole 1998. preselila sam se u Beč, gdje sam upisala studij. Zahvaljujući programu razmjene studenata za vrijeme studija provela sam i jednu

godinu u Valenciji u Španjolskoj, nakon koje sam se vratila u Beč, gdje i danas živim. No, po prirodi sam lutilica i volim putovanja, pa iskoristvam svaku moguću priliku kako bi putovala i istražila svijet, jer svijet je moja kuća.“

MERIMA DIZDAREVIĆ je rođena 1983. godine u Trebinju, u Jugoslaviji. Zbog raspada države, od 1993. većinom živi u Švedskoj, u Malmeu. Švedsko državljanstvo ima od 2002. godine te zbog toga može lakše i redovitije da se kreće. Kroz poeziju i prozu kao nacionalnost svakodnevno migrira između engleskog, švedskog i našeg jezika – u kojima ima i državljanstvo. Aplikirala je i za permanentnu boravišnu dozvolu za španski, dok se za arapski, i dalje, koristi turističkom vizom. Prevodila je sa engleskog na švedski, sa švedskog na naš jezik, te sa španskog na švedski. Njena poezija i proza prevedena je na kineski, švedski, engleski, njemački i arapski jezik. Dosad je objavila jednu trojezičnu zbirku pjesama (Self-preservation Sans Aesthetic Principles). Sudjeluje u raznim muzičkim projektima, bavi se performansom i eksperimentalnim umjetničkim procesima, radi u biblioteci, piše recenzije knjiga na našem jeziku, za švedske biblioteke, te surađuje u organiziranju kulturno-umjetničkih događaja.

MILICA MILOSAVLJEVIĆ je rođena 1991. godine u Čačku. Objavljivala je pesme u Koracima, Književnom magazinu, Sentu, elektronskim časopisima Libartes i Eckermann, časopisima za umetnost i društvena pitanja Afirmator i Spektator. 2014. osvojila je nagradu biblioteke „Milutin Bojić“ i tim putem objavila zbirku poezije pod naslovom „Tamne intimnosti“. Iste godine bila je pobjednica na festivalu mladih pesnika “Dani poezije” u Zaječaru, u čijoj ediciji je objavila zbirku „U zoni umereno-kontinentalnih strahova“. Apsolventkinja je na Katedri za srpsku književnost i jezik sa komparatistikom na Filološkom fakultetu u Beogradu.

MONIKA HERCEG je rođena 1990. godine u Sisku. Opću gimnaziju završila je u Petrinji. Studentica je fizike na Odjelu za fiziku Sveučilišta u Rijeci. Pjesme su joj objavljene u Zarezu, Stranama, Rukopisima 39 i drugim regionalnim časopisima. Osvojila je drugu nagradu na međunarodnom natječaju za

poeziju, Castello di Duino 2017. te nagradu "Goran za mlade pjesnike" 2017. godine za rukopis „Početne koordinate.“ Trenutno živi u Zagrebu gdje se doselila zbog upisa na fakultet i sada već osam godina živi tu, što ju je i samu iznenadilo, kada je brojala godine. U međuvremenu je fakultet prebacila, a vjerovatno će uskoro i seliti dalje.

NINA ŽIVANČEVIĆ je rođena u Beogradu. Pesnikinja, esejista, prozna autorka i umetnički kritičar. Svoju prvu knjigu „Pesme“ objavila je 1982. godine, i za nju dobila nagradu Branko Radičević. Laureat je književne nagrade Z-Press iz Njujorka. Objavila je petnaest knjiga poezije na srpskoma, engleskom i francuskom, kao i četiri knjige pripovedaka i tri romana. Njene studije o Milošu Crnjanskom (doktorski rad, 2001) i o umetnicama u egzilu objavljene su u Francuskoj. Prisutna je u brojnim antologijama svetske savremene poezije. Bila je član brojnih književnih i teorijskih redakcija: Delo, Književne Novine, New York Arts Magazine, American Book Review, East Village Eye, République de lettres, a u skorije vreme uređuje časopis za balkanološke studije ,Au Sud de l'Est , kao i filozofsko-antropološki časopis Intempestives pri kući l'Harmattan. Različiti aspekti njenog pisma doživeli su brojna izvođenja na radiju i televiziji. Tokom 1990-ih je saradivala sa mnogim teatrima. Od 2007. godine predaje Teatar savremene i istorijske avangarde na univerzitetu Paris 8, kao i na Novoj Sorboni, gde predaje Film i književnost. Živi u Parizu.

OGNJENKA LAKIĆEVIĆ je rođena u Beogradu, gde i dalje živi. Objavila je zbrice „Ispod stepeništa“ (2002), „Ulubljenja“ (internet izdanje), „Troje“ (2016, grupa autora), „Ljubavna pisma Guglu“ (2017). Peva u alternativnoj rok grupi Autopark.

SANDRA GUGIĆ je rođena 1976. godine u Beču, živi u Berlinu. Ona je austrijska spisateljica sa korenima u Srbiji. Studirala je Kreativno pisanje na Univerzitetu primenjene umetnosti u Beču. Kratke priče, poeziju i eseje objavljuje u različitim nemačkim i austrijskim časopisima. Piše i dramske tekstove i scenarije. Osvojila je nekoliko nagrada i stipendija. 2016. godine, za svoj debitantski roman „ASTRONAUTEN“ (2015) dobila je nagradu Reinhard-Priessnitz-Preis. Sajt: www.sandragugic.com

SARA RADOJKOVIĆ je rođena 1989. godine u Beogradu. Završila je master studije dramaturgije na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu 2015. sa kratkim eksperimentalnim filmom "Iluzionisti". Napisala je dramske komade „Pogrešan profil“ (Dadov), monodramu o Edit Pjaf, u nezavisnoj trupi Tri Groša i „Zečevi su brza hrana“ (Beogradsko dramsko pozorište) za koji je dobila nagradu Slobodan Selenić. Dramatizovala je romane „Volvo kamioni“ (Atelje 212) i „Peti leptir“ (Prvi srpski 3D film). Radila je kao dramaturg na predstavi "Slučajna smrt jednog anarhiste" (Jugoslovensko dramsko pozorište) „Maestro“ (Somborsko narodno pozorište). Pisala je scenario za film „Amanet“ koji je prikazan na festivalu u Montrealu, a za koji je dobila treću nagradu na Festivalu Filmskog Scenarija u Vrnjačkoj Banji. O tome gde živi i zašto baš tu, piše: „U Beogradu živim ceo život. Volela bih da imigriram ali mislim da me strah drži tu gde jesam i da je napolju neki svet u kome meni ništa ne bi bilo jasno. Tako se u stvari osećam svaki dan. Napolju je svet, a meni ništa nije jasno.“

SVETLANA RAKOČEVIĆ je rođena 1973. godine u Kosovskoj Mitrovici. Živi i radi u Londonu, kao prekarna radnica u kulturi i aktivistkinja. U Veliku Britaniju je stigla u proleće 1999., kada njen tadašnji dečko nije hteo da obuče uniformu i krene u još jedan bezumni rat na Balkanu, pa su zajedno stigli u kraljevstvo migranata. U Londonu predaje Srpskohrvatski jezik i književnost, bavi se prevodjenjem i piše poeziju. Poeziju voli da zapisuje, deli prijateljima i izgovara, ali nerado je objavljuje.

SENADA SMAJIĆ je rođena 1957. godine u Vitezu. Od 1986. godine živim u Železniki, u Sloveniji. Piše poeziju na bosanskom i slovenskom jeziku. Pomalo se ljubiteljski bavi i prevodjenjem slovenskih autora na bosanski jezik i obratno. Radovi su joj objavljavani u slovenskim, bosanskim, srpskim i hrvatskim literarnim revijama i zbornicima: Paralele, Sejalec, Locutio, Mentor, Poetikon, Lirikon, Odsevanja, Stopinje, Dialog, Album, Most, Divan, OtočjeO, Diogen, Kolo, Garavi sokak, Pesem. si, Blogolozija, V zavetju besede, Kad progovori tišina, Gravitacija riječi, Balkansko pero, Kapija istoka i zapada, Duhovna konekcija, Izvan dometa, Pesem iščem pa sem v njej, Republia. Zastupljena je i u slovenskoj antologiji „Iz jezika v jezik“, u kojoj su izabrani autori, pripadnici manjina i doseljenika, koji

žive u Sloveniji i pišu u svom maternjem jeziku. Dobitnica je nagrade Novosarajevsko pero 2011 u kategoriji međunarodnog kulturnog sudjelovanja. Objavila je četiri pesničke zbirke, među kojima je i „KIBELA“ pjesnička zbirka na slovenskom jeziku, objavljena u Mariboru 2011. godine.

SENKA MARIĆ je rođena 1972. Godine u Mostaru, i tu živi skoro cijeli život. Početkom rata otišla je u London i tamo provela sedam godina, te se opet vratila u Mostar. Nije sigurna da zna pravi odgovor na pitanje zašto se vratila. Možda najviše zato što je mislila da povratak takve vrste podrazumijeva pronalaženje davno izgubljenog smisla i mjesta kojem zaista pripada. Kasnije će, kada joj se život ponovo i nepovratno veže uz Mostar, shvatiti da to za čim traga nikada ne može biti pronađeno, jer kad jednom odeš, čak i ako se vratiš, zauvijek ostaješ rastočena među svim tim adresama, raspolovljena po mjestima u kojima si ostajala, bez nade da ikada više ijednom od njih pripadaš bez ostatka. Egzil je jedna od najkonačnijih kategorija postojanja, iz njega nema povratka. Objavila je tri knjige poezije “Odavde do nigdje”, (1997), “To su samo riječi”, (2005) i “Do smrti naredne” (2016). Piše poeziju i prozu, te se bavi i esejistikom i književnim prevodenjem. Tekstovi su joj objavljeni u mnogim književnim časopisima. Dobitnica je više književnih nagrada, između kojih se ističu evropska nagrada Vitez/škinja poezije (2013), te prva nagrada Zija Dizdarević 2000. godine. Urednica je internetskog portala za književnost, kulturu i umjetnost strane.ba. Članica je Društva pisaca i PEN centra Bosne i Hercegovine.

SONJA JANKOV je najveći deo svojih 30 godina provela u Novom Sadu. Ima sedam metara kvadratnih životno-radnog prostora. Verovatno i Japanci tako žive. Čim je prvi put otišla nekud (2 semestra u Prag), pitana je “Zašto niste ostali u Češkoj kada vam ovde nije dobro?” Aktivna je u domenu teorijskog (interpretativnog, kustoskog, istraživačkog), vizuelnog i poetskog. Arhitektura i gradovi su najčešće u fokusu njenih radova. Ne zna gde će umreti.

SOFIJA ŽIVKOVIĆ je rođena 1985. godine. Živi samo u Beogradu, mada je živela i u drugim gradovima. Diplomirala je na grupi za srpski jezik i književnost sa opštom lingvistikom na

Filološkom fakultetu. Objavila je dve knjige poezije: „Sobe(jezicke vežbe)“ (2005) i „Kafa u pet“ (2016). Pesme iz treće zbirke su izlazile u književnoj periodici (Književni magazin, LMS, Kvartal, Književnost uživo). Prevođene su na više jezika, a nemačke i mađarske verzije izaći će u obliku knjige u BKC-u. Takođe, ove godine se očekuje njena knjiga mikro eseja o Dorćolu, u izdanju Derete. O kretanjima piše: „Smatram da je u nama beskonačan prostor, koji valja proputovati. Prvo istoriju grada u kome živim, potom neki levitirajući prostor tuđih priča i kretanja. Kako sam dospela tu? Verovatno radoznalošću.“

STANISLAVA REPAR je rođena u Bratislavi. Slovačka i slovenačka pesnikinja/pesnica, naučnica, prevoditeljka i urednica koja piše na slovačkom i slovenačkom jeziku. Objavila je niz naučnih radova. Njeno istraživanje je usmereno, pre svega, na transkulturalne teme, feminističku literarnu teoriju i komparativnu književnost. Do sada je objavila šest knjiga poezije, među kojima su: „Obešanje na zvon“ (Hanging on a Bell, 2014), „Echoechoecho“ (2013). Objavila je i četiri knjige proze. Od 2001. godine živi u Ljubljani.

TANJA STUPAR TRIFUNOVIĆ je rođena 1977. godine u Zadru. U ratu je izbjegla sa porodicom iz Zadra u Banjaluku gdje i danas živi. Diplomirala je na Filološkom fakultetu, Odsjek srpski jezik i književnost u Banjaluci. Do sada je objavila četiri knjige poezije, knjigu priča i roman. Radovi su joj prevođeni na engleski, njemački, poljski, bugarski, slovenački, makedonski, češki, danski i francuski. Knjiga „O čemu misle varvari dok doručkuju“ je nagrađena nagradom UniCredit banke za najbolju knjigu objavljenu u BiH u 07/08 i bila je u užem izboru za književnu nagradu za Istočnu i Jugoistočnu Europu (CEE Literature Award). Knjiga poezije „Glavni junak je čovjek koji se zaljubljuje u nesreću“ nagrađena je Književnom nagradom „Fra Grgo Martić“ za najbolju knjigu poezije, za 2009. godinu. Roman „Satovi u majčinoj sobi“ nagrađen je Nagradom Evropske unije za književnost (EUPL) za 2016. godinu. Zastupljena je u više antologija i izbora iz poezije i proze, u zemlji i inostranstvu. Urednica je časopisa za književnost umjetnost i kulturu „Putevi“.

TEA NIKOLIĆ je rođena 1974. godine u Beogradu. Završila je opštu književnost sa teorijom književnosti. Prevodila i

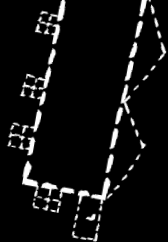
uređivala knjige u edicijama "Link" I "Deve", organizovala grupe tematske izložbe, a trenutno vodi organizaciju "Šuma peva". O svom odlasku iz zemlje, ali i o povratku piše: „U Atinu sam otišla sa tridesetdve godine zbog ljubavi. Živela sam tamo šest godina, od toga dve godine ilegalno, kada nisam mogla nigde da putujem i to je bilo zastrašujuće iskustvo neslobode i života kao "građanke drugog reda". Ipak, uspela sam da sredim papire i granice su mi se otvorile. Međutim, kako sam kasno otišla imala sam osećaj da ne mogu da pustim nikakavo "korenje", bili su mi potrebni neki "stubovi oslonca" koje tamo nisam mogla da pronađem, profesionalno nikud nisam mogla da mrdnem, jer je moja profesija bila vezana za reči, za jezik. Često sam putovala na relaciji Atina - Beograd i pesme su uglavnom nastale u tom periodu. Sada sam samo tri meseca godišnje u Atini, a ostalo vreme sam u Beogradu. Ipak, za sve ovo vreme, prema Grčkoj sam počela da gajim osećanja, da joj se radujem i patim za njom.“

ČARNA POPOVIĆ je rođena 1989. godine u Pančevu. Živi u Srbiji i na Malti. Nikako da završi fakultet, samo što nije. Više je definiše putovanje, nego boravak.

e d i c i j a
Poezija

Ovo nije dom

>>> pesnikinje o migraciji

i z d a v a č

Rekonstrukcija ženski fond

www.rwffund.org

IC Bulevar

www.bulevarbooks.com

bulevarbooks@gmail.com

z a i z d a v a č a (I C B u l e v a r)

Milan Tripković

u r e d n i š t v o

Jelena Anđelovska i Vitomirka Trebovac

l e k t u r a i k o r e k t u r a

Stevan Bradić

d i z a j n

škart

š t a m p a

Art Print Media

t i r a ž

500

Novi Sad / Beograd 2017.

С I Р - К а т а л о г и з а ц и ј а у п у б л и к а ц и ј и
Библиотека Матице српске, Нови Сад

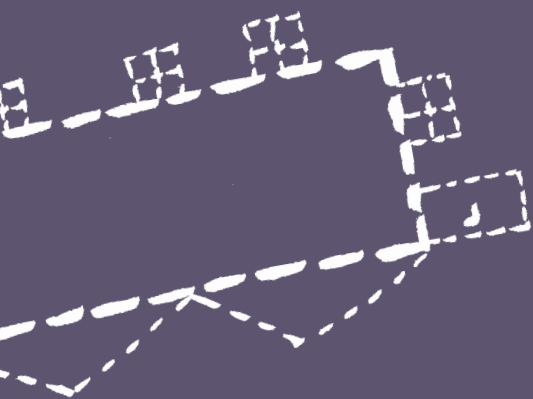
821.163.4-1(082.2)

OVO nije dom : pesnikinje u migraciji. - Нови Сад :
Булевар, 2017 (Нови Сад : Арт принт медиа).
- 228 стр. ; 20 см. - (Edicija Poezija)

Тираж 500.

ISBN 978-86-86431-21-9

COBISS.SR-ID 318156295

BULEVAR
www.bulevarbooks.com

R REKONSTRUKCIJA
ŽENSKI FOND